Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12



Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12



Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12



Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12



Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

~~Elzevier~~

~~D. 105.~~

KW 224 D 12

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12



Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Koninklijke
Bibliotheek
te 's Hage

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

TYPOGRAPHI LECTORI S.

HIs turbarum publicarum temporibus ſemper nobis æquiſſimum maximeque neceſſarium viſum fuit, ut omnium Rerumpublicarum, quantum fieri poſſet, accuratiſſimæ Deſcriptiones in publicum conferrentur. Cui nos conatui animum addicere ante complures auſi ſumus. Quo ſucceſſu, & qua dili-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

gentia; penes alios eſto. Hoc
affirmamus, nulli rei nos un-
quam, quo à viris undequa-
que doctiſſimis, rerumque
omnifariarum peritiſſimis,
haberemus quod lucem me-
reretur, peperciſſe. Porro
conſiderantes, quemadmo-
dum Imperator in Inſtitu-
tionibus Iuſtinianæis *mor-
talium nobiliſſimus* vocatur; ita
& Aulam & Oeconomiam
Imperatoris omnium Re-
rumpublicarum umbonem
eſſe oportere: alicui ſollert-
& abſolutæ Regiminis &
Aulæ FERDINANDI II
Imperatoris Germanorum
florentiſſimi, acquirenda
Ideæ dare operam cœpera-
mus: donec tandem hæc
quam

quam in præſentia publico juri donamus, nobis obveniret. Nomini, ſeu editoris, ſeu collectoris, parcendum fuit; ſi fortaſſe nonnulli modice literati Aulici ſomniare auſint, hujuſmodi ſtudia literarum, & ſudores, à præclaræ ſortis viro eſſe alienos. Certe, quod ſacra Cæſarea Majeſtate non indignum eſt, prudentes & induſtrii cujuſvis ſtatus Politici nunquam dedignabuntur. Hoc obſervavimus, hanc accuratam dicti Regiminis & Aulæ Cæſareæ Deſcriptionem, quæ utraque in tam conquaſſato totius Germaniæ ſtatu hactenus tamen integra, talique Majeſtati

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

paria manſere , non poſſe non dictæ Majeſtati quam maxime decoram , cunctis vero quam gratiſſimam, nemini noxiam , nobis denique in teſſeram ſtudiorum erga publicum noſtrorum eſſe. Huic Ideæ aliquot Cæſareorum Diplomatum formas, è vernaculo gentis idiomate in communem Latinam traductas, addidimus; propter eos, qui & linguæ Germanicæ ignari ſunt, nec hujuſmodi formulas ubique obvias inveniunt. In talibus, ad verborum, & linguarum, rerumque geſtarum cognitionem potius quam partium ſtudia, tendunt conatus noſtri. Epiſtolica relatio

tio

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

tio Danielis Eremitæ, de itinere Germanico, quod Legatione Magni Hetruriæ Ducis ad Rodolphum II, Imperatorem, Principes, & aliquot Reſpublicas Germaniæ, anno MDCIX peractum fuit, quæ calcem hujus Editionis tenet; præterquam quod hactenus à multis fuit deſiderata, ideo potiſſimum luce digna judicata eſt, quia præcipua ferme documenta, quorum cujuſvis ſortis Legati perpetuo memores & periti eſſe debent, hiſtorice, nec abſque lepore & ſale, proponuntur. Hæc Epiſtola, quoniam inde à prima ſua nativitate quam plurimorum ſubdita

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

fuit privatis calamis, nullibi ferme incorrupta, planeque integra haberi potuit. Nos tamen eorum opera, qui aut pluria hujus apographa viderunt, excripſeruntve, vel etiamnum habent, ad hanc integritatem, primitivæ, uti firma ſpe conjicimus, quam ſimillimam, reduximus. Tu, Lector, ſi abſque inſano partium ſtudio talia, priuſquam ſententiam feras tuam, legeris, oleum operamve nullus perdes. Monendus es quoque, ut placeat pagina 250, linea 4 & 5, pro *dignamur* legere *dignari*. Vale.

SYL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

SYLLABVS

CONTENTORVM.

Status particularis præſentis Regiminis Sac. Cæſ. Majeſtatis Ferdinandi II, &c.

I.

QVare, & quibus de cauſis, Sacra Cæſarea Majeſtas Ferdinandus Secundus, ab initio ſui Imperii, ad hoc uſque tempus, ſedem ſuam in Vrbe Vienna, non mutarit. Pag. 1

II.

De Vrbis Viennæ, quæ nunc Imperialis eſt Sedes & Aula, ſitu, circuitu, munitione, propinquante Danubio flumine, Præſidio, ſive Cuſto-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Cuſtodia, ſuburbiis, Iuriſdictione Eccleſiaſtica, Epiſcopo, Academia, regimine civili, locum tenente, & Arce Cæſarea. 3

III.

Quis Romanorum Imperator Ferdinandus Secundus ſit, deque Cæſareæ Suæ Majeſtatis virtutibus, & qualitatibus, devotione & pietate, variis humiliationis & devotionis actibus, negotiis, recreationibus, & accubitu menſæ. 32

IV.

Qua ratione Cæſarea Majeſtas, eundo in templum vel ſacellum inſerviatur; ac quomodo Legati & Oratores ſe tunc gerant: tum etiam quomodo dicta Cæſarea Majeſtas redeundo è templo vel ſacello in ædes ſuas, concomitetur, quidque tunc proprie fieri ſoleat. 48

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

V.

De Ante-Camera Cæſarea, deque Equitum & Nobilium Conclavi &c. quid ibi fieri ſoleat. 51

VI.

Pauca quædam de Cæſareæ Majeſtatis ex ejus Regnis ac provinciis hæreditariis, annuis reditibus. 54

VII.

Particularia de Romanorum Imperatrice, Rege Ferdinando tertio ac Regina Maria, Archiduce Lepoldo VVilhelmo, Imperatoriſque filiabus. 56

VIII.

Particularia de quatuor ſummis Aulæ Cæſareæ officiis, nempe, Supremo Aulæ Magiſtro, Supremo Aulæ Mareſcallo, ſupremo Cubiculario, ac Supremo ſtabuli Præfecto &c. deque Cubiculariis,

eorum-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

eorumque Adjunctis, Pueris nobilibus, ſtipatoribus tam equeſtribus, quam pedeſtribus, Aulæ Diaconis, ac Patre Confeſſore Cæſareo. 62

IX.

Particularia de variis conſiliis Aulico-Cæſareis, nempe: Conſilio Intimo, Conſilio Imperiali Aulico, Conſilio Cameræ Aulicæ, Conſilio Aulæ Bellico ſeu militari, Conſilio Eccleſiaſtico, Conſilio Conſcientiæ, Conſilio Hungarico, Conſilio Bohemico, Conſilio Confiſcationis &c. 72

X.

Particularia de præſentibus Oratoribus & Prolegatis exteris, deque Legatis & Agentibus Imperii. 88

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Status Aulicus.

XI.

Omnium perſonarum Aulicarum nomina, officia, & numerus. 94

XII.

Familiæ Imperatoris, cæterorumque Aulicorum, tituli, plenæque inſcriptiones. 133

XIII.

Ordinarius ſtatus Aulicus Imperatricis Eleonoræ; cum numero, nominibus, & officiis ſuæ Majeſtatis Aulicorum. 163

XIV.

Salutandi modus, ad Pontificem, Turcam, & hujus præcipuos Miniſtros & Regentes. 173

XV. Spe-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

XV.

Specialis deſcriptio moderni Turcarum Imperatoris, hujuſque præcipuorum Miniſtrorum. 177

XVI.

Specificatio Arcifiniorum Hungaricorum, Sclavonicorum, & Croaticorum. 181

XVII.

Specificatio Electorum Principum, & Ordinum tam eccleſiaſticorum quam ſæculariũ Imperii. 183

XVIII.

Sacri Romani Imperii Civitates. 195

XIX.

Relatio noviſſimi ſtatus Cameræ Spirenſis. 199

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

XX.

Deſignatio omnium à Ferdinando II creatorum Principum, Comitum & Baronum. 202

XXI.

Comites, Barones, Nobiles utriuſque Auſtriæ, in conventibus ſua vota ordinaria habentes. 214

XXII.

Ferdinandi II Diplomatum formæ. 225

XXIII.

Appendix, de formulis Imperatoris, quibus ſuos Principes compellat. 294

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Iter Germanicum.

XXIV.

Relatio epiſtolica Danielis Eremitæ Belgæ, de Legatione Magni He[...] truriæ Ducis ad Rodolphum I[...] Imperatorem, Imperiique Prin[...] cipes, & Reſpublicas, anno 160[...]
Pag. 29[...]

ST A[...]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

STATVS PARTICVLARIS

Præſentis Regiminis Sacræ Cæſareæ Majeſtatis,

FERDINANDI Secundi, &c.

I.

Quare, & quibus de cauſis, Sacra Cæſarea Majeſtas Ferdinandus Secundus, ab initio ſui Imperii, ad hoc uſque tempus, ſedem ſuam in Vrbe Viennâ, non mutarit.

ORdinarium Sacræ Cæſareæ Majeſtatis ſtatum, Auguſtiſſimi ſcilicet Cæſaris FERDINANDI II, nunc temporis imperantis, quod

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

attinet: ante omnia notandum, Sacræ Suæ Cæſareæ Majeſtatis, ab auſpicio ſui Imperii, ad hæc uſq; tempora, Sedem immutatam, Urbem Viennam fuiſſe. Tum propter cõmodum Urbis ſitum, amœnitatem, copiam annonæ, omniumque rerum homini neceſſariarum, ac inprimis ob adjacentia nemora & ſylvas, venationis exercitio quam opportuniſſimas, aliaque amœniſſima loca; quorum præcipuorum nomina vulgo & vernaculo idiomate ſunt: Brater/Begelhoff/ Neiwgebew/ Caterburg/ Eberſdorff/ Laxenburg / Wolckerſdorff/ Orth/ Cloſter Newburg/ ſeu Monaſterium Neoburgicum, Newſtat/ id eſt, Neapolis, &c. Tum etiam præcipue, his diuturnis & continuis bellis Germanicis, prŏpter munitionem Urbis, & quod Cæſarea Majeſtas ibi cæteris ſuis Regnis, & Principatibus hæreditariis, quaſi tuto ſit circundata, quorum ope & auxi-

auxilio, neceſſitate ſic urgente, eo magis ac tãto commodius uti poſſit. Tum denique, quoniam beneficio amborum fluviorum navigabilium, ENI & DANVBII, quæque Aulæ Imperiali ſunt neceſſaria, è variis regionibus & locis Germanici Imperii & Italiæ, eo facilius haberi & adduci queant.

II.

De Vrbis Viennæ, quæ nunc Imperialis eſt Sedes & Aula, ſitu, circuitu, munitione, propinquante Danubio flumine, Præſidio, ſive Cuſtodiâ, ſuburbiis, Iuriſdictione Eccleſiaſtica, Epiſcopo, Academiâ, regimine civili, locum tenente, & Arce Cæſareâ.

VRbs VIENNA Inferioris, ſicuti Oppidum Lintzii ſuperioris, Archiducatus Auſtriæ eſt Metropolis. In quibus ambabus Civitatibus nunc ſingulis fere annis, ac

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

nonnunquam, prout neceſſitas poſtulat, eodem anno ſæpius Conventus Provinciales celebrantur, ubi, Sacræ Cæſareæ Majeſtati, id clemẽtiſſime depoſcenti, tanquam legitimo Principi & Domino Territorii, toties aliquot centena millia aureorum, à ſubditis, quam demiſſiſſime conceduntur & deferuntur.

Civitas ipſa in ſatis amœna planicie, ac in ſolo natura frumento, vinoque, & omnis generis aliis fructibus & alimoniis feraciſſimo & optimo, ſita eſt, prope flumen Danubii, quod quidem licet ſaltem quaſi Brachium veri Danubii ſit, tamen iſtius quoque loci, communium navium, ſecundum conſtitutionem temporis & fluvio creſcente, capax eſt. Decreſcente vero, naves circa Nuſdorffium uno milliari, vel etiam multo ſuperius ad Monaſterium, quod vulgo vocatur Cloſter Newburg/ duobus inte-

gris ab Urbe milliaribus, ſubſiſtere coguntur.

Dimidio plus quadrantis milliaris Germanici ab Urbe Vienna Moraviam verſus, ſunt & alia quoque tria disjuncta, & partim ſatis magna & navigabilia Brachia, ſeu ſeparata flumina, ingentis Danubii fluvii, quibus quinq; pontes impoſiti ſunt, qui cum neceſſe eſſet, ad majorem Civitatis ſecuritatem, dejici poſſunt.

A meridie, Urbs Vienna fluviolum, ſeu Torrentem potius, habet, ejuſdem cum Urbe nominis Viennam dictum, à montibus Occidentalibus originem & ſcaturiginem ducentem, cujus aqua cito creſcit, & diuturnis pluviis facile exundat; Molendinas aliquot circumagitat, nec procul à foſſis Urbis in Danubium ſe exonerat. Verſus meridiem & ſeptentrionem, quaſi Brachium Danubii eſſet, fluit, & ab Occaſu colles & montes Auſtriam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

ſuperiorem ſpectantes, retro relinquit.

Circuitus Urbis eſt fere dimidi milliaris Germanici, vel circiter Urbs probe exculta, variiſque & egregiis, magnis mediocribuſque foris & locis, ac partim nitidis plateis, multiſque ſplendidis & conſpicuis ædificiis, quibus tamen plus ſplendoris, quam commoditatis ineſſe ſolet, exornata.

De munitione Urbis, ſatis erit, hoc loco breviter indicare, eam portis cardinalibus ſeu præcipuis ſex, Propugnaculis vero magnis decem, firmatam & munitam eſſe, quorum Propugnaculorum major pars, (& quidem nonnulla Sacri Romani Imperii) ſatis valide & alte lateribus exædificata, ac intrinſecus humo repleta, quædam quoque, præcipue ad Ortum & meridiem, (quo tanto validior ſit Urbis defenſio,) caſamattis, ut vulgo vocantur, altius erecta & emendata ſunt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

ſunt. Ante decennium plus minus, Cæſarea Majeſtas ingens totum è humo Propugnaculum prope & ex adverſo Cæſareæ Aulæ & Archiducalis Arcis, ad majorem ejus ſecuritatem, quoniam dicta Arx olim in eo loco parum tuta & munita erat, erigi curavit.

Angulare Propugnaculum, partim meridiem, partim Occaſum reſpiciens, ante biennium egregie renovatum fuit.

Propugnaculum Scoticum è humo tantum excitatum, nunc quoque totum valido muro cingitur, & reliquis Propugnaculis adæquatur.

Ab Ortu eſt Porta, vulgo dicta, **das Stubenthor**; à meridie Porta Carinthiaca, & Porta Arcis, vulgo, **das Burgthor**; ab occaſu Porta Scotica & Porta nova; à Septentrione Porta Rubræ Turris, vulgo, **der Rothe Thurn.** Porta Arcis, Porta Carinthiaca, Porta nova, & Porta, quæ **Stubenthor** dicitur, validiſſi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

mæ, totæ fornicatæ, admodum excelſæ & conſpicuæ ſunt, cum longioribus Porticibus: Reliquæ duæ ſunt ſaltem Turres. Si aliquis Urbem è Porta Stubenthor dicta, circuire, & ad portam Rubram Turrim dictam verſus, viam capere velit; Prætereundum eſt ipſi, Primo, prope Propugnaculum quoddam quadratis lapidibus exſtructũ, duas altas, murataſque Caſamattas habens, quarum ſuperior Dominicanorum Templum, cujus altitudo Propugnaculum hoc & Caſamattas ſuperat, fere tangit.

Hinc ad aliud Propugnaculum perveniet, lateritio muro ſolide firmatum, quod, ut & præcedens, ſatis profundis circumducitur foſſis.

Ab hoc Propugnaculo, Urbis à Siniſtra, parva ac depreſſa quædam mœnia duplicata ad exteriorem aliquam Portam porrigentia, viſuntur: à Dextra vero proxime ab urbe præterfluit Danubius, cui Pons

 ligneus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

igneus, vulgo die Schlagbrucken dictus, ſuperextructus eſt.

Hæc exterior Porta in amplam plateam deducit, ubi Civitas admodum nudata eſt; à ſiniſtra enim ſaltem mœnia habet valde humilia, & à dextra ſolum Danubium, qui interdum illic præterequitari poteſt, cum nonnullis ad ejus ripam erectis munimentis, ad Rubram Turrim tenus, & ulterius quoque ad alteram Portam exteriorem, prope quam Platea fit anguſtior. Ab hac memorata Porta, Urbs ſiniſtrorſum longis, validis & excelſis mœnibus, ſuper quibus tres excubiarum domunculæ ædificatę ſunt, cincta eſt, quæ ad Armamentarium, hujuſque introïtum & exitum, & ad proximum inde Propugnaculum continuantur; Pontem quoque verſatilem habet.

Porro, ad tertium Propugnaculum; quod quidem magnum eſt & elegans, ſed foſſis & aqua carens;

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

hujus ſuperioris muri bona pars medio corruit & redintegratione opus habet.

Dein ad Portam novam, largam quidem, ſed admodum depreſſam, ſine aqua foſſas habentem, Henricus Matthæus ſenior Comes de Turre, Anno 1619, petardum huic Portæ apponere, ac Equitatu ſuo tunc temporis Eberſdorffii ſubſiſtente, Urbem intercipere conatus eſt.

Inde ad quartum Propugnaculum; quod emendatione & renovatione ſimiliter indiget. Pone hoc Propugnaculum, eſt excelſum vallum, cum parvo ei impoſito muro, ad Portam Scoticam tenus, ubi foſſæ Civitatis, quanquam aqua deſtitutæ, valde profundæ ſunt.

Iſtinc idem Vallum & foſſæ ſimili quoque modo, ad proximum & quintum uſque Propugnaculum, diſtenduntur; Hoc quidem Propugnaculum humo tantum excita-

um eſt, ſed nunc funditus lateritio muro includitur, ac in decentem formam & proportionem redigitur; atque iſto modo Urbs in illo loco tanto magis, uti neceſſe eſt, communitur.

Peditatus Bohemicus legionis (vulgo Regiment) Tieffenbacenſis, qui tunc dicto Seniori Comiti de Turre parebat, & haud procul ab Urbe in pago cui nomen Hörznaís/commorabat, prope hoc Propugnaculum, Urbem (ſi ſupra memorata impreſſio ad portam novam effectum ſuum ſortita, nec à Patriota quodam detecta fuiſſet) oppugnare & ſubjugare debebat.

Dictum quoque celſum vallum, cum ſub extructo muro, in admodum profundas foſſas, ſine aqua tamen, protendit; recta à tergo & ex adverſo Sexti Propugnaculi, ſuper quo præſens Præfectus Urbis Baro Löbel/ hortulum cum domo recreationis, ſecundum hodiernum ſplen-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

ſplendorem, ædificari curavit;
quoniam hoc Propugnaculum nu
per præ cæteris decoratum, & re
novatum, ac ſimul reformatum
fuit, reliqua omnia venuſtate ante
cellit. Pone, culmen ſeu Caſama
tam lateribus quoque confectam
ac priori ſimilem habet.

Deinde ſæpe nominatum Val
lum ad Aulam uſque Cæſaream ſe
Archiducalem Arcem, cum ſuper
excitato quoque humili & gracil
ac in nonnullis locis ſatis debili mu
ro, ſe extendit; ubi foſſæ per ele
vationem exterioris viç profundio
res factæ ſunt.

Præterea, ad Portam Arcis, vul
go das Burgthor apud quam va
ſtum & ſeptimum è humo Propu
gnaculum extat, quod à tergo aliud
adhuc minus Propugnaculum, Ca
ſamattæ inſtar, habet, verum in
ſublime non erectum, ſed totum
muratum eſt.

Ab hac parte, miles Bohemicus

ducto-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

uctore Seniore Comite de Turre, ſuburbio S. Ulrici aliquot glandes n Cæſaream Aulam & Arcem Ar-hiducalem, quin & in ipſum Equi-um & Nobilium Conclave, ac in Ante. Cameram, ejaculavit, & Cæ-aream, tunc Hungariæ & Bohe-niæ Regiam Majeſtatem, ex ordi-ario ejus conclavi fugavit.

Rurſus ſæpe dictum Vallum cum recto muro ſuperius, & fortifica-ionibus inferius, inde in foſſas an-e paucos annos valde excavatas & ublatas porrigitur, ad Portam pro-e Carinthiacam tenus, ante quam alidum, ingens, elegans & nitidum Propugnaculum, numero octa-vum, totum è lateribus erectum, conſpiciendum eſt, dictæ Portæ Carinthiacæ, proxime adhærens, pone quod, ſicuti ſupra Portam, Caſamatta quoque erecta eſt. Præ-fectus vigiliarum Urbis, amœnum ſuum domicilium ſuper hac Porta habet.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Ab hac Porta Carinthiaca, loc
ſæpe dicti Valli, mænia lateriti
ejuſdem fere cum Propugnacul
celſitudinis, extructa ſunt, foſſæ v
ro ejus loci admodum profundæ
altæ, aqua tamen, ut & in ſupra me
moratis locis, vacuæ.

Sequitur tunc nonum, egregiu
ſane, æque ac præcedens, Propu
gnaculum, cum Aquæductu in U
bem; Atque huc uſque foſſæ ſim
liter aridæ & ſiccæ, circa hoc ta
men Propugnaculum, ab Aquædu
ctu, (cujus uſus ad inducendam i
eas aquam neceſſariam, inſervir
debet) aliquantulum humidæ &
paluſtres ſunt: ab ejus vero angu
lo incipiendo ac deinceps inferiu
magis ac magis aqua replentur
profundioreſque fiunt.

Tandem abhinc eſt quoque Val
lum ad decimum uſque Propugna-
culum, cui vulgo nomen, die ober
Stuben Baſtey/ equidem exqui-
ſitum, præſtans, vaſtum & excel-
ſum,

um, lateritio quoque muro ſolide
nctum, in angulis vero quadratis
pidibus, ac magnifica ſplendida-
ue inſcriptione & aureis in tabula
pidea exciſis literis, condecora-
um, & alto muro ſimiliter muni-
um & perfectum, à Ferdinando
rimo Imperatore extructum eſt
ropugnaculum.

Tria hæc ultima Propugnacula
uſdem altitudinis, ac ſimili modo
nurata ſunt; Inter alia, omnia &
ngula eorum, peculiari ſua, aureis
teris in tabula lapidea inſculptis,
nſcriptione, adornata ſunt.

Horum decem Propugnaculo-
um Urbis Viennæ, tria tantum-
nodo in aqua nunc ſita ſunt, quæ
uidem à Danubio, & certis qui-
uſdam venis in Urbem extenſis,
riginem trahit. Reliqua vero o-
nnia in arido ſolo exiſtunt.

Foſſæ quoque Urbis admodum
iſpares & differentes ſunt.

De cætero Civitas hæc magnis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

quoque & ſpatioſis ſuburbiis am
pliatur, in quibus plurimi ſpecio
& amœni horti, cum ędibus recre
tionis, reperiuntur, ut & alia qu
que haud pauca nec contemnen
domicilia, quorum multa; præc
pue ante Portam Arcis, das Burg
thor dictam, & Portam Carinthi
cam, verſus S. Ulrici, ac fluviolu
Viennam, trecentorum plus min
paſſuum ſpatium, tam ad amplific
dam viam & vicos, quam etiam a
majorem ejus loci Urbis ſecurita
tem, partim demolita, partim im
proviſo incendio, aliquot ante an
nos, concremata fuere.

Præſidiarii hujus Urbis & Mun
menti milites, hoc tempore mil
circiter pedites, in octo vexil
diſtinctos, efficiunt; quibus, ut
Civitati quoad ejus defenſionem
conſervationem, cum limitata po
teſtate, præeſt dictus Baro Löbe
Tribunus, vulgo Colonellus, ac Sa
cræ Cæſareæ Majeſtati à Conſili

Aulico

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Aulico-bellicis, ejuſdemque Conſilii Bellici Vice-Præſes.

Ante octo circiter annos, arma Civibus Viennenſibus, quæ illis anno 1619 Archidux Leopoldus, tunc temporis Urbis Gubernator, domeſticatim auferri juſſerat, partim reddita fuerunt. Cum enim eo tempore cives ut plurimum Euangelicam Religionem profiterentur, ac ſuſpicio eſſet, inter eos & Bohemos, præcipue vero Seniorem Comitem de Turre, ſecretam intervenire intelligentiam: Superiores, ne ſeditio inter Cives Euangelicos, contra Catholicos oriretur, metuentes, illos ideo inermes fecerant.

Conſul Urbanus, juſſu Cæſareæ Majeſtatis, ut Principis legitimi hujus Archiducatus Auſtriæ, è civium medio, quatuor Vexillationes pedeſtres, ſingulam trecentorum Capitum, delegit & erexit: hujus delectus uſus eſt, neceſſitate urgente,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

ad defenſionem Urbis; ſicuti olim factum, tempore noviſſimarum Hungaricarum ſeditionum & rebellionum, ſub directione Gabrielis Bethlehemi, Principis Tranſylvaniæ geſtarum. Cum enim pars Præſidianorum militum ad Arcem Poſonicam, ratione periculi deducta eſſet; Delectus hic Civium tum integros quatuor menſes, in Urbe quidem ſola, & ad ejus ſolius defenſionem inſervire neceſſe habuit. Stipendium Præſidiariorum eſt ſex florenorum, ſingulis menſibus & capitibus: quia vero illud neque bene, neque ſatis tempeſtive accipiunt, in publicis ſæpe vicis mendicantes viſuntur.

Bello, & cum periculum eſt in mora, aliquot Equitatus turmæ, vulgo Cornet/ in ſuburbia recipi ſolent; alias vero ordinaria cuſtodia manet.

Sexaginta millia animarum in urbe Vienna, utpote populoſiſſima

tan-

tam intus, quam extrinſecus comprehendi, nonnulli arbitrantur: Cujus vero numeri veritas & certa notitia, difficilime indagari poteſt.

Suburbium illud trans Danubium ſitum, Judæi quaſi Inſulam quandam, ſeparatim incolunt. In Urbe autem certa loca commerciis apta habent, ubi de die merces ſuas vendunt, in Urbe vero pernoctare, iis integrum non eſt; Quoniam tamen Aulæ Imperiali multum proſunt, aliiſque de cauſis & rationibus, non modo lubenter in eadem Urbe tolerantur, ſed & maximis quoque privilegiis & protectoriis communiti gaudent.

Religio Euangelico-Lutherana, ſeu Auguſtanæ Confeſſionis, olim in hanc quoque Urbem introducta fuit, quæ poſtea ſub Imperatore Maximiliano II adeo accrevit, ut dicti Euangelici, inter alia ſuæ Religionis exercitium in ipſa Urbe, ad Domum uſq; Provincialem in Mi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

nimorum templo habuerint. Et l
cet Imperator Rudolphus II, a
antea quoque Ferdinandus I dict
Religionis exercitium ibi aboler
pro poſſibili ſibi propoſuerint, a
magnum quoque Reformation
initium ſuſceperint, eouſque quo
que rem perduxerint, ut ſub Rudo
pho II. Imperatore, ſtatus Euange
lici Auſtriæ Inferioris exercitiur
ſuæ Religionis in Urbe Vienna a
miſerint; viſumque fuerit, acſi uni
verſalis reformatio totaliſque op
preſſio & everſio omnium Euange
licorum in iſtis oris ſubſequi de
buiſſet: Imperator tamen Mat
thias I. maximis de cauſis Ordini
bus Euangelicis Auſtriæ Inferioris
exercitium ſuæ Religionis in pago
Hörnals dicto, quadrante circite
milliaris Germanici, ab urbe di
ſtante, clementiſſime conceſſit
eoſque ſumma Cæſarea & Archi
ducali protectione communivit
non obſtantibus Catholicis, ac præ
cipu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

cipue Clericis, quos iſtud Religionis exercitium vehementer offendebat, quique ſibi perſuadebant, Conciones Cardinalis Cleſelii ex effecturas, ut Imperator miniſterium ad minimum in memorato pago Hörnals/ Euangelicis interdiceret, neque iis urbem ingredi ad copulanda Euangelicorum matrimonia & ſacra Sacramenta Cœnæ ac Baptiſmi adminiſtranda, permitteret. Cum vero modernus Imperator FERDINANDVS II Sacri Romani Imperii habenas aſſumpſiſſet, Urbem quoque Pragam poſtea expugnaſſet: Clerus Cæſareæ Suæ Majeſtati ſerio inculcavit, Status Euangelicos Provinciales, ab Imperatore quondam Matthia I, ſuæ Religionis exercitiũ in pago Hörnals/extorſiſſe, ac ſe adeo multiplicaſſe, ut in iſta congregatione nonnunquam viginti, triginta, imo & quadraginta vel quinquaginta hominum millia inveniantur; cum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

enixiſſima petitione, ut dictũ exercitium mandato publico aboleretur. Hinc factum, ut reformati Religionis in Urbe Vienna, mandato Cæſareo & Archiducali inſtituta, Exercitium quoque Auguſtanæ Confeſſionis in ſæpe memorato pago Hörnals/ (qui poſtea Baſilicæ Viennenſi S. Stephani donatum fuit) penitus inhibitum, (hoc quidem prætextu, ac ſi Baro Helmhardt Jörger/ qui tunc in arreſto Lintzii erat, nullũ jus patronatus in dicto pago haberet) omnibuſque ſimul Euangelicis Concionatoribus, ne inpoſterum Urbem ſub graviſſima pœna ingrederentur, interdictum fuerit: In Auſtria tamen quoad perſonas ſuas ſicuti antea quoq; tolerabantur, ac licebat adhuc quibuſdam Civibus & incolis Urbe exire & Concionibus ac Sacræ Synaxi, ſecundum Euangelicum ritum, Intzerſdorffii (locus quidam vulgo ſic dictus, ad Dominũ Geyerum

um de Oſterburg, Equitem, ſpe-
tans) unius ab urbe milliaris iter,
bona venia intereſſe.

Tandem vero Cæſarea Majeſtas, Anno videlicet M. DC. XXVII, totalem Euangelicorum Eccleſiaſtarum expulſionem, & quidem præfixo brevi termino, ex univerſa Auſtria, cæteriſque Cæſareæ Suæ Majeſtatis Ditionibus hæreditariis, publicis patentibuſque mandatis Cæſareis & Archiducalibus, ſevere injunxit, iis prohibendo ſub graviſſima indignatione & irremiſſibili pœna, ne unquã in eas reverterẽtur, aut quocunque modo ibi commorarentur.

In Eccleſiaſticis rebus, Urbs Vienna Epiſcopum ſuum agnoſcit; cujus Juriſdictio in Spiritualibus, in totum Epiſcopatum Viennenſem ſe extendit. Epiſcopus Officialem quoq; ſuum, ſemper Viennæ habet.

Baſilica, ſeu Templum Cathedrale ibidem, Divo Stephano ſacrum, ſplendidum, magnum, al-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

tum, & amplum eſt ædificium, fa-
ſtigiata, excelſa & perlucida tur-
ab una parte ornatum, cui inte-
alia, ingens & magnifica campan-
ineſt; ſimilis quoque turris ab al-
tera parte incepta, & ad haud con-
temnendum progreſſum jam de-
ducta ſed non abſoluta fuit. Ajunt
modernum Epiſcopum eam perfi-
cere, & alteri conformem reddere
velle; quod Ædilis quidam quatuo-
annorum tempore exefficere poſſe
opinatur.

Epiſcopus nunc quoque veterem
Aulam Epiſcopalem totam dirui
magnificumque & amplum ibi pa-
latium exædificari curat, in quem
finem centum millia Imperialium,
pretium ſcilicet recõciliationis Du-
cis Meckelburgici, ab Imperatore
impetravit.

Hoc vero templum rogante Cæ-
ſare Friderico III, in Baſilicam ſeu
templum Epiſcopale à ſummo Pon-
tifice Paulo II, elatum fuit; cujus

Epiſco-

piſcopi reditus annui octo ſaltem
millia florenorum efficiunt. Ejus
qui tunc temporis ſæpe dicto Epi-
ſcopali munere fungitur, nomen
eſt Antonius, primus quidem, qui
Principis titulum & prædicatum ſi-
mul à Sacra Cæſarea Majeſtate Fer-
dinando II adeptus eſt; Inſuper
ditiſſimam quoque Abbatiam Cre-
miphanenſem Ordinis Benedicti-
norum in Auſtria ſuperiore poſſi-
det; Cæſareæque Majeſtatis inti-
mus Conſiliarius & in eodem Con-
ſilio quaſi Secundus eſt ab Impera-
tore. Cujus Anteceſſor, erat Car-
dinalis Cleſelius, Anno M. DC. XXX.
Viennæ defunctus.

Canonici hujus Baſilicæ ſunt ſe-
decim, quorum ſtipendia propter
redituum dictæ Baſilicæ tenuita-
tem, exigua quoque ſunt. Omnes
circum ſæpe memoratã Baſilicam,
ſeu ſummum Templum, domicilia
ſua habent.

Sunt & alia quoque plura Tem-
 pla

pla & Cœnobia, intra & extra han
Urbem.

Academiam Viennenſem fun
davit Imperator Fridericus II, An
no Domini M.CC.XXXVII. eamque
maximis privilegiis & immunitati
bus, quæ poſtea ab Alberto III Au
ſtriaco renovatæ & ampliatæ fue
runt, ornavit & communivit.

Cæſarea Majeſtas Ferdinandus
hanc Academiam anno circiter
M.DC.XXII, cum adjacentibus &
pertinentibus Byrſis & Collegii
ſeu Conventibus, Patribus Jeſuitis
ut eorum eſſet Academia, dono de
dit, ubi nunc partim docent, par
tim Scholaſticos & Alumnos alunt.
Dicta quoque Cæſarea Majeſtas ii
inſuper Profeſſionem Theologi
cam & Philoſophicam conceſſit
eatenus tamen ut Cathedra tam ad
profitendum, quam diſputandum
alicui è Dominicanorũ, ut & Fran-
ciſcanorũ quoq; alias Minimorum
dictorum, Ordine, aperta maneat.

Juris

Juris Conſulti & Medici in ſua
onjunctione perſeverant, ſinguliſ-
ue ſemeſtribus alium Rectorem
eant; Conſilium, ubi quidquid
bi & aliis Academiæ cohærenti-
us perſonis neceſſarium & con-
ltum putant, deliberatur, è ſede-
m iiſdem facultatibus addictis Vi-
s conſtat. Rector Academicus Ju-
ſdictionem ſuam, ampliſſimam &
modum longe ſe extendentem,
Academicos & membra Acade-
ica exercet.

Civile, ſeu Civium regimen ſic
habet: Senatum, octodecim ci-
es & Senatores conſtituunt, qui-
us res & negotia omnia & ſingula
eipublicæ & commune Civium
Civitatis bonum concernentia
roponuntur, & ab iis deliberan-
ır: Horum vero caput eſt conſul.
n Criminalibus Judex Urbanus
ſſeſſores & Cōſiliarios ſuos habet.

Adminiſtratio vero Civilis haud
bere penes dictum Senatum con-
ſiſtit,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

ſiſtit, ſed à Locum tenente in A-
ſtria Inferiore dependet; omnibu
que ſupramemoratisSenatoriis co
legiis & conſultationibus Manca
tarius quidam Cæſareus prop
perſona intereſt.

Dicto Locumtenentis offici
nunc fungitur SyfridusChriſtoph
rus Preuner, Baro, &c. Sacræ Cæſ
reæ Majeſtati à ſecretioribus Co
ſiliis, & ejuſdem Gubernationis A
ſtriæ Inferioris Præſes, penes que
Inſpectio ſuperior in Urbano & C
vili Regimine ſita eſt, quique, Cæ
ſarea Majeſtate abſente, abſolute
perfecte gubernat.

Armamentarium Viennenſe nc
modo ejus loci uſitatis navibus, ſe
& armis & omni apparatu bellico
tormentiſque tam magnis, qua
parvis, quæ ibi reſervantur, inſtru
ctiſſimum eſt. Ejus Præſes nunc e
Comes Xantelier, natione Lotha
ringius: quoniam vero Parens eju
ſe mature ad AulamCæſaream cor
tuli

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

lit, & huic officio diu bene præ-
ſit, Germanis adnumeratur.
Aula Cæſarea ſeu Arx Archidu-
lis, vulgo die Burg/ nuncupata,
llius eſt ſplendoris ſeu ſingularis
agnificẽtiæ, ac ſatis anguſta quo-
ue pro tanto Magnate, & tam
blimi Aula. Magnam aream in ſe
omprehendit, cui ab una parte
ancellaria Imperialis; ab altera
rx interior, ſeu proprium Cæſa-
eæ Majeſtatis Domicilium; à ter-
a Vallum Urbis cum ei ſuper ex-
ucto porticu; & tandem à quarta
arte ſeu latere Arx nova, vulgo
ie Newe Burg/ adjacent, eam-
ue circundant.
In hac Aula Cæſarea Veſtiarium,
eu locus quidam vulgo Guarda-
obba dictus continetur: Item Pe-
iſtylium, ſeu Galeria ut vulgo nun-
upari ſolet, cum variis & diſtinctis
Conclavibus, quem Theſaurum
ocant, in quibus omnis generis
ariarum, pretioſiſſimarumque ex
auro,

auro, gemmis, & unionibus,
& ſumma induſtria elaboratarum
rerum & picturarum, optimoru
quoque ſpeciminum tam natura,
quam humani laboris, & aliaru
plurimarum raritatum & curio-
tatum, aliquot millionum pret.
magna reſervatur copia. Inter a
vero viſu maxime digna ſunt, C-
rona Cæſarea cum Sceptro & P-
mo Imperiali, ditiſſima, ex au
& pretioſiſſimis Orientalibus Ad-
mantibus ornata, unius millio
aureorum æſtimata, ab Imperato
Rudolpho II. pro ſacra ſua perſo
confecta. Item pelvis rotunda,
ptem ſpithamas in circuitu cõp-
ctens, ex unico Agatho lapide ſc-
pta, cum aliquanto obſcuriore
ab ipſa Natura formata inſcripti-
ne: JEHOVAH. Porro, Unicor
duodecim vel tredecim ſpitham
longum. Quorum duorum poſt-
riorum, quoniam ſui ſimilia in t
forma, pulchritudine, qualitate
qua

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

uantitate, toto orbe non habent,
alor inæſtimabilis eſt. Huic eidem
alatio, quod Sacra Cæſarea Maje-
tas ipſamet inhabitat, duo diſtincti
c amœni horti adjacent, alter alte-
o major, in quos Cæſareæ Maje-
tati ex ipſius domicilio facilis ac
ommodus patet aditus.

In ſupra memorata vaſta Arcis a-
ea, die Burgplatz dicta, prope Pa-
atium Cæſareum, pedites unius co-
ortis; apud introitum vero in inte-
iorem Arcem, ſub ipſa porta pro-
ime ad pontem verſatilem, decem
ipatores Bipennigeri, vulgo Tra-
anten/ ordinariam cuſtodiam ha-
ent: quorum hi poſteriores to-
am diem convenienti ordine Bi-
ennibus ſuis ibi commorantur,
octu vero, ponte ſublato, intrin-
ecus vigilant, donec alii ex eo-
um conſortio iis ſurrogentur. Ante
æſareæ Majeſtatis & Imperatricis
onclavia, alii Stipatores Haſtiferi,
ulgo Hårtſchierer/ excubias con-

tinuo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

tinuo agunt, qui milites ſunt, & Cæ-
ſareæ Majeſtati tã in itinere, quã
cum deambulationis cauſa egre-
tur, veluti ordinaria equeſtris cor-
poris cuſtodia, ubivis veſtigio in-
ſequuntur, & demiſſiſſime præſto
ſunt.

III.

*Quis Romanorum Imperator Fer-
dinandus Secundus ſit, deque Cæ-
ſarea Suæ Majeſtatis virtutibus
& qualitatibus, devotione &
pietate, variis humiliationis &
devotionis actibus, negotiis, re-
creationibus, & accubitu men-*

ATque hactenus de Imperii
Sacræ Cæſareæ Majeſtatis Fer-
dinandi II. Aula; nunc ulterius de-
cendum; Cæſareæ Suæ Majeſtatis
parentem fuiſſe Archiducem Ca-
rolum Auſtriacum, Imperatoris
Ferdinandi I. Nepotem, qui Gra-
tziæ in Stiria reſidebat, cujuſque

pat-

patrimonium Ditiones Auſtriacæ
Interiores erant, Ducatus ſcilicet
Stiriæ, Carinthiæ, & Carniolæ, cum
aliis depēdentibus provinciis. Cum
vero duæ iſtæ Auſtriacæ Proſapiæ
lineæ Genealogicæ, Viennenſis ſci-
licet (Imperatoris Maximiliani II)
& Tyrolenſis(Ferdinandi Archidu-
is)emortuæ eſſent; Archidux quo-
que Albertus Auſtriacus in Belgio,
arum Provinciarum Auſtriacarum
egimini, ſenio & infirmitate con-
ectus, eo lubentius reſignaſſet: ſæ-
e dictaSacraCæſarea Majeſtas par-
im per ſucceſſionem, partim per
ranſactionem & conſenſum, (præ-
ipue vero quoniam, eo quod in
Hungariæ & Bohemiæ Regem jam
eſignata & coronata eſſet, vali-
um rei iſtius obtinendæ funda-
mentum & baſin poſuerat) provin-
ias illas omnes adepta & conſe-
uuta eſt. His ſubſequuta eſt An-
o 1619. die 28. Auguſti, Impera-
ore Matthia I. eodem anno fatis

C con-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

conceſſo, dictæ ſuæ Cæſareæ Ma-
jeſtatis ad faſtigium dignitatis Im-
perialis in Sacri Romani Imper
Civitate Francofurto ad Mœnum
electio & coronatio. Sceptra te-
nentibus tunc in variis Europæ re-
gnis, ſequentibus præcipuis Chri-
ſtianis Regibus & Magnatibus: Phi-
lippo III. Hiſpaniarum Rege; Lu-
dovico XIII, Galliarum Rege; Ja-
cobo IV, Britanniarum Rege; Chri-
ſtiano IV, Daniæ, &c. Rege; Sigiſ-
mundo III, Poloniæ Rege; Guſta-
vo Adolpho Suecorum Rege; & in
Oriente Turcarum Imperatore O-
manno.

Cæſareæ Suæ Majeſtatis ſacra
quod attinet proprie perſonam,
nunc ætatis annum agit quinqua-
geſimum nonum. Statura ejus me-
diocris eſt & corpulenta, comple-
xio optima, robuſta & ſana, capi-
& barba jam ſatis cani, præſenti
grata, natura humana, benefic
mitis, admodum liberalis, ac ſing

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

ari intellectu, eloquentia, & me-
moria prædita, vita tam in cibis
quam in potu temperans, ſomnus
moderatus: hora 10. veſpertina ut
maxime cubitum diſcedit, nonnun-
quam etiam hora prima nocte in-
tempeſta, ac hora quarta matutina
ordinarie ſurgit, preceſque ſuas ge-
nibus flexis recitat. Diebus feſtivis
& ſolemnibus, ac præcipue anni-
verſariis Apoſtolorum, confiteri ac
Miſſæ participare: Proxima vero
die Jovis ante feſtum Paſchatis, cum
Imperatrice, Rege ac Regina, Ar-
chiduce & Archiduciſſa, cæteriſque
præcipuis Aulaicis, Sacrum Sacra-
mentum, ſecundum normam &
præcepta Eccleſiæ Romanæ, è ma-
nu Nuncii Papalis accipere ſolet.
Antequam Cæſarea Sua Majeſtas in
templum eat, duas prius miſſas, al-
teram pro ſemet ipſa, alteram pro
defuncta conjuge, Ducis Bavariæ
legitima ſorore, celebrandas in ſa-
cello Aulaico, ſeu in Oratorio Cæ-
 ſaræo,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

ſareo, curat, nonnunquam etia
eodem tempore Sacramento ut
tur; tunc in templum ſe confert, u
Concionem Germanicam, qu
communiter à Patre quodam Je
ſuita, Ordinario nempe Aulæ Di
cono, habetur, per integram circ
ter horam; & concione finita ma
gnum quoque Miſſæ officium, quo
cum ſuaviſſima muſica celebratu
ac equidem unius horæ tempus a
minimum durat, magna devotion
auſcultat. A meridie concioni Ita
licæ, quam Ordinarius Conciona
tor Aulico-Italus ſimiliter haber
ſolet, eodẽ modo intereſt, cui ſub
ſequitur magna ſolemnitate Ve
pertini officii celebratio; atque ho
modo Cæſarea ſua Majeſtas tota
fere diem Dominicam ſeu ferialer
devote conſummat; aliquando ali
quoque templa intra & extra ur
bem, interdum ſcilicet Dominica
norum, interdum Capucinorum
Jeſuitarum, Carmelitarum, &c. vi

ſtare, ac in horum cœnobiis & Collegiis nonnunquam prandere ſolet.

Tempore Adventus, Cæſarea Majeſtas admodum mane ſurgit ad frequentandum matutinum quoddam, inſtar cantatæ Miſſæ officium, RORATE dictum, cujus ab introitu, *Rorate cœli deſuper*, &c. cantatur, cum ſubſequente per integram fere horam ad finem uſque Muſica vocali & inſtrumentali; quo tempore populus preces & devotionẽ ſuam peragit: Idque officium in magna congregatione, ac in omnibus templis ſolemniter celebrari conſuevit.

Tempore quadrageſimali, Cæſarea Majeſtas concionibus, tam in ſacello Aulaico, quam in Auguſtinorum templo prope Arcem ſito, ut & feſtis in fano Sanctæ Crucis Ordinis S^t. Franciſci de Minimis, tum maxime, cum Proceſſiones pœnitentiales celebrantur, quam diligentiſſime intereſt. Inſuper ſingulis diebus per totum Quadrageſimæ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

tempus, Veſpertinum officium
Oratorio Cæſareo integre cel
brandum curat.

Proxima die Jovis præceden
feſtum Paſchatis, ante meridie
CæſareaSua Majeſtas tredecim pa
perum Virorum pedes publice,
coram omnibus ibi præſentibus, l
vat, tum eoſdem cibat, iiſque pr
pria perſona apud menſam min
ſtrat; Porro ſingulos veſte ac num
mo quoque aureo, dupli circit
Hungarici Ducati valoris, donat.

Auguſta Romanorum Impera
trix eodem die & tempore in ali
ſeparato quodam loco, eundem hu
miliationis actum, erga tredeci
pauperes mulieres, præſtat.

Ultima die Sabbathi ante feſtu
Paſchatis Cæſarea Majeſtas omni
Urbis fana, more Catholico, pede
circuire, ac coram erectis in illis ſe
pulchris orare ſolet. Hoc vero ann
curriculum hunc pedibus abſolver
nequivit.

In hebdomade S. Crucis inci-
piendo à die Dominica ad feſtum
uſque Aſſcenſionis Chriſti, Cæſarea
Sua Majeſtas Proceſſionibus, quæ
tunc habentur, intereſſe conſuevit;
quibus omnibus neque hoc quoq;
anno, præſto eſſe, debiles corporis
vires permiſerunt.

In feſto Corporis Chriſti, cum
nimirum magnus celebratur cir-
cuitus, Cæſarea Majeſtas cum om-
nibus Aulaicis propria perſona, pe-
dibus ac nudo capite Proceſſioni
intereſſe, & apud ſingula hinc &
illinc erecta altaria genibus flexis
orare ſolet. Sequenti die Dominica
Ieſuiticam Proceſſionem etiam co-
ram frequentat; ac poſteriori die
Iovis Octavam, quæ populoſa, & à
matutino tempore ad meridiem
tenus continuanda eſt Proceſſio,
magna quoque cum devotione ce-
lebrare & abſolvere juvat.

Quamobrem Nuncius Pontifi-
cius Cardinalis Pallotta in ſua ad Pa-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

pam Urbanum VIII. facta relatio-
ne, Cæſareæ Majeſtatis cum maxi-
mis encomiis meminit, nuncupan-
do Imperatorem Ferdinandum Se-
cundum Principem Sanctum, Vi-
rum ſecundum cor & voluntatem
Dei, ſicuti Rex David fuit, propter
candorem ſuæ conſcientiæ, & cer-
tiſſimam in Deo repoſitam fidu-
ciam, continuæ protectionis Divi-
næ, & quod nemo mortalium ipſi
veluti Uncto Domini, nocere, ne-
que Sacra ſua Cæſarea perſona ab
ullo malo opprimi queat. Sicut
Cæſaream ſuam magnanimitatem
ſtatim ab initio ſui Imperii, & ali-
quot ſubſequentibus annis, vel eo
luculentiſſime teſtata eſt, quod, li-
cet omnia fere ejus regna & pro-
vinciæ hæreditariæ, poſt ejectio-
nem trium regiorum Officialium
& Conſiliariorum in Regno Bohe-
miæ, Pragæ An. 1618. die xxv Maii
(Imperatore Matthia I. in vivis ad-
huc exiſtente) per feneſtras factam,

enſe-

nſe & igne devaſtarentur, ac ſacra
a perſona inter medios quaſi ho-
es ſita, nihil quicquam præter uni-
am Urbem Viennam, reſidui ha-
eret: nemo tamen eam ab ejus ſe-
e ſeu Reſidentia unquam pellere
fugare potuerit, verum è contra-
o mirabiliter à Deo ſemper con-
rvata fuerit.

Dictus Nuncius Papalis ulterius
uoque inquit, Cæſaream Majeſta-
m, in maximis quidem ſæpe diſ-
iminibus, ejuſmodi verba elocu-
m fuiſſe, ut Divina providentia
m & potentiam ſuam, utpote quę
mnis hominis captum & intelle-
um longe ſuperet, in Sacra ejus
rſona abunde demonſtrarit.

In caſibus Religionis & conſcien-
æ, cum Cæſarea Majeſtas Con-
iarios & Commiſſarios ſuos ad
m finem ablegat, haud ſe cum
tificatione præcipitat, verum o-
nia prius ad Confeſſorem ſuum,
i acutiſſimus & prudentiſſimus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Pater eſt, remittit, cujus conſiliu
& judicium Cæſarea Sua Majeſt.
veluti Ovis Paſtorem, ſpontaneo
prompto animo ac corde ſequit.
Huic etiam, ut omni careat ſcrup-
lo conſcientiæ, omnia ac ſingu,
vel minutiſſima quæque refert.

Cæteris diebus, excepta die D-
minica, duabus Miſſis auditis, &
nitis cõſultationibus ſecretiorib,
(ſingulis enim, vel ad minimum
ternis diebus, Conſilium habetu)
Cæſarea Majeſtas, modo nihil ali
momentoſi expediendum occu-
rat, ſive ad ſpatiandum, ſive ad v-
nandum (quod quidem recreati-
nis exercitium ipſi maxime eſt v-
luptati) Urbe egredi, nec ante v-
ſperam redire, ut plurimum ſol.
Unde proverbium, Cæſaream M-
jeſtatem tribus in rebus indefa-
gabilem eſſe, nempe in devotio
& Religione, in conſilio, atque
venatione. Licet etiam quandoq
ſatis ſero & defeſſa à venatione r

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

ertatur, haud tamen expeditas Im-
erii, aliaſque res, quadraginta,
uinquaginta, imo ſexaginta &
mplius numero, unica vice pro-
ria manu ſubſcribere gravatur, id-
ue abſq; minima impatientiæ vel
ffenſionis nota; tum deniq; men-
e accumbit; Adeo ut Cæſarea ſua
Iajeſtas nunquam vel è Conſilio,
el à venatione, vel ab Audientia
ut vocant) redeat, ubi non aliquid
el perſcribat, vel ſubſignet, vel
nemorialia quædam legat, vel alio
nodo occupata ſit: quanquam et-
im Cæſarea ſua Majeſtas ob ni-
niam Imperii, aliorumque magni
onderis negotiorum copiam, mi-
imam eorum partẽ ipſamet perle-
ere poſſit; cum aliquid tamen ſive
ſimet ſibi, ſive ſupremo Cubicu-
rio offertur, id per Cubiculi mi-
iſtrum ſeu Portitorem quendam
onvenientibus conſiliis immittere
t prout res poſtulat, ut mature ex-
ediatur, mandare ipſi mos eſt.

Cæſa-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Cæſarea ſua Majeſtas Vena
ram (uti jam monitum fuit) atq
Muſicam ſummopere diligit ; o-
niſque generis canes & miras av
venationis & aucupii gratia alit. V-
natorum & Aucupum centum
quinquaginta fere ſunt; Inſuper h
tamen Cæſarea Majeſtas in ſingu
ejus regnis & provinciis hæredit-
riis, magnum adhuc Venatore
cum pluribus aliis, & innumeris c-
nibus, habet.

Bombarda optime uti novit: præ
cipue vero Inveſtigando, (vulgo
Germanico Idiomate, Hätzen/)
propria manu apros interficien
delectatur, de quibus poſtea exte
Oratoribus & Prolegatis, ut & Au
quoque Miniſtris, honoraria depa
titur. Quot per integrum annu
feras capit, certo cuidam Catalog
inſerere, earumq; ſpecificatione
Electori Saxoniæ mittere ſolet.

Cæſarea quoque ſua Majeſta
magnam diligentiam ad comp

andos ſibi Muſicos exquiſitos, ad-
ibet, ac in hos utriuſque ſortis ho-
nines, Muſicos ſcilicet & Venato-
es, multum ordinarie impendit
ecuniæ, iiſque plurimum donat.
Auſicam, ad laudem & honorem
Omnipotentis, & ad conſeruan-
um animũ hominis hilarem, uti-
em & idoneam eſſe, inquit.

Sacra Cæſarea Majeſtas in An-
e-Camera prandet, ut plurimum
ero apud Auguſtam Conjugem
œnat. Ante duos annos Cæſarea
ua Majeſtas, cum Imperatrice,
ege, Archiduce & Archiduciſſis,
Equitum & Nobilium conclavi,
olemnioribus & maximis feſtis,
ativitatis ſcilicet Chriſti, Paſchatis
Pentecoſtes, coram magna mul-
tudine, publice menſæ accumbe-
e adhuc ſolebat, ubi frequenter ſe-
ectiſſima Muſica Inſtrumentalis
udiebatur.

Menſæ Cæſareæ præcipue mini-
rant, Ordinarii Cubicularii, Da-
piferi,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

piferi, Pincernæ, & alii ejuſmc[illegible]
officiales, nonnunquam etiam Pr[illegible]
cipes, Comites & Barones ex I[illegible]
perio & aliunde, omnes nudo ca[illegible]
te, exceptis iis, qui re ipſa Princi[illegible]
ſunt Imperii, præcipue in ipſius A[illegible]
la, quos non ordinarie menſæ ſin[illegible]
accumbere jubet; Extra vero A[illegible]
lam Imperialẽ, & peregre id qua[illegible]
doque fieri ſolet, interdum etia[illegible]
in Urbe Reſidentiali, prout con[illegible]
tio & præeminentia Principum [illegible]
quirit, vel eidem aliàs chari & gr[illegible]
ſunt.

Hic notandum, quod Celſiſſim[illegible]
Princeps Anhaltinus, Chriſtian[illegible]
Senior, cum Sacra Cæſarea Maj[illegible]
ſtate reconciliatus, eidem Cæſar[illegible]
Majeſtati mantile poſt lotione[illegible]
manuum coram menſa exhibuer[illegible]
ac deinceps nudo capite miniſtr[illegible]
rit: Cum vero à Cæſarea Majeſta[illegible]
ſuis Regalibus & feudis inveſti[illegible]
fuiſſet, ac ſimiliter ut antea Imp[illegible]
riali menſæ nudo capite adſtar[illegible]

Cæ[illegible]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

æſarea Majeſtas hoc animadver-
ns, id admittere noluit, ac non
odo per ſupremum ſuum Aulæ
areſcallum, qui tunc erat Comes
e Loſenſtein ſtatim à dicto Princi-
e, ut pileum capiti imponeret, fla-
tavit, (quod equidem fecit,) ve-
m eundem etiam ſimul menſæ
cumbere juſſit; quod in Arce
iennenſi factum eſt.

Cum Cæſarea Majeſtas apud Im-
eratricem menſæ accumbit, tunc
co Equitum ac Nobilium, Gynæ-
eum, ſeu Auguſtæ miniſtrantes
irgines, menſæ inſerviunt, ubi ſua-
ſſima celebratur Muſica. Alias in
randio, nulla habetur Muſica, niſi
ſtis & anniverſariis. Dapes ſeu
pulæ, quæ menſæ Cæſareæ impo-
untur, neque nimis lautæ & opi-
aræ ſunt, neque aliquid ſuperflui
lendoris ac magnificentiæ, pro
nto ſublimi Magnate, habent.
loriones tunc etiam joca ſeria, fa-
etiaſque, inter hos vero potiſſi-
mum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

mum Ionas Morionum Alpha jo
re nata, producunt & effund
prout tempus & occaſio exig
nunquam vero majores ac liber
res, quam cum Cæſarea Majeſt
peregre, ſeu venando occupata e

IV.

Qua ratione Cæſarea Majeſtas, eundo in templum vel ſacellum i- ſerviatur; ac quomodo Legati Oratores ſe tunc gerant: tu etiam quomodo dicta Cæſar Majeſtas redeundo è templo v ſacello in ædes ſuas, concomitetu quidque tunc propriè fieri ſolea

CÆſaream Majeſtatem in Tem plum euntem, Rex Hungari cum præſens eſt, in peculiari pile to, proxime præcedit, dein ſequ tur Cæſarea Majeſtas, ſive ſola, ſi cum Imperatrice; Cum Hungari Regina adeſt, tunc Auguſta, ut cum illa & Archiduciſſa vel max

m

ne uno vehuntur pilento, Cæſa-
eamque Majeſtatem proxime ſe-
uuntur; has vero Gynæceum di-
erſis itidem carpentis. Archidux
egem anteit; hos autem omnes
edibus Aulaici, Equites, ac Mini-
ri Cæſarei variæ ſortis & condi-
ionis. Ab utroque latere ſtipato-
es Bipennigeri & haſtiferi, vulgo
ärtſchierer/ & Trabanten dicti,
udo capite ſinguli incedunt; quæ
uidem res viſu egregia, & valde
opuloſus eſt comitatus.

Gynæceum ſequitur peditum
rmatorum cohors, qui Cæſaream
lajeſtatem ab ejus egreſſu ex Au-
, ad reditum uſque, ſeu ingreſſum
aliud quoddam Monaſterium vel
ollegium, ubi menſæ accumbat,
oncomitantur, eidemque publice
iniſtrant.

Nuncius Papalis, cæterique Ora-
ores præſentes in iſta occaſione
æſareæ Majeſtati ſe nullo modo
ſtunt; peracto vero cultu Divino,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

ſive finitis interdum aliis actibu
publicis, Cæſareæ Majeſtati, uſqu
dum pilento ſuo inſideat, præſt
ſunt, tunc vero ſtatim abſque ull
ulteriore mora pedem referunt
revertuntur.

Portæ civitatis, quamdiu Cæſa
rea Majeſtas extra ejus Aulam i
Urbe commoratur, omnes obſera
tæ manent.

Supremus ſtabuli Magiſter à ſ
niſtro Pilenti Cæſarei latere, obte
cto capite in Urbe incedere; pere
gre vero in pilento ex adverſo Cæ
ſareæ Majeſtatis ſedere ſolet.

Cum Cæſarea Majeſtas è concla
vi ſuo in Templum ſeu ſacellur
diſcedit, ac deinceps in illud pe
Equitum conclave & antecamerar
redit, Pueri nobiles præcedunt, hc
ſequuntur nobilitati, nobiles, Equ
ſtres, cubicularii, Conſiliarii, Ba
rones, Comites, Principes, & al
variæ conditionis Miniſtri. Princi
pes, (ſi qui præſentes ſunt) ſequun

tu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

tur Oratores, Nuncius Pontificius, Archidux, Rex, tum Cæſarea Majeſtas; dein Auguſta Imperatrix, Regina, Archiduciſſa, quælibet cum ſuo Aulæ Magiſtro, ac tandem nobile Gynæceum. Stipatores vero utriuſque ordinis, quamdiu hic Comitatus durat, & donec Cæſarea Majeſtas menſæ accumbat, intra & extra Equitum conclave, ad Ante-Cameram tenus, ſtantes ab utraque parte miniſtrant. Diebus Dominicis & feſtivis, Tubicines in area quoque Arcis, vulgo der Burgplatz/ publice canere ſolent.

V.

De Ante-Camera Cæſarea, deque Equitum & Nobilium Conclavi &c. quid ibi fieri ſoleat.

BArones & Equites, Conſiliarii, præcipuique Miniſtri, Prolegati, & alii, qui vel Audientiam à Cæſa-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

rea Majeſtate habuerunt, vel quibus alias acceſſus ibi patet, donec tempus redeundi domum adſit, in Ante-Camera & Equitum conclavi expectare ſolent. In eo loco, ubi Cæſarea Majeſtas Audientiam præbet, nemini pileum imponere licet, niſi abſoluto Principi, ſeu Principi Imperii, Cardinali, Nuncio Apoſtolico, & Oratoribus Regiis.

Hic quoque obſervandum, quod, cum Cæſarea Majeſtas Equitum conclave tranſitura eſt, ac illi appropinquat; portitorum aliquis januam clave bis pulſat; quæ res Cæſareæ Majeſtatis adventus indicium eſt.

Cæſareæ Majeſtati per Equitum conclave tranſeunti, variæ ſupplicationes & libelli Memoriales quam demiſſiſſime frequenter offerũtur; Eaque de neceſſitate & importantia rei ſimul monetur ac rogatur; quæ omnia Cæſarea ſua Majeſtas clementiſſime accipit, & uniuſcujusque

juſque petitionem, licet aliquanto prolixiorem, magna patientia & æquanimitate, abſque ulla ægritudine ſeu gravatione, auſcultat.

Cum Cæſarea Sua Majeſtas advenam quendam Equitem ſingularis cujuſdam qualitatis, ſeu qui nuper ad Aulam Cæſaream reverſus eſt, quemque antea novit, videt, manum ipſi oſculandam exhibet. Propoſitiones ſibi factas libenter audit, iiſque clementiſſime reſpondet, ac nonnunquam gratas, ſuaveſque quæſtiones ipſamet movet, & in medium adducit. Oblata ſcripta & memorialia in proprias manus recipit, atque ſecum in Conclave ſuum defert, nec ulli alii cuipiam prius tradit. Germanica, vel Italica ſemper, quandoque etiam Latina, quam quidem admodum expedite & accurate loquitur, utitur linguis, nunquam vero Gallica, vel Hiſpanica, ne cum ipſo quidem Hiſpanico Legato.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

VI.

Pauca quædam de Cæſareæ Majeſtatis ex ejus Regnis ac provinciis hæreditariis, annuis reditibus.

DE annuis Cæſareæ Majeſtatis reditibus ex ejus Regnis & provinciis hæreditariis, difficile eſt aliquid certi ſtatuere; quoniam Ditiones iſtæ, tam ratione Contributionũ ordinariarum, & extraordinariarum, quam & aliis de cauſis haud in priſco, verum in admodum mutabili ſtatu verſantur.

Cæſarea Sua Majeſtas ex Hungaricis auri argentique fodinis, magnos quidem habet reditus, verum non modo eos omnes, ſed & plures quoque in conſervandis locis cum Turca finitimis, expendit.

Auſtriam Superiorem Dux Bavariæ, ratione duodecim millionum florenorum, Anno M DC XXII Ratisbonæ computatorum, diu poſſeſſit, & nunc quoque inſtar Hypothecæ,

thecæ, Domui Bavaricæ in eventum oppignorata manet; Hæc vero interea in nonnullis locis, variis Ruſticorum ſeditionibus, admodum depopulata fuit.

Marchionatus Luſatiæ Inferioris & Superioris, nunc, & hoc quidem anno 1636. Electori Saxoniæ propter quoſdam milliones in proprietatem hæreditariam conceſſus eſt.

Bohemiæ & Moraviæ reditus, præter contributiones ordinarias & extraordinarias, aliaque impoſita, aliquot abhinc annis tres circiter milliones annuatim efficiebant.

Sileſiæ reditus jam per aliquot annos incerti ſunt; ſolius vero Ceteviſiæ annuum vectigal, ducenta millia florenorum longe ſuperat.

Auſtriæ autem Inferioris, Stiriæ, Carinthiæ, Carniolæ &c. reditus, omnium certiſſimi, tutiſſimi & ordinarii ſunt; hi vero, ut fama eſt, ad duos circiter florenorum milliones ſe extendunt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Fideles etiam Ditionum Cæſa rearum ſubditi, conſpicua aliquo centenorum millium florenorur donativa, Cæſareæ Majeſtati a ipſius Aulam annue mittere ſolent Conventus item Provinciales mul eum quoq; pecuniæ ei ſuppeditan Porro in ſola Bohemia, Moravia Auſtria Superiore, & parum in Inferiore, ob multifarias rebelliones circiter quadraginta tribus florenorum millionibus bona, fiſco Imperiali, ab Anno MDCXVIII addicta fuere.

VII.

Particularia de Romanorum Imperatrice, Rege Ferdinando terti ac Regina Maria, Archiduce Leopoldo VVilhelmo, Imperatoriſque filiabus.

ROmanorum Imperatrix Eleonora, filia eſt Vincentii Senioris, Mantuæ Ducis, & ſoror ultim

defun-

efuncti Ducis Mantuani, Vincen-
i quoq; nuncupati. Ætatis annum
git trigeſimum ſeptimum; ſtatura
jus perfecta, vultus placidus, pru-
ens, & ſecundum voluntatem Do-
nini Conjugis proba, liberalis, mi-
ericors & mitis. Trecenta circiter
hillia Scudorum, ab ejus Ducali
Domo in Dotem accepit; cui Cæ-
area Majeſtas reciproce ultra Do-
s æquivalorem, nonnullas adhuc
Ditiones in Auſtria Inferiore dedit.
Hungari, cum Poſonii coronata
uit, centum quoque millia Impe-
alium; Item in ſecundo Conven-
u Provinciali Hungarico octode-
im Imperialium millia, & alia ite-
um vice triginta millia ipſi obtu-
erunt. Porro Cæſarea Majeſtas ei
liquandiu ſingulis menſibus, duo
orenorum millia, ut & villam
uoque vulgo Favoriten hoff vo-
itatam dono dedit.

Habitus ejus eſt fere Hiſpanicus.
dmodum pia eſt & religioſa, ac

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Eccleſiaſticas perſonas, inprim
verò Capucinos & Carmelitas, m
gno proſequitur honore & amor

Cæſareæ Majeſtatis liberi nu
temporis in vivis exiſtentes, ſu
quatuor; Ferdinandus III Hung
riæ & Bohemiæ Rex &c. Leopold
VVilhelmus Archidux Auſtriæ &
Maria Anna, Ducis Bavariæ Max
miliani conjux &c. & Cæcilia R
nata, quæ adhuc cœlebs eſt, omn
ex primo Cæſareæ Suæ Majeſta
matrimonio procreati.

Rex Ferdinandus tertius, annu
nunc complevit vigeſimum n
num; ſatis formoſus eſt; moribus
vultu heroïcis, ſtaturæ longior
quam Dominus Parens; capillis
barba nigris, faciem Regiam dec
rantibus, ac virili forma induent
bus; animus ſapiens, prudens, ſe
rius, reputationis ſuæ obſervan
taciturnus, ac in multis Duci Bava
riæ conformis; Debita quidem rit
ſolvit, proverbium tamen, Ne qui
nimis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

mis, ſeu ut elegantius vernaculo
fertur idiomate, Genaw gerech-
t vnd wol bezahlt / ſimul bene
acticare novit; quod tamen debi-
m & decorum poſtulat, in ſe de-
lerari non patitur. Ejus ſtudia (in
ibus optime profecit) ea fuere,
uæ Regi tam pace quam bello
tu neceſſaria ſunt, maxime vero
atheſis, ars fortificatoria & mili-
ris: varias callet linguas, Germa-
cam, Italicam, Latinam, Bohe-
icam & Hiſpanicam. Pius & Re-
gioſus eſt. Peculiarem & pro-
rium ſuum habet Aulæ ſtatum.

Regia Conjux, eſt Infanta Ma-
a, Regis Hiſpaniarum Philippi IV
ror; cujus Dos, eadem ac Gallia-
m Reginæ, quingenta fuere Scu-
orum millia, ſingulis ſcudis trede-
m Realium pretio computatis.
ex quoque Frater, eam ad Inte-
ores uſque Ditiones Auſtriacas,
is impenſis deduci & comitari cu-
avit.

Archi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Archidux Leopoldus VVill
mus, Epiſcopus Argentinenſis, I
ſavienſis & Halberſtadienſis, an
viginti tres natus, robuſtæ eſt co
plexionis, & procerus, venatio
amans; Veſte Sacerdotali indut
Eum vero ajunt in Eccleſiaſt
ſtatu permanere nolle, verum ux-
rem ducturum.

Archiduciſſa Maria Anna, q
nunc Duci Bavariæ, Avunculo ſ
nupſit, annos nata eſt viginti oct
probe educata, pia & virtuoſa, pr
dens & induſtria, oculis & capil
nigris, perplacidoque vultu, utri
que linguæ Germanicæ & Itali
potens. Hæc Ladiſlao præſenti P
loniæ Regi nubere debuerat, M
trimonium vero hoc ab Ordinib
Regni Polonici, conſiliariiſq; R
giis, impeditum fuiſſe, dicunt. Ide
poſtea de Cardinale Infante arb
tratum fuit. Filius quoque unic
Neoburgici Principis Palatini,
& Dux Albertus Bavariæ; defun

Et

us item Tranſſylvaniæ Princeps
abriel Bethlehemus ad exem-
um Sigiſmundi Bathorei, eam ſi-
uxorem adjungere deſiderarunt;
quem finem Tranſſylvanus le-
tos ſuos Neoſtadium ad Sacram
eſaream Majeſtatẽ miſerat. Tan-
m vero Maximilianus Bavariæ
ux eam domum deduxit.
Altera Principiſſa Imperialis ju-
or, Archiduciſſa ſcilicet Cæcilia
enata, annorum eſt viginti quin-
e; facie magis quam Sororis al-
, ac ſimiliter proba, virtuoſa, o-
imeque educata. Vernacula ſive
ermanica tantummodo loquitur
gua; licet Italicam intelligat, ea
men non utitur. Opinio eſt, &
njectura, eam Cardinali Infanti
ipturam. Hæ ambæ Principiſſæ
æſareæ, optime proportionatæ
nt ſtaturæ, ac complexionis ſatis
buſtæ.

VIII. *Par-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

VIII.

Particularia de quatuor ſumm
Aulæ Cæſareæ officiis, nempe, S
premo Aulæ Magiſtro, Suprem
Aulæ Mareſcallo, ſupremo C
biculario, ac Supremo ſtab
Præfecto &c. deque Cubiculari
eorumque Adjunctis, Pueris n
bilibus, ſtipatoribus tam equeſt
bus, quam pedeſtribus, A
Diaconis, ac PatreConfeſſore C
ſareo.

SVmmum ac primum Aulæ Im
perialis officium, eſt penes ſupr
mum Aulæ Magiſtrum, Virum gr
vem, egregium & jam ſenem, q
que ſub Imperatore Matthia, ſupr
mus erat cubicularius.

Supremus Aulæ Mareſcallus, m
gno quoque & proficuo officio, a
toritate & reputatione fungitu
cujus juriſdictio non modo in om
nes Aulaicos & Miniſtros, alioſq
ad Aulam Cæſaream ſpectantes,

exten

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

tendit, ſed in exteros etiam A-
ntes, Prolegatos, Legatos, De-
tatos, ſollicitantes, & ejuſmodi
os in Aula Cæſarea negotia & res
entes. Item in Aulaicos negotia-
res, opificiarios, Iudæos, horum-
e Conſortes. Hujus quoque offi-
eſt, metata cuique, pro diſcre-
ne aſſignare, ubi ſcilicet Sacra
eſarea Majeſtas Aulam ſuam a-
nde transfert & removet, præ-
rquam in Comitiis & conventi-
s Electoralibus Imperii, tunc
im hæreditarius Imperii Mare-
llus, juriſdictionem ſuam exer-
t. Sæpedictus quoque Aulæ Ma-
ſcallus peculiarem quendam me-
torem, vulgo Quartiermeiſter
ncupatum, habet, cui & alii mi-
ſtri, ſeu inferiores metatores, vul-
Furrierer dicti ſubſunt; quibus
nnibus metatorum cura injuncta
t. Cæſarea Majeſtate abſente, vi-
m quoque ejus gerit Supremus
ulæ Mareſcallus.

Supremi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Supremi Cubicularii juriſdicti
ni ſubſunt cæteri Cubicularii, or
neſque alii cubiculo inſervient
Hic Oratores Regios, Legatos,
alios Principes, Dominos & Equ
tes &c. Sacræ Cæſareæ Majeſta
ad Audientiam, ut vulgo vocar
adducit. Literas fiduciarias, ſeu cr
ditiva ab Agentibus & ſollicitan
bus, tam exterorum Magnatur
quam Imperii Principum, aliorur
ve qui ad Aulam Cæſaream abl
gantur, accipit, ac Cæſareæ ſu
Majeſtati tradit, tum præfixum
Audientiæ tempus, per cubicu
Portitorem quendam, indicandu
curat. Noctes ipſemet ante Cubic
lũ Cæſareum vigiliis ſæpe peragi
deauratamq; clavem cubicularian
ut & reliqui Cubicularii, holoſer
cæ tæniæ nigræ appenſam, ſecu
portat, quod indicium eſt, Eos Ca
ſareæ Majeſtatis eſſe Cubiculario
Sicuti quoque Cubicularii à ſupre
mo Cubiculi Magiſtro, dictam de

aura

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

uratam clavem in propria perſona
ccipiunt , ita etiam diſcedentes
am illi coram reddere tenentur,
everſi vero ad Aulam Cæſaream
enuo repetunt, & ut antea ſecum
eferunt. Stipendium menſtruum
ſt quadraginta florenorum , una
um victu in Aula, ſimiliter ac reli-
ui duodecim Cubicularii, qui ta-
es de facto ſunt.

Sunt & alii quoque plurimi Cu-
icularii, qui vero neque victum,
eque ſtipendium ullum , nihilq;
liud præter dictam deauratam
lavem ac titulum & honorem inde
onſequuntur.

Prædictorum duodecim Cubi-
ulariorum de facto, duo per totam
ebdomadam ante Conclave Cæ-
areum noctu vigilare tenentur.
Cum Cæſarea Majeſtas in Ante-
Camera menſæ accumbit, dapes
ppoſitas prælibant.

Si quis Cubiculariorum numero
dſcribendus ſit, is juramentum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

debitæ Cæſareæ Majeſtati fidelita-
tis, coram ſæpe memorato Supre-
mo Cubiculario, convenienti a
ſtipulatione, præſtare debet.

Supremo Cubiculario abſente, r
liquorum Cubiculariorũ natu m
ximus, interea eo gaudet officio.

Cæſarea Majeſtate publice me
ſæ accumbente, Dapiferi, qui ve
nobiles, & antiquis familiis oriu
di, partim etiam Barones & Com
tes ſunt, menſæ inſerviunt & mini
ſtrant; ut & etiam Pincernæ & P
netarii, quibus præpoſitus eſt Offi
cialis quidam, vulgo Obriſt
ſtäbſmeiſter / qui alias cubicula
riorum unus eſt, quique bacillu
nigrum gerens, fercula ad Menſa
Imperialem ferentes præcedit. N
que hic ullum certum ſtipendium
præter victum in Aula, habet. Ca
ſaream Majeſtatem in itinere ſem
per concomitari juvat, atque tun
vel equus, vel locus in Eſſedo ei a
Aula aſſignatur.

Horum

Horum & ſimilium nobilium & Atrienſium fere ſexaginta ſunt, quibus nihil præter victum & accommodationem,ut vocant, in itineribus, datur, quique ſola ſpe futuræ conditionis melioris in Aula commorantur,quod equidem non, vel raro admodum vanum, modo ſaltem fortuna non nimis lente feſtinet, ſeu nimis diu tardet & remoretur.

Porro Cæſarea Majeſtas quoſdam Cubiculi miniſtros habet, quorum aures communium diſcurſuum & rumorum ſunt obſervatrices, quique tales relationes, ubi eas haud ingratas futuras eſſe ſciunt, deferre ſolent. Hi nobilitate donati ſunt, ac victu in Aula, equis quoque ſeu curribus in itinere, ſtipendioque ſedecim florenorum ſingulis menſibus fruuntur.

Quemadmodum etiam Sacræ Cæſareæ Majeſtatis liberalitas Cæſarea, & innata magnanimitas erga

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

fideles ſuos miniſtros & Aulaíco
inexſcrutabilis eſt; Ita quoque ſe
cundum rerum qualitatem, ec
præter ordinaria ſtipendia, bene
ciis adeo liberaliter interdum cu
mulat, ut poſtea merito moram
patienter ferre poſſint, donec De
aliquid ulterius ſuppeditet: Illi
quaſi memor, quod Dives quidam
qui ſervos ſuos eo ſemper ſolamin
erigebat, fore poſt ſuam mortem
ut large remunerarentur, hac In
ſcriptione monitus fuit;

Da tua dum tua ſunt, poſt mor
tem nam tua non ſunt.

Quocirca Cæſarea Sua Majeſtas an
te biennium quoque, Patres Ieſu
tas ita alloquebatur: Accipite Vo
Patres, non ſemper habebitis Fer
dinandum Secundum.

Sunt & cubiculi Portitores, qui
bus Ante-Camera curæ eſſe debe
ne quiſque ibi ingrediatur. horum
ſtipendium menſtruum eſt 12. flo
renorum.

Supre

Supremus Stabuli Præfectus po-
ſtatem & Iuriſdictionem habet
quicquid ad ſtabulum ſpectat.
um Cæſarea Majeſtas equum a-
endit, tunc ei opitulatur. Cum ex
rbe vehitur, tunc in Pilento Cæ-
reo operto capite ſedet. Cum ve-
o in templum it, à ſiniſtra Pilenti
arte pedibus incedit, itidem tecto
apite.
Cæſareæ Majeſtatis expenſæ, quæ
abuli cauſa fiunt, magnæ ſunt: ali-
uot enim centenos equos alit,
uorum multi venatura pereunt; &
ltra hos in ejus provinciis hæredi-
ariis, varia adhuc & egregia habet
quilia.

Pueri nobiles partim ſunt Ger-
mani, partim Itali & Belgæ, raro
liarum nationum. In ſtudiis & ex-
rcitiis corporis educantur, ac dein-
le ad Dapiferorum, Pocillatorum
& ejuſmodi officia, ut & ad alia
quoque ſublimiora, prout qualita-
es eorum exigunt, promoventur.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Faces pone Sacerdotem, dum Miſſa in templo celebratur, tenent. Habitus eorum tricolor eſt, luteus niger & albus.

Stipatorum alii ſunt equeſtres ſeu Haſtiferi, vulgo Hårtſchierer; horum centum ſunt, ac tempore præcedentium Imperatorum homines erãt nobilitati, partim etiam è priſcis ac nobilibus familiis nati, partim in Hungaricis bellis contra Chriſtianorum communem hoſtem Turcam expertiſſimi, probatiſſimique milites; hodie vero majorem partem vilis ſunt conditionis. In urbe ut pedites, haſtas ſuas ferendo; extra vero urbem ut equites miniſtrant. Toga quoque Aulica tricolori, ut pueri nobiles, induti ſunt.

Alii pedeſtres ſeu Bipennigeri, vulgo Trabanten/ quorum numerus itidem centenarius eſt. hi in urbe tantummodo cum Bipennibus ſuis miniſtrant; ac ut plurimum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

echanici & opificiarii fuere. pal- & veſtes eorum itidem tricolos ſunt.

Aulæ Diaconi, quorum ſex, omnes confirmati ſunt Sacerdotes; ngulis diebus Miſſæ officium mae perlegunt, & alternatim per tom hebdomadam Benedictionem Gratias coram menſa Cæſarea icunt. Parum æſtimantur; victum Aula & viginti florenos ſingulis nenſibus ſtipendii loco, ſinguli habent. Horum vero unus, qui Parohus eſt, annue quingentos florenos ccipit. Præter hæc ſtipendia omes aliis quoque beneficiis Eccleiaſticis, quo tanto facilius neceſſaia ſibi comparare poſſint, communiter gaudent.

Confeſſor Cæſareus eſt Pater Lainormain, Ordinis Ieſuitarum, naione Belgo-Gallus, ac jam in ſenii ætate conſtitutus.

Hic maxima in Aula Cæſarea pollet autoritate; utpote qui cor

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Cæſaris in manibus & nutu ſuo habet, cujuſque conſilia & monitoria tam in rebus Eccleſiaſticis, Conſcientiam concernentibus, quam in politicis, omnia alia prævalent, cuique omnia ac ſingula remittuntur. Hunc Patrem Patronum qui habet, res ſuas in Aula Cæſarea tuto agere poteſt.

IX.

Particularia de variis conſiliis Aulico Cæſareis, nempe: Conſilio Intimo, Conſilio Imperiali Aulico, Conſilio Cameræ Aulicæ, Conſilio Aulæ Bellico ſeu militari, Conſilio Eccleſiaſtico, Conſilio Conſcientiæ, Conſilio Hungarico, Conſilio Bohemico, Conſilio Conſiſcationis &c.

COnſiliarii intimi reliquos Conſiliarios dignitate antecedunt. hi enim in conſultandis rebus Statum, pacem atque bellum Regno-

m & Principatuum Cæſareæ Ma-
ſtatis hæreditariorum concer-
ntibus, petitionibuſque & poſtu-
tis exterorum Regum & Magna-
m, occupati ſunt.

Huc quoque Cameralia perti-
nt, & quicquid ad alia conſilia
ius delatum, ab iiſque delibera-
m, concluſum & cum votis ad
nperatoriam Majeſtatem remiſ-
m eſt. Quæ itaque cætera conſi-
a prius deciderunt, ea poſtea vel
utat, vel aliter quandoque diſpo-
t Conſilium Imperiale Intimum,
nde ratificatio Cæſarea in omni-
us expectanda eſt.

In rebus Imperii, cum arbitrium
ſententiam conſilii Imperialis
ulici, validis & firmis innititur ra-
onibus, raro aliquid à Secretiore
onſilio immutatur vel rejicitur.

Atque ex his patet, omnia ante
xpeditionem prius ad Sacram Cæ-
ream Majeſtatem pervenire, ex-
eptis rebus minimis, quæ à Præ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

ſide conſilii Imperialis Aulici, ſe
Vice Cancellario Imperii, maxi
mam partem ex officio, concec
poſſunt.

Gratialia, ſeu res quæ gratis con
feruntur, omnes Cæſareæ Majeſta
ti quam demiſſiſſime repræſentan
tur, ac immediate, cujuſcunque ſin
etiam nominis, ad conſilium Cæ
ſareum Intimum ſpectant; non
nunquam tamen Cæſarea Majeſta
eas ad Conſilium Imperiale Auli
cum deferre jubet, ut hujus infor
mationem & arbitrium intelligat
antequam de iis clementiſſimam
ſtatuat ſententiam.

Ante biennium Conſilii Cæſare
Secretioris Director erat Princeps
ab Eggenberg, abſolutus Patronus
voluntatis Cæſareæ, Cor Cæſaris,
cui cum Cæſarea Majeſtate unum
cor, una via, penes quem in Aula
Imperiali, ſicuti in militia penes
Ducē Friedlandiæ, ſumma rei erat.
Continuo fere in lecto propter Po-
dagram

gram & Colicam, quibus valde ale afficiebatur, decumbebat; Et anquam ædes ejus nonnihil ab ala Cæſarea diſtarent, Cæſarea taen Majeſtas ſemper apud illum nſilium ſecretum convocari cubat, & ex Arce Archiducali ſeu ala Cæſarea per longum portim in ejus domum tranſibat, ibie propria perſona conſultationis intererat; neque eum tantumodo cum conſilium habebatur, ſitabat; ſed & alias quoque quolie, ac ſæpe pluries de die; quin iam Cæſarea ſua Majeſtas, cum ugusta Imperatrice, in ædibus dii Principis, cum eodem ludebant, iaque ſimilia joca peragebant, idue ſæpiſſime. Hic Princeps mirali judicio, prompto intellectu, agna capacitate & facundia, pulerrimaque forma à Natura prætus erat, zelatus in Religione, diſmulativus, feliciſſimus in dandis onſiliis, & expediendis conſiliis;

qui-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

quique Cæſareæ Majeſtati in omni-
bus ſatisfacere noverat. Cæſarea
etiam Majeſtas eum admodum di-
taverat, & magnum reddiderat, ut
partim ex ſuis, quibus vivus gaude-
bat titulis, deprehendi poteſt. Tum
proverbium erat, Cæſaream Maje-
ſtatem tres ingentes montes, u
ſunt, Eggenberg, VVerdenberg
Queſtenberg, & tres pretioſa
Gemmas, Dietrichſtein, VVall-
ſtein & Liechtenſtein in ſuis Regni
& provinciis hæreditariis habere
quippe familiæ iſtæ magnam opti-
morum, pulcherrimorumque do-
miniorum in Cæſareæ Majeſtati
provinciis hæreditariis, portionem
ad ſe attraxerant, ſibique appro-
priaverant.

Quantum vero hic Princeps à
Cæſarea Majeſtate, totaque Incly-
ta Domo Auſtriaca propenſæ &
continuæ gratiæ, honoriſque &
exiſtimationis apud omnes Mini-
ſtros & Aulaicos Cæſareos, imo in

uni-

niverſo Imperio, omnibuſq; Cæ-
reæ Majeſtatis provinciis hæredi-
riis, ſibi conciliaverat: tantum
roque viceverſa, detecta Fried-
ndica proditione, & Pilſæ erecta
njuratione, de priori gratia &
enevolentia Cæſarea & Auſtriaca,
que honore & reſpectu ſuo de-
erdidit, adeo ut nihil ſuperflui
mporis ad recipiendum ſe de-
nti modo ab Aula Cæſarea in Sti-
am habuerit, poſtquam Rex Fer-
nandus III omiſſis honorificis
eſtræ Dilectionis verbis, quibus
rincipes Imperii ab Imperatore &
egibus ſalutari ſolent, ipſi valedi-
iſſet.

In Conſilio ſecreto nunc ſunt,
ardinalis à Dietrichſtein, natione
loravus; Epiſcopus Viennenſis,
henanus; Comes à Meggavv,
uſtrius; Comes à Trautmans-
orff, Styrus; Comes Fuggerus,
uevus; Abbas à Lilienfeld, VVeſt-
halus; Comes à Schlick, Bohemus;
Comes

Comes à VVerdenberg, Italus; C
mes Mansfeldicus, Sacri Roma
Imperii Comes, raro conſilium i
greditur; Comes Schlavvata, Boh
mus; Comes Kevenhüller, Cari
thius; Comes à Mörsburg, Fra
cus; Dominus Preüner, Auſtrius.

Conſilium Imperiale Aulicu
proximum & ſecundum eſt à Co
ſilio Intimo; ubi deliberantur, co
ſultantur & deciduntur ſimul r
ſacri Romani Imperii, publicæ
privatæ, ex præſcripto juris & In
perii Conſtitutionum, & ex obſe
vantia impertitorum, confirmat
rum & extenſorum Privilegioru
& immunitatum Sacri Romani In
perii Electorum, Principum & O
dinum, ut unuſquiſque in iis ſtab
liatur & tueatur, nec ullo mod
contra præfata jura gravetur.

Conſiliarii hujus Conſilii partin
Nobiles, partim Doctores ſun
Nobilium ſex ſolummodo ſunt e
Imperio oriũdi, reliqui vero omne

Cæſareæ Majeſtatis provinciis
ereditariis nati. Doctorum plures
nt, præcipue quoad eos, qui ex
nperio, hoc eſt, extra provincias
uſtriacas, originem ducunt. Et
uoniam res Electorum, Princi-
um & Ordinum Sacri Romani
nperii magni ſunt momenti, ideo
abita conſultatione & facta deci-
one, Cæſarea Majeſtas de iis in
onſilio Secreto informatur, unde
us quoque reſolutio expectatur.
Iinc expeditio Secretario deman-
atur; & cum abſoluta eſt, dictus
ecretarius ſe primo à ſiniſtra parte
ſime ſubſcribit; deinde in medio
d latus dextrum Vice-Cancella-
us Imperii; denique vero proxi-
ne ſub ipſa ſcriptura Cæſarea Sua
Iajeſtas ſe à dextra quoque pro-
ria manu ſubſignat.

Annua ſtipendia ſingulorum
Conſiliariorum Imperialium Auli-
orum, ſunt duodecies centum flo-
eni. Cæſarea vero Majeſtas præter
hæc,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

hæc, iis gratuitos inſuper numme
ſecundum merita, & prout unu
quiſque Cæſareæ Suæ Majeſtati u
lia ac fidelia præſtitit miniſteri
donat atque diſtribuit.

Conſilium Aulico-Bellicum ſi
militare maxime ex Equitibus
militiæ Præfectis compoſitum e
In hoc agitur & deliberatur, c
proviſione Præſidiorũ & militun
quomodo bellum continuandun
& metata neceſſaria militibus aſſ
gnanda, Exercitibuſque pecuni
victus ſeu annona, & munitio ſu
miniſtranda, cæteraque omnia a
Cæſareæ Majeſtatis bonum, util
tatem & emolumentum dirigend
ſint, eaque omnia fieri poſſint a
debeant.

Conſilium Cameræ Aulaicæ Cæ
ſareæ, non modo in reliquas Ca
meras omnes poteſtatem & juri
dictionem habet, ſed etiam omni
bus reditibus & proventibus, tan
Imperii, quam inprimis Cæſarea

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Majeſtatis provinciarum hæreditariarum, præeſt. Quanquam enim quodlibet Regnum & provincia Cæſareæ Majeſtatis hæreditaria, peculiarem ſuam habeat Cameram, quæ tamen omnes à ſupra dicta Camera Aulaica dependent.

Reſolutiones hujus Conſilii admodum lentæ & tardæ ſunt, unde etiam in Conventibus Regni Hungarici, hoc inter alia maximum ſæpe gravamen fuit, quod Ordines ac ſubditi iſtius Coronæ, ad expeditionem pervenire non poſſent, verum multis magniſque impenſis, rebus & negotiis ſuis domi neglectis, & quidem fruſtra, apud hanc Cameram Aulaicam expectare & differre cogerentur. Modernus hujus Conſilii & Cameræ Aulaicæ Præſes, Eccleſiaſticus & Prælatus eſt.

Hic præcipue notandum, quod ſæpe memoratæ Cameræ Aulicæ Præſes, qui tot redituum millio-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

nes è Cæſareæ Majeſtatis Regnis ac provinciis hæreditariis dirigit, ſive exautoretur, ſive ipſemet reſignet, administrationis ſuæ rationem reddendi obligatus non ſit.

Conſilium Eccleſiaſticum ab Imperatore Maximiliano II ideo inſtitutum fuit, ut res Eccleſiaſticæ & Religionem concernentes, tam Imperii, quam Cæſareæ Majeſtatis Regnorum & provinciarum hæreditariarum, in eo deliberarentur & reſolverentur. Hoc Conſilium nec Præſidem, neque certum Conſiliariorum numerum habet, atque ejus dimidia pars ex Eccleſiaſticis, altera vero ex Politicis compoſita eſt perſonis.

Conſilium Conſcientiæ ſolummodo ex conventu & conſultatione ſæpe plurium, ſæpe vero pauciorum perſonarum Eccleſiaſticarum conſtat.

Cum Cæſarea Majeſtas Anno MDCXXXV. una cum Electore

Saxo-

axoniæ de pace Pragæ tractari cu-
ret; Conſcientia vero ſua ea gra-
batur difficultate, an ſcilicet bo-
a Eccleſiaſtica in Imperio, quo-
um recuperandorum cauſa bel-
m tamdiu continuatum, tantum-
ue ſanguinis hactenus effuſum
erit, nunc tandē diutius in Euan-
elicorum poteſtate relinquenda
ſent? momentoſam hanc con-
ientiæ quæſtionem, ad Eccleſia-
icos, ut ea de re arbitrium ſuum
eclararent, detulit.

Hinc factum ut Eccleſiaſtici va-
is è locis in Urbe Vienna conve-
irent, Conſilium compoſitum è
uobus Cardinalibus, duobus Epi-
opis, duobus Prælatis, duobus Ca-
onicis, duobuſque Patribus ex ſin-
ulisSocietatibus & Ordinibus, (in-
er quos duo quoque aderant Je-
uitæ) formarent, remque hanc per
liquot ſeptimanas deliberarent, &
onſultarent, tandemque talem
ententiam ſtatuerent, ut Cæſarea

Majeſtas poſtmodum cum Electore Saxoniæ in pactiones conſenſerit, atque pax tunc publicata fuerit.

Hæc igitur congregatio Eccleſiaſticorum, Conſilium Conſcientiæ tunc vocata fuit, quoniam res Cæſareæ Majeſtatis conſcientiam tetigerat.

Conſilium Aulico-Hungaricum è Hungaris ſolis conſtitutum eſt, & à Palatino Regni Hungariæ, qui idem eſt ac Vice-Rex, dependet.

Hodiernus Palatinus eſt Dominus Eſterhaſii, Comes de Gallanta, Eques Aurei Velleris, qui Regnum Hungaricum in ſecularibus gubernat, ſicuti Cardinalis Paſſman, Jeſuita, Archiepiſcopus Granenſis, in Spiritualibus. Ad hoc Conſilium ſpectant res quoque Regnorum Dalmatiæ, Croatiæ, & Sclavoniæ.

Conſilium Aulico-Bohemicum, licet formatum quidem conſilium ut reliqua non eſſe videatur, quoniam in eo ordinarie ſaltem ſunt,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

ancellarius, Vice-Cancellarius &
ecretarius; ac de cætero regimen
ocum tenenti, ſupremiſque offi-
alibus Regni, Pragæ commiſſum
ſt; nihilominus tamen variæ ſup-
licationes & libelli memoriales,
es feudales, feuda vexillifera, im-
unitates, confirmationes & ex-
enſiones Privilegiorum concer-
entes, ad Cancellariam Aulico-Bo-
emicam, tam ex Urbe, quam ex
gro, deferuntur, ac poſtea omnia
Cancellaria Aulica expediuntur.
Eſt & peculiaris feudorum Præ-
oſitus, qui in levibus feudi nego-
is, Vaſallis id convenienter peten-
ibus, recognitiones, præſtiti jura-
enti feudalis, in Cancellariam im-
ertitur & largitur; tunc poſtea li-
eræ feudales perſcribuntur. Pro-
eſſus vero, ſi qui ſunt, ad Regium
AppellationisConſilium, informa-
ionis cauſa, & ad explorandum hu-
us arbitrium, prius mittuntur, ac
einde tandē reſolutiones ex Can-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

cellaria Aulica ſubſequuntur. Ali
Appellationes ex univerſo Bohe
miæ Regno, tam urbanæ, quan
provinciales ibi referuntur, ac mu
tæ quoque ſententiæ feudales ibi
dem ſtatuuntur.

Barones & Equeſtres jus ſuum i
tabulis publicis Regni, (vulgo di
Landtaffel) quærunt; cum vero d
debitis agitur, apud Burggravium
cujus dignitas poſt Regiam, in ho
Regno, primaria eſt. Reviſione
ex Cancellaria ad Cameram quan
viridem vocant, deferuntur. Cum
aliquid momentoſi in Aula accidi
& contingit, Conſilium Bohemi
cum nunc apud Dominum Vice
Cancellarium Imperii, Baronem
Stralendorf, celebratur, in quem fi-
nem, quoniam hoc tempore pluri-
mæ & quidem haud parvi momen-
ti res, Bohemiæ Regnum, hujuſ-
que incorporatas Provincias atti-
nentes, deliberandæ & reſolvendæ
occurrunt, (quæ alias ſolis Bohe-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

nicis Conſiliariis nimis difficiles & graves forent) Cæſarea Majeſtas præter dictos Conſiliarios Bohemicos, nonnullos adhuc alios ex Conſilio Imperiali Aulico deputavit.

Conſilium Confiſcationis conſtituunt, Epiſcopus Viennenſis; Abbas à Lilienfeld, Cameræ Aulaicæ Cæſareæ Præſes; Comes de Schlick, Conſilii Aulico-Bellici Præſes, una cum Cameræ Aulicæ Secretario Hoffmanno ab Anckerscron. In hoc Confiſcationis ſeu Commiſſionis Conſilio, antehac de diſtributione Friedlandicorum, Kintzkyſchiorum & Ilauiſchiorum bonorum fiſco addictorum, deliberatum fuit. Nuper in eodem de diſtributione Tertzkyſchiorum bonorum agebatur, quæ tamen maximam partem jam aliis donata ſunt. Et quoniam cauſa Tertzkyſchiana jam ad finem eſt deducta; occupati nunc ſunt in Sileſiis & aliis

pluribus cauſis; quæ confiſcation[illegible] res præter memoratos quadragin[illegible] ta tres milliones, in plures etian[illegible] alios ſe extendet milliones. Atqu[illegible] hæc & ſimilia, media ſunt, quibu[illegible] militiæ partim ſatisfieri, partim hu[illegible] jus importunitates tranquillari & moderari poſſunt.

X.

Particularia de præſentibus Oratoribus & Prolegatis exteris, deque Legatis & Agentibus Imperii.

IN Aula Cæſarea ordinarie reſidet Nuncius Papalis, qui vocatur Nuncius Apoſtolicus; Hic ſpiritualem Iuriſdictionem non modo in Regna Hungariæ, Bohemiæ & iis cohærentes incorporataſque, ut & in reliquas ditiones & provincias Auſtriacas, verum etiam in univerſum Germanicum Imperium,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

am, prætendit, & extendere ſa-
git; proque ſalute Eccleſiæ Ro-
anæ vigilat, ne quid præjudicii &
trimenti capiat, ac ſi tale aliquid
imadvertit, ſe opponit & adver-
m proteſtatur.

Quemadmodum nuper in cau-
Bremenſi fecit, clementiſſi-
amque in ea reſolutionem Cæ-
ream gratificatoriam ægre tu-
; Cui vero Cæſarea Majeſtas re-
ondit, ſe hoc, & antea alia quo-
ue plura, quoniam Pontifex eam
eſeruerat, vigore tranſactionis
ragenſis, facere debuiſſe.

Item Orator Ordinarius Regis
Iiſpaniarum; ac nunc temporis
ontinuo quoque Extraordinarius,
omes ſcilicet Oñatenſis, qui mi-
tiam Germanicam & Cæſaream
am conſiliis, quam mediis & ſub-
diis pecuniariis, dirigere & con-
ervare juvat. Hic Conſilium quo-
ue ſuum habet; cujus Conſiliarii
unt, Pater Chirova Franciſcanus,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Reginæ Hungariæ Confeſſor
D. Novara Hiſpanus, Secretari
Bodin.

Galliarum Rex propter æmula-tionem & competentiam cum Hi-ſpano, Oratorem in Aula Cæſare nullum habet. Noviſſimus Prole-gatus ſuus, ſe hinc recipiendi ne-ceſſitatem habuit.

Rex Britanniarum Prolegatum nunc quoque ſuum apud Cæſaream Majeſtatem habet.

Reſpublica Veneta Oratorem quoque ſuum in Aula Cæſarea o-lim habebat; verum ob ortam in-ter Hiſpanicum Oratorem Comi-tem Oñatenſem & Signor Pietro Gritti Oratorem Venetum com-petentiæ diſſenſionem, tredecim ab hinc annis nullus Orator Ordi-narius à dicta Sereniſſima Repu-blica Aulæ Imperiali adfuit.

Prolegatum vero ſuum ibi ha-bet; cui ante duas circiter hebdo-madas propoſitum fuit, ut dictam

Rem-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

empublicam eo diſponeret, ut
ratorem ordinarium rurſus ad
ulam Cæſaream mitteret, fore
nim ut in pari honore ac Regius
rator in dicta Aula haberetur.
Magnus Dux Tuſciæ ante trien-
ium Ordinarium quoque Orato-
m ſuum, cui Oratoris tribueba-
r titulus, in Aula Imperiali habe-
at, quique iiſdem fruebatur hono-
bus ac Orator Bruxellenſis. Nunc
ero ſaltem Secretarium Viennæ
abet.
Dux Sabaudiæ jam diu nullum
d Aulam Cæſaream miſit Orato-
em, ex eo, quod præcedentiam
nte Magnum Hetruriæ Ducem
rætendit.
Electores, Principes & Ordines
acri Romani Imperii, partim Pro-
gatos, partim Agentes, res ſuas in
ula Cæſarea negotiantes habent;
bi vero aliquid momentoſi & dif-
icile contingit, Legatos ſuos ad
Cæſaream Majeſtatem ablegant.
Nun-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Nuncio Pontificio, ante reliqu
Oratores omnes, ac præſentes e
iam Imperii Principes, primus
hac Aula defertur locus. Poſt hu
præcedentiam ſibi attribuit & pr
tendit Orator Hiſpanicus.

Sacræ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Sacræ Cæſareæ Majeſtatis

ERDINANDI

SECVNDI

Completus Imperialis Status Aulicus, ubi agitur

omnibus Superioribus & Inferioribus Miniſtris & Officialibus, Conſiliariiſque Intimis: Imperialibus Aulicis: Cameræ Aulicis: Aulico bellicis: Hungaricis: Bohemicis: Auſtriacis: & variis aliis ejuſmodi Cæſareis ac Regiis Conſiliariis, Expeditionibuſque Aulicis, deque variis Cancellariis, Cancellariarumque Miniſtris: ac præcipue quoque de quatuor ſummorum Aulæ Cæſareæ Officiorum diverſis juriſdictionibus, Oratoribus, Reſidentibus ſeu Prolegatis, Agentibuſque Imperii; Item de negotiatoribus, Opificiariiſque Aulicis, Muſicis, &c.

Sicuti hic ſtatus in Vrbe Vienna, quæ nunc Imperialis eſt ſedes, conſtitutus erat

ANNO M DC XXXVI.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

SVPREMVS AVLÆ MAGISTER.

D. Leonhardus Hellfried, Co-
mes à Meggavv.

Conſiliarii Intimi.

D. Franciſcus Cardinalis, & Prin-
ceps à Dietrichſtein, Epiſcop
Olmutzienſis in Moravia.
D. Antonius Princeps & Epiſcop
Viennenſis, Abbas Cremipha-
nenſis.
D. Leonhardus Hellfried, Com
à Meggavv, Supremus Aulæ Ca-
ſareæ Magiſter.
D. Maximilianus Comes à Traut-
manſdorff, Regis Ferdinandi II
Supremus Aulæ Magiſter.
D. Iohannes Erneſtus Fuggerus
Comes de Kirchburg & VVei-
ſenhorn, Eques, Conſilii Impe-
rialis Aulici Præſes.
D. Ignatius Abbas à Lilienfeld, Ca-
meræ Imperialis Aulicæ Præſes.

D. Hen-

. Henricus Schlick, Comes de Paſſavv & VVeiſſenkirchē, Conſilii Imperialis Aulico-bellici Præſes.

. Iohannes Baptiſta, Comes de VVerdenberg, Cancellarius Cæſareus Aulicus.

. VVolffgangus, Comes & Dominus de Mansfeldt, Conſiliarius Cæſareus Bellicus ac Præfectus Rabenſis in Hungaria.

). Georgius Lippai de Zombor, Epiſcopus Veſperinenſis, Cancellarius Regius, Aulico-Hungaricus.

). VVilhelmus Comes de Schlavvata, Supremus Cancellarius Regni Bohemici.

). Franciſcus Chriſtophorus Khevenhiller, Comes de Franckenburg, Hungariæ ac Bohemiæ Reginæ ſupremus Aulæ Magiſter.

). Julius Neydthardus, Comes de Mörsburg.

D. Pe-

D. Petrus Henricus à Stralendo
Baro, Sacri Romani Imperii
ce-Cancellarius.
D. Syfridus Chriſtophorus Preün,
Baro, Locum tenens regimi
Auſtriæ Inferioris.

Supremus Cubicularius.

D. Iohannes Iacobus Khieſel, C
mes de Gotſcher.

Supremus Aulæ Mareſcallus.

D. Leonhardus Hellfried, Com
de Harrach.

Supremus Stabuli Præfectus.

D. Bruno. Comes ac Dominus
Mansfeldt.

Cubicularii Cæſarei, qui tales
de facto ſunt.

D. Iohannes Chriſtophorus de Paa
Supremus Præfectus publici cu
ſus, Aulico-Cæſareus.
Comes VVenceſlaus de VVurbe
Comes Carolus de Portia.

Com

Comes Georgius Achatius de Loſenſtein.
Comes Szyvva de VVurben.
Comes Fridericus de Caveriani.
Comes Hieronymus de Montecuculi.
Comes Montauto de Mont'acuto.
Comes Georgius Bartholomæus Khieſel.
Comes Fridericus de Atomos.
Comes Vratiſlaus de Furſtenberg.
Comes Franciſcus de Piccolomini.
Comes Iohannes de Schvvartzenberg.
Comes VVolffius Englbrecht de Auersberg.
Comes Diodato de Conoſſa.
Comes Simo Ludovicus àDietrichſtein.
Comes Iohannes de Trautſon.
Comes Georgius Ehrenreich de Trautmanſdorff.
Comes Adamus de Budiani.
Comes Adamus Fergatſch.
Comes Iulius de Salm.

D. Gabrielus Ardedi, Baro.
D. Iohannes Sigiſmundus Gayle Baro.
D. Dionyſius Setzchy, Baro.
D. Stariſlaus Potaizi VVolffsky.
D. Giacomo di Negro, Baro.
D. VVilhelmus de Tädenbac Baro.
D. Chriſtophorus de Eybisvval Baro.
D. Iohannes Maximilianus de Lan berg, Baro.
D. Petrus Erneſtus de Molavv Baro.
D. Iohannes Georgius de Herber ſtein, Baro.
D. Chriſtophorus Teuffel, Baro.
D. Rudolphus de Paar, Baro.

Cubicularii Cæſarei Extraordinarii, Principes, Comites ac Barones.

Chriſtianus Princeps Anhaltinus.
D. Iohannes Caſparus, Magiſte Ordinis Teutonici in Germani

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

ac Italia, Princeps Margenthei-
menſis.
lius Henricus Dux Saxoniæ La-
vvenburgicus, Tribunus militū.
udolphus Maximilianus Dux Sa-
xoniæ Lavvenburgicus, Tribu-
nus militum.
ranciſcus Albertus Dux Saxoniæ
Lavvenburgicus, Tribunus mi-
litum.
udolphus Dux Lignitiæ.
Ienricus VVenceſlaus Dux Mün-
ſterbergenſis.
Iaximilianus Princeps de Liech-
tenſtein.
erdinandus Princeps deCardenas.
omes Antonius Guntherus abOl-
denburg.
omes Chriſtianus de VValdeck.
omes Iohannes Ludovicus Naſ-
ſovicus.
omes Fridericus de Hardeck.
omes Georgius Ludovicus de
Schvvartzenberg.
omes Fridericus de Furſtenberg.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Comes Gulielmus de Schlavvata.
Comes VVolffgangus Mansfeldicus.
Comes Bruno Mansfeldicus.
Comes Henricus de Schlick.
Comes Maximilianus à Dietrichſtein.
Comes Franciſcus Chriſtophorus Khevenhiller.
Comes Iroſlaus Borzita de Marzin.
Comes Leonhardus Hellfridus de Meggavv.
Comes Balthaſarus de Maradas.
Comes Iohannes Naſſovicus.
Comes Georgius de Opperſdorff.
Comes Matthias de Gallas.
Comes Michaël Adolphus de Althheim.
Comes Gulielmus Uratiſlaus de Mirrovvitz.
Comes Adamus Paulus Schlavvata.
Comes Maximilianus de VValſtein.
Comes Leonhardus Carolus de Harrach.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Comes Rudolphus de Colloredo.
Comes Ottavio Piccolomini.
D. Arnoldus de Peymer, Baro.
D. Philippus Huſſman, Baro.
D. Iohannes Iacobus de Kueffſtein, Baro.
D. Erneſtus de Kollonitſch, Baro.
D. Ferdinandus Kurtz de Senfftenavv, Baro.
D. Chriſtophorus Lőbl, Baro.
D. Syfridus Chriſtophorus Preuner, Baro.
D. Julius Neydhardus de Mőrsburg, Baro.
D. Gulielmus Leolpoldus Nothafft de VVerdenberg, Baro.
D. Gundacker de Polheimb, Baro.
D. Paulus } Palffii, Barones.
D. Stephanus }
D. Erneſtus de Suys, Baro.
D. Paulus Iacobus de Starenberg, Baro.
D. Rudolphus de Tieffenbach, Baro.
D. Fridericus de Thalenberg, Baro.

D. Chriſtophorus Thonrädl, Bar.
D. Chriſtophorus Paradeyſer.
D. Sigiſmundus Adamus de Trau
Baro.
D. Adamus de VVallſtein, Baro.
D. Carolus de Tzſcherotin, Baro.
D. Petrus Henricus de Stralen-
dorff, Baro.
D. Conradus de Steinberg.
D. Henricus de St. Iuliani, Baro.
D. Georgius Teuffel, Baro.
D. Iohannes de Beck, Baro.
D. Leopoldus de Stralendorff, Bar.
D. Ioachimus Adolphus de Stra-
lendorff.

Oratores, ac Legati præſentes.

Nuncius Pontificius ordinariu
D. Malateſta Baglioni, Archie-
piſcopus Peſarinus.
Nuncius Pontificius extraordina-
rius, D. Mario Filionardi, Archie-
piſcopus Avinionenſis, qui nu-
perrime Aulæ Cæſareæ adfuit,
è Vienna Poloniam verſus tun
profectus eſt. Re

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Regius Hiſpanicus Orator Ordinarius.

Don Sancho di Monroy è Zuniga.

Extraordinarius.

Don Inigo Velez de Guevara, Conte de Oñate, Magnus Hetruriæ Dux. Oratorem ſuum olim in Aula quoque Cæſarea habebat, hodie vero nullum.

Conſiliarii Imperiales Aulaici.

Subſellium Nobilium, Comitum, Baronum & Equitum.

D. Iohannes Erneſtus Fuggerus, Comes de Kirckberg & VVeiſſenhorn, Conſilii Imperialis Aulaici Præſes.

D. Petrus Henricus à Stralendorff, Baro, Vice-Cancellarius Imperii.

D. Iohannes de Reck, Baro, Conſilii Imperialis Aulaici Vice-Præſes.

D. Gundtacker de Polhpimb, Baro.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

D. Nicolaus Neydthardus de Mön-
burg, Baro.
D. Leonhardus Carolus, Comes de
Harrach.
D. Iohannes Franciſcus, Comes de
Trautſon.
D. Simo Ludovicus, Comes à Die-
trichſtein.
D. Georgius Vlricus Comes de
VVolckenſtein.
D. Carolus Fuchſius de Fuchsberg,
Baro.
D. VVolffius Sigmundus de Her-
berſtein, Baro.
D. Tobias de Haugvvitz, Baro.
D. Ferdinandus Sigiſmundus Kurtz
de Senfftenavv, Baro.
D. Hermannus de Queſtenberg,
Baro.
D. Simo Hieronymus de Sprintzen-
ſtein, Baro.
D. Iohannes Henricus Nothafft, de
VVehrenberg.
D. Arnoldus de Peymer, Baro.
D. Caſparus Tertz.

D. Mat-

D. Matthias VVerdemann de Plurs.
D. Antonius de Pappen.

Subſellium Doctorum.

D. Otto Melander de Schvvartzenthal.
D. Conradus Hillebrandus.
D. Thobias Haitzoldius.
Matthias Arnoldin de Clarſtein.
D. Iuſtus Gebhardus.
Franciſcus Rouſon.
Iohannes Gran, Licentiatus utriuſque juris.
D. Iohannes Söldner.
D. Iohannes Matthias Prügellmeyer.
Iohannes Crafft.

Conſiliarii Cæſarei Cameræ Aulaicæ.

D. Ignatius Abbas à Lilienfeldt, Cameræ Aulaicæ Cæſareæ Præſes.
D. Iohannes Baptiſta VVeberus, Baro.

D. Iacobus Berchtoldus de Vngerdorff, Baro.
D. Iohannes Chriſtophorus à Schellendorff, Baro.
D. Hieronymus Bonacina.
D. Clementus Radoldus.
D. Bartholomæus Schölhardt.

Conſiliarii Cæſarei Aulico-Bellici.

D. Henricus Comes de Schlick, Conſilii Cæſarei Aulico-Bellici Præſes.
D. Fridericus, Dux de Savelli.
D. Balthaſarus Comes de Marada.
D. Rudolphus de Tieffenbach.
D. Iohannes Chriſtophorus Löbel, Baro.

Conſilii Cæſarei Aulico-Bellici Vice-Præſes, & Præfectus Præſidii Viennenſis.

D. Iohannes de S. Iuliani, Baro.
D. Gerhardus de Queſtenberg, Baro.

Stipatorum Haſtiferorum Præfe-ctus ſive Capitaneus.

Don Balthaſarus, Comes de Maradas, Stipatorum Equeſtrium Centurio.

Stipatorum Bipennigerorum ſeu pedeſtrium Centurio ſive Capitaneus.

D. Philippus Comes Mansfeldicus.

Magiſter Bacilli, ſeu Officialis Cæſareus, qui bacillum nigrum gerens, dapes quæ ad menſam Cæſaream feruntur præcedit, vulgo Ståbelmeiſter *dictus.*

Comes Diodato de Conoſſa.

Supremus Venator, & Falconarius.

D. Bruno Comes & Dominus de Mansfeld, his ambobus officiis nunc quoque fungitur.

Supre-

Supremus communis Curſi Præfectus Aulaicus.

D. Iohannes Chriſtophorus de Paa Baro.

Conſiliarii Aulico-Hungarici.

D. Georgius Lippai Epiſcopus Veſperinenſis, Regius Cancellarius Aulicus.
D. Thomas Mikulich de Brukonoz Regius Conſiliarius, & Perſonalis Præſentiæ Regiæ in judiciis Locum tenens.

Conſiliarii Aulico-Bohemici.

D. Gulielmus Comes de Schlavvata, Primus Cancellarius.
D. Adamus Libſtentzky de Kollobrat, Baro, Vice-Cancellarius Regni Bohemici.

Poſ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Poſt memoratum Officialem Bacilligerum, ſequuntur nunc realia Aulæ Officia.

Pocillatores.

D. Camillo Bocco Maggior, Baro, Senior Pocillator.
D. Marchio Hiacinto di malaSpina.
D. Simo Coraſinsky.

Prælibatores.

D. Bocco Maggior.
D. Michaël de Aluerngia.
D. Adolphus de Lembruch.
D. Matthias de Verdina.

Panetarii.

D. Maximilianus Laymann.
D. Eraſmus de Hirſchberg, Eques.
D. Otto Ludovicus de Kirchberg.

Dapiferi.

Comes Vgelino de Maneggio.
D. Iohannes Murath de Grunthal.
D. Thomas Buzella.
D. Benedetto Spinola.

Supe-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Superior Argentarius.

D. Iohannes Georgius de Herbe-
ſtein, Baro.

Inferior Argentarius.

D. Laurentius de Hüttendorff.

Supremus Culinæ Magiſter.

Theodorus Hartmannus de Cla-
ſtein.

Eccleſiaſticæ Perſonæ.

Pater Gulielmus Laimormain, Je-
ſuita, Conſiliarius Conſcienti-
& Confeſſor Cæſareus.

Duo Concionatores Aulici.

Pater Iohannes VVeingartner, Je-
ſuita, Concionator Cæſareu-
Aulico-Germanicus.

Pater Urbanus, Concionator Auli-
co-Italicus.

Paulus Knorr de Roſenroth, Supre-
mus Sacellanus Aulicus & Elee-
moſynarius.

Ali-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Alii Sacellani Aulici.

lricus Zürcher.
rbanus Seymer.
aſparus Gorizuti.
avid Heyder.
elix de Felicibus.
olckhardus Grünvvegen.
hannes Georgius Faber.

Bibliothecarius Cæſareus.

. VVilhelmus Rechberger.

Hiſtoricus Cæſareus.

. Philippus Caroli.
æſareæ Majeſtatis Mathematicus olim erat Doctor Iohannes Guilielmus Annagetta ; nunc vero nullus eſt.

Theſaurarius.

icolaus Churland.

Cæſareæ Majeſtatis Medici Aulici.

. Thomas Mingonius.
. Guilielmus Rechberger.

D.Io-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

D. Iohannes Gulielmus Mannigetta.
D. Leonhardus Mahlgieſſer.
D. Iohannes Gulielmus Iuncker.

Prolegati ſeu Reſidentes præſentes.

Regius Hiſpanicus.

Ambroſius Rentz, qui Bruxelleſes res quoque negotiatur.
Prolegato Regio Gallico, Monſieur di Scarbonera, aditus quem eatenus Viennæ ad Aulam Cæſaream habuerat, non modo ante aliquot menſes prohibitus, ſed etiam intra paucos dies urbe totaliter exire juſſus fuit.
Regis Galliarum Matris Prolegatus, Monſieur Roveroy, ad Dominam reverſus eſt.

Regius Britannicus.

Monſieur Iohann Tayler.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Regius Polonicus.

Monſieur Giboni.

Reipublicæ Venetæ.

Iohann Baptiſta Balderino.

Sabaudicus.

Octavius Bologneſe.

Reipublicæ Genuenſis.

Pietro Panical.

Dux Mantuæ nunc neminem in Aula Cæſarea habet.

Dux de Modena res ſuas per alium Prolegatum negotiari curat.

Sequitur nunc Iuriſdictio ſupremi Aulæ Magiſtri.

Contrerolor Aulicus, ut vulgo vocant.

Pecuniarius Aulicus, vulgo Pfenning meiſter.

Ianuæ cuſtos, vulgo Huſchier.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

5 Heraldi, ſeu Feciales.
1 Superior tapetum curator.
2 Aulæ ſeu communis conclav[illegible]
Portitores.
1 Oratorii famulus.
5 Rei argentariæ famuli.

Culina Aulica.

1 Coquus Oralis ſeu Oris, ut ſona[illegible]
Idioma Germanicum, Mund[illegible]
koch.
6 Coqui Magiſtri.
10 Coqui Inferiores.
2 Aſſatores.
2 Adjuncti.
2 Coqui Iuſcularii.
2 Appoſitores.
8 Culinæ pueri.
2 Culinæ latores ſeu Geruli.
1 Culinæ oſtiarius.
1 Lignator.

Cella Aulica.

1 Cellarius Aulicus.
1 Cellæ Scriba.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Cellæ Famuli.
Victores Cellarii.
Pueri, vulgo Mund Jungen.

Obſonium ſeu Promptuarium Aulicum.

Culinæ Scriba.
Obſonatores, ſeu Coëmtores.
Promi, vulgo Zehrgadener.
Foro-geruli.
Lanio Aulicus.
Candelarum condus.

Menſæ Stratores.

Præcipui ſeu liberi menſæ ſtratores.
Menſæ ſtratores Cameræ.
Dapiferorum menſæ apparitores.
Puerorũ nobilium menſæ ſtrator.
Officialium menſæ ſtratores.

Lotrices.

Lotrix	corporis	vulgo	leib	wäſcherin.
	oris		mund	
	menſæ		taffel	
	culinæ		küchē	

Supremi Cubicularii Iuriſdiction[i] ſeu Cameræ inſervientes perſonæ.

10 Cubiculi Miniſtri.
2 Cubiculi Oſtiarii.
1 Cubiculi Calefactor.
4 Cubiculi Stipatores, vulgo Cam-
mer Trabanten.
1 Conſiliarius facetioſus Iona[s]
Schiſſel.
3 Moriones.

Supremi Aulæ Mareſcalli Iuriſ-dictioni Præfecti.

1 Metator Aulicus, vulgo Quar-
tier meiſter.
Georgius Gothofredus Reitten-
ſpieſz.
1 Secretarius Aulico-Mareſcallic[i]
muneris.
6 Inferiores metatores, vulgo Fur-
rier.
3 Equis ſingulis ſinguli merentes,
vulgo Einſpänniger.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

2 Stipatores Officii, vulgo Ampts Trabanten.

2 Chirurgi Auli.

Omnes Sacri Romani Imperii Electorum, Principum & Ordinum in Aula Cæſarea conſtituti Agentes.

Omnes ac ſinguli negotiatores & opificiarii Aulici; quorum ultra centum & quinquaginta.

Omnes liberi Iudæi Aulici.

Latrunculatoris Locum tenens, vulgo Profoß.

Lictor.

Supremi Stabuli Præfecti Iuriſdictio.

10 Pueri nobiles Cæſarei, cum horum Aulæ Magiſtro & Præceptore.

Pabuli Magiſter Aulicus, } Meiſter

Pabuli Scriba, vulgo Futter/ } ſchreiber.

2 Equorum domitores.

2 Pullorum domitores, vulgo P[illegible]
ſtin & Klepper bereiter.
1 Tranſitor, vulgo übergeher.
14 Tubicines Aulici.
1 Tympaniſta, vulgo Heerpaucke[illegible]
1 Laniſta.
1 Sclopetarum onerator, vulg[illegible]
Buchſenſpanner/ qui bomba[illegible]
das ad exonerandum parat.
2 Ephippii famuli, Sattelknecht[illegible]
2 Faber ferrarius, vulgo Huf[illegible]
ſchmitt.
16 Celeres ſeu à pedibus.
1 Tentoriorum ſtructor, vulg[illegible]
Zeltenſchneider.
1 Magiſter curruum.
1 Lecticarum Magiſter.
1 Ephippiarius ſtabuli Aulici.
1 Ocrearum terſor.
28 Equiſones in ſtabulo Hiſpanic[illegible]
26 Equiſones in Aſturconum ſtab[illegible]
lo, vulgo Klepperſtal.
10 Lecticarum famuli.
2 Pampilli vectores Cæſarei, vulg[illegible]
Leibkutſcher.

24 Al

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

4 Alii Pilentorum vectores Aulici.

6 Pilentorum prædu&ores, qui prioribus equis inſident.

5 Pueri, Stabularii.

90 Equi, Succuſſatores, Aſturcones &c. vulgo Haupt & Dommel roß.

80 Tolutarii & parippi &c. vulgo Leib & Reit Klepper.

60 Carpentorum equi.

22 Muli.

Satellitum ſeu ſtipatorum Equeſtrium Centurioni ſubſunt:

1 Locum tenens, Chriſtophorus de Bonheimb.

1 Metator ſeu Furier ſuperior.

1 Metator ſeu Furier inferior.

100 Satellites.

3 Tubicines.

1 Chirurgus.

1 Faber ferrarius.

1 Cuſtodiæ famulus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Stipatorum pedeſtrium Centurion[i] obſequium præſtant:

2 Metatores ſeu Furierer/ alter al[-]
tero ſuperior.
100 Stipatores.
1 Tympaniſta.
1 Fiſtularius.
1 Cuſtodiæ famulus.

Præterea conſilio Cæſareo Intim[o] eatenus tanquam Referendarii adjunctæ ſunt ſequentes perſonæ.

D. Hermannus de Queſtenberg
Baro, Referendarius in Italici[s]
& Polonicis rebus.
D. Iuſtus Gebhardus, Conſiliariu[s]
Imperialis Aulicus & Referen-
darius in rebus tabulas Pragen-
ſes concernentibus.
Matthias Arnoldinus de Clarſtein,
Conſiliarius Imperialis Aulicus
& primus Secretarius Secretus.
D. Iohannes Söldner, Conſiliarius

Impe-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Imperialis Aulicus, Secretariuſq;
Intimus ac Imperio-Aulicus.

Sequuntur nunc quoque diverſæ Cancellariæ Aulicæ Expeditiones.

Expeditio Conſilii Secretioris.

latthias Arnoldinus .Iohannes Söldner	de quibus proxime ſupra.

Hi proprios ſuos Amanuenſes & liniſtros in Expeditionibus collaorantes habent; quod ſi pluribus pus habeant, Amanuenſium Imerii utuntur opera.

Cancellaria Imperialis Aulica Expeditio Germanica.

Quanquam D. Iohannes Söldner unc realis ſit Conſiliarius Impealis Aulicus, ac in ejuſdem Conſii conſultationibus proprium ſuum otum ac ordinarium ſuffragium abeat; & ut plurimum quoque in xpeditionibus ſecretioribus occuetur; unde Paulus Thomas, qui

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

alias Cancellariæ Imperialis Au
cæ concipiſta eſt, in dicto Con
lio Imperiali Aulico hujus vices
protocollando gerit : nihilomin
tamenExpeditionum Imperio-A
licarum directio ipſi hactenus r
ſervata manet.

Bartholomæus Immendorffer C
ſiliarius Cæſareus & fiſcalis In
perio-Aulicus.

Georgius Freiſinger Conſiliari
Cæſareus & Taxator Imperio
Aulicus.

Georgius Dieterlinus, Cancellari
Imperio-Aulicæ Regiſtrator.

Franciſcus Katzmeyer, Cancella
riæ Imperio-Aulicæ Vice-Secre
tarius.

Chriſtophorus Schvveitzer, Can
cellariæ Imperio-Aulicæ Proto
collarius.

14 Amanuenſes & Ingroſſiſtæ Im
perio-Aulici.

1 Cancellariæ famulus.

Cancellariæ Imperialis Aulicæ Expeditio Latina.

ohannes VValderode Conſiliarius Cæſareus & Conſilii Imperialis Aulici Secretarius.

Amanuenſes & Ingroſſiſtæ Imperiales Aulici.

Cancellariæ famulus.

Cuſtos Cancellariæ conclavis.

Expeditio Cameræ Aulicæ Cæſareæ.

artholomæus Schöllhardt, Conſiliarius Cæſareus, & Cameræ Aulicæ Referendarius.

Cameræ Aulicæ Secretarii.

eorgius VVagner, Conſiliarius Cæſareus & Cameræ Aulicæ Secretarius. Hic præcipue res expedit Imperii.

ranciſcus VViſendo de VViſenburg, Cæſareæ Majeſtati à Conſiliis & Cameræ Aulicæ Secretarius.

Petrus Hoffmannus de Ancke
cron Conſiliarius itidem & C
meræ Aulicæ Secretarius. Huj
expeditio ad res Cõſiſcationis
maxime extendit;ac nunc quo
Confiſcationis conſilio intere
ubi præcipui ſunt Commiſſarii
Epiſcopus Viennenſis.
Abbas à Lilienfeldt.
Comes de Schlick, Referendariu
1 Regiſtrator.
1 Regiſtratoris Adjunctus.
1 Expeditor Cameræ Aulicæ.
1 Expeditoris Adjunctus.
7 Concipiſtæ.
9 Amanuenſes ſeu Cancelliſtæ vul
go dicti.
5 Famuli Cameræ Aulicæ.
1 Conſilii Cameræ Aulici Oſtiarius
1 Tabellarius Cameræ Aulicæ.

Expeditio Aulico Bellica.

Quatuor habet Secretarios Aulico
Bellicos, ut ſunt:
Iohannes Georgius Pucher, Conſi-
liariu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

liarius Cæſareus & conſilii Aulico-Bellici Secretarius.
hannes Fridericus Fiſcher, idem. Hic Regi Ferdinando III miniſtrat, ac nuper una cum Regia ſua Majeſtate in Imperio, ut Regius Secretarius bellico-campeſtris fuit.

hannes Khielmann, hannes Utman,	iidem ut priores duo.

Regiſtrator.
Regiſtratoris Adjunctus.
Expeditor.
Expeditoris Adjunctus.
Amanuenſes.
Oſtiarius.

xpeditio officii Aulico-Mareſcalli.

onhardus Fleuner, Conſiliarius Cæſareus & officii Aulico-Mareſcalli Secretarius, proprios ſuos Amanuenſes & famulos habet. rebus momentoſis adjunguntur ipſi ab Aulæ Mareſcallo

non-

nonnulli Conſiliarii Imperial
Aulici, cum Fiſcali Imperi
Aulico.
2 Stipatores officii Aulico-Mar
ſcalli.

Expeditio Hungarica.

Laurentius Ferensky, Cæſareu
Regiuſq; Conſiliarius & Secr
tarius Hungaricus.
1 Taxator.
1 Regiſtrator.
2 Amanuenſes.

Expeditio Bohemica.

Georgius Freiſleben, Cæſareu
Regiuſque Conſiliarius, & S
cretarius Aulico-Bohemicus.
VVolffius Henig, Taxator & R
giſtrator utriuſque Expediti
nis, Germanicæ & Bohemicæ
Iohannes Cramsdorff, Expedito
3 Concipiſtæ.
6 Amanuenſes, quorũ junior ſer
per Portitorem agere tenetur.

Exp

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

xpeditio Aulico-Auſtriaca, quæ
axime Conſilio Imperiali Inti-
no ac Cancellario Aulico, D. Io-
hanni Baptiſtæ Comiti de
VVerdenberg, ſub-
jecta eſt.

Ei duo ſunt Secretarii.

hobias Gartinger, Conſiliarius,
& Secretarius Cæſareus.
hannes Michaël Schlezius, idem.
eorgius Rudolphus de Frieden-
reich, Regiſtrator & Taxator.
Concipiſta.
Expeditor.
Amanuenſes.

Muſici Cæſarei Aulici.

acelli Aulici Magiſter, Iohannes
Valentini.

Duo Organici.

hannes Albertus Platzer.
hannes Iacobus Arrigoni.

Muſici Inſtrumentales.

Iohannes Sanſoni, Cameræ & Lit
Muſicus.
Iohannes Khileſe.
Petrus Verdina.
Antonius Bertaley.
Iacobus Vigaſi.
Horatius Sardena.
Balthaſarus Bernſtein.
Paulus Rauſch.
Iohannes Baptiſta Rubini.
Auguſtinus Roſini.
Matthias Brandana.
Fabricius Erdmannus.
Matthias Reſchen.
Matthias Suttermannus.
Philippus Adamus Hartinger.
Adamus Steck.
Camillo Capello.
Iulius VVeitenhauer.
Paulus de Ponte.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Muſici Vocales.

Baſſiſtæ.

uguſtinus Argomenti.
irgilius Bickel.
acharias Mecher.
ohannes Nidermeyer.
etrus Georgius Piccolin.
ohannes Bernardi.
ohannes Martinus.

Tenoriſtæ.

etrus Franciſcus Barzii.
udovicus Bartolaia.
eorgius Pichelmeyer.
hriſtophorus Roſſii.
ndreas Denck.
ernardino Graſſi.
ohannes Naubach.

Altiſtæ.

acobus Philippus Ferrarius.
althaſarus Poggioli.
ohannes Baptiſta Bonvicino.
Michaël Braſſeſchky.
udovicus Prandner.

Diſcantiſtæ.

Petrus de Naghera.
Torquatus Giordani.
Comes Ottavio Oſſaſco.
Luca Salvatori.

Tubicines Muſicales.

Iacobus Paradiſus.
Rupertus Buchſthaler.
Georgius Zimmermann.
Henricus Kolb.
Chriſtophorus Eckel.
Stephanus VVerlich.
Ludovicus Pfeil.
Iohannes Peütler.
Ferdinandus Mager.
Abraham Stauber.
Melchior Lentz.

Tubicines non Muſicales.

Michaël Ladnitz.
Andreas Speyrer.
Georgius Beltz.
2 Tympaniſta.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Item 12 Pueri & Scholaſtici cum Præceptore.

Notiſta.

Caleant, ut Germanico Idiomate vocatur.

Teſtudinum confector.

Inſtrumentorum famuli.

Alias Muſicorum Cæſareorum, iorumque ad Muſicam Imperiaem ſpectantium miniſtrorum o-:oginta circiter numerantur.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

LIBELLVS TITVLARIS

Annexus Statui Aulico Imperiali

Sacræ Cæſareæ Majeſtatis

FERDINAND

SECVNDI.

Vbi Cæſareæ Suæ Majeſtatis, Auguſ
Romanorum Imperatricis &c. Re
Ferdinandi III, ejuſque Regiæ Co
jugis, Archiducis, Archiduciſſarur
que, ut & Cæſareorum Intimorur
Imperio-Aulicorum: Cameræ Aula
cæ: Aulico-Bellicorum Conſiliari
rum, ac præcipue quatuor ſummoru
Aulæ Cæſareæ Officiorum & Mi
ſtrorum Aulicorum, integri conv
nienteſque Tituli reperiuntur.

ANNO M DC XXXVI.

Sacræ Cæſareæ Majeſtatis

FERDINANDI SECVNDI

Titulus major.

SErenißimo, Potentißimo, Invictißimoque Principi ac Domino, Domino Ferdinando Secundo, Electo Romanorum Imperatori, ſemper Auguſto &c. ac Germaniæ, Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiæ, Sclavoniæ &c. Regi &c. Archiduci Auſtriæ, Duci Burgundiæ, Brabantiæ, Stiriæ, Carinthiæ, Carniolæ, Lucembergi, VVirtembergiæ, Superioris ac Inferioris Sileſiæ &c. Principi Sueviæ, Marchioni Sacri Romani Imperii, ac Burgoviæ, Moraviæ, Superioris & Inferioris Luſatiæ &c. Comiti Habspurgi, Tyrolis, Ferretis, Kyburgi, & Goritiæ, Landgravio Alſatiæ, Domino Marchiæ Sclavonicæ,

Portus Naonis, ac Salinarum & Domino noſtro Clementiſſimo.

Ejuſdem Titulus minor.

Sereniſſimo, Potentiſſimo, Invictiſſimoque Principi ac Domino, Domino Ferdinando Secundo, Electo Romanorum Imperatori ſemper Auguſto, ac Germaniæ, Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiæ, Sclavoniæque &c. Regi & Archiduci Auſtriæ, Duci Burgundiæ, Styriæ, Carinthiæ, Carniolæ & VVirtembergiæ &c. Comiti de Habſpurg, Tyrolis, & Goritiæ &c. Domino meo Clementiſſimo.

Ejuſdem Titulus priori adhuc minor.

Sacræ Cæſareæ, ac Hungariæ & Bohemiæ Regiæ Majeſtati &c. Domino meo Clementiſſimo.

Romanorum Imperatricis Titulus.

Sereniſſimæ, Potentiſſimæque Principiſſæ ac Dominæ, Dominæ Eleonoræ, Romanorum Imperatrici, ac Germaniæ, Hungariæ & Bohemiæ &c. Reginæ &c. Archiduciſſæ Auſtriæ, natæ Duciſſæ Mantuæ & Montisferrati &c. Duciſſæ Burgundiæ, Styriæ, Carinthiæ, Carniolæ & VVirtembergiæ &c. Comitiſſæ Tyrolis & Goritiæ &c. Dominæ meæ Clementiſſimæ &c.

Regiæ Hungariæ ac Bohemiæ Majeſtatis Ferdinandi III Titulus.

Sereniſſimo & Potentiſſimo Principi ac Domino, Domino Ferdinando III, *Hungariæ & Bohemiæ &c. Regi &c. Archiduci Auſtriæ, Duci Burgundiæ, Styriæ, Carinthiæ, Carniolæ, & VVirtember-*

giæ, in Sileſia Schvveidnitz & Iaur, Principi Oppelenſi & Ratiborenſi, Comiti de Habspurg Tyrolis, Goritiæ & Glatz &c. Regi ac Domino meo Clementiſſimo.

Archiducis Leopoldi Gulielmi Auſtriaci Titulus.

Reverendiſſimo, Sereniſſimo, Celſiſſimoque Principi ac Domino Domino Leopoldo Gulielmo, Archiduci Auſtriæ, Duci Burgundiæ, Styriæ, Carinthiæ, Carniolæ & VVirtembergiæ &c. Epiſcopo Argentinenſi, Halberſtadienſi & Paſſavienſi &c. Adminiſtratori Herſchfeldenſi, Murbacenſi & Luderſenſi &c. Comiti Tyrolis & Goritiæ.

Hungariæ ac Bohemiæ Reginæ Titulus.

Sereniſſimæ Principiſſæ ac Dominæ Dominæ Mariæ, Hungariæ & Bohe-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Bohemiæ &c. Reginæ &c. Natæ Hiſpaniarum Infanti, Archiduciſſæ Auſtriæ, Duciſſæ Burgundiæ, Styriæ, Carinthiæ, Carniolæ, & VVirtembergiæ &c. Comitiſſæ Tyrolis & Goritiæ &c. Reginæ ac Dominæ meæ Clementiſſimæ.

Senioris Imperialis Principiſſæ, Bavariæ Duciſſæ, Titulus.

ereniſſimæ Principiſſæ ac Dominæ, Dominæ Mariæ Annæ, Hungariæ & Bohemiæ Principiſſæ, Bariæ Bavariæ Duciſſæ, Comitiſſæ Palatinæ Rheni, Natæ Archiduciſſæ Auſtriacæ, Duciſſæ Burgundiæ, Styriæ, Carinthiæ, Carniolæ & VVirtembergiæ, Comitiſſæ Tyrolis, Goritiæ, Veldentii & Spanheimii &c. Dominæ meæ Clementiſſimæ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Iunioris Archiduciſſæ Titulus.

Sereniſſimæ Principiſſæ ac Domin[æ] Dominæ Ceciliæ Renatæ, Hu[n]gariæ ac Bohemiæ Principiſſæ & Archiduciſſæ Auſtriæ, Duci[ſſæ] Burgundiæ, Styriæ, Carinthi[æ,] Carniolæ, & VVirtembergiæ & Comitiſſæ Tyrolis & Goritiæ.

Cæſareæ Majeſtatis quatuor Sum[-]morum Aulæ Officialium & præ[-]cipuorum Miniſtrorum Auli-corum Tituli.

I.

D. Comiti de Meggavv &c. Su-premo Aulæ Magiſtro.

Illuſtriſſimo Comiti ac Domino, Do[-]mino Leonhardo Hellfrido, Co[-]miti de Meggavv, Baroni d[e] Creutzing, Domino de Greyn & Rautenſtein, Hypothecario Do-miniorum Freyſtatt & Hauſz[...]

Equi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Equiti Aurei Velleris &c. Sac. Cæſ. Majeſtati à Secretioribus conſiliis & cubiculis, ſupremoque Aulæ Magiſtro, ac Præfecto Comitatuum Forchtenſtein & Eyſſenſtat.

II.

D. Comiti Kieſel de Goſcher &c. Supremo Cubiculario.

Illuſtriſſimo Comiti ac Domino, Domino Iohanni Iacobo Kieſel, Comiti de Gotſcher, Baroni de Marburg, Reiffnitz & Belandt, Domino de Kaltenbrun, Mauervvitz & Meyerberg, Supremo Venatori hæreditario in Carniola & Marchia Sclavonica, Dapifero hæreditario Comitatus Goritiæ &c. Sac. Cæſ. Majeſtati à conſiliis, ſupremo Cubiculario & Armamentarii Præfecto.

III. D. Co-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

III.

D. Comiti de Harrach, Supremo Aulæ-Mareſcallo.

Illuſtriſſimo Comiti ac Domino, Domino Leonhardo Carolo, Com de Harrach &c. in Rohravv, Domino de Pirckenſtein, Aſchavv, Hypothecario Dom niorum Pruck in Leutta & A tenburgi Hungarici, Hæreditar Stabuli Præfecto Archiducat Auſtriæ Inferioris &c. Sac. Cæ Majeſtati à conſiliis Imperio-A licis & cubiculis, Ejuſdemq Supremo Aulæ Mareſcallo.

IV.

D. Comiti Mansfeldico, Supremo Stabuli Præfecto.

Illuſtriſſimo Comiti ac Domino, Domino Brunoni, Comiti & Domino de Mansfeldt, Nobili Domin de Helldrungen &c. Cæſ. Majeſ à Conſiliis & cubiculis, Ejuſdem que Supremo Stabuli Præfecto.

Sequun

Sequuntur nunc Conſiliariorum Cæſareorum Intimorum Tituli.

1. D. Cardinali à Dietrichſtein.

Eminentiſſimo, Celſiſſimo, Illuſtriſſimoque Principi ac Domino, Domino Franciſco, Sacræ Romanæ Eccleſiæ Tituli S. Mariæ Trans Tyberim Sacerdoti, Cardinali & Principi à Dietrichſtein, Epiſcopo Ollmützienſi, Regii Sacelli Bohemici Comiti &c. Sac. Cæſ. Majeſtati à ſecretioribus conſiliis, Ejuſdemque Regnorum & Principatuum hæreditariorum Protectori, atq; Marchionatus Moraviæ Plenipotentiario Gubernatori & Commiſſario Generali.

Hic Cardinalis, Cæſarea Majeſtate abſente, ut antea quoque pluries contigit, Plenipotentiarius eſt ſimul Locum tenens Archiducatus Auſtriæ Inferioris.

2. D. Epi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

2. D. Epiſcopo Viennenſi.

Reverendiſſimo Principi ac Dom no, Domino Antonio Epiſco Viennenſi, Abbati Cremiph nenſi &c. Sac. Cæſ. Majeſtati Secretioribus Conſiliis, ejuſden que Conſilii Directori.

Hujus Anteceſſor in dicta fu ctione erat, Princeps ab Egge berg &c. cui ſequens tribuebat titulus, notitiæ, informationiſqu gratia hic quoque appoſitus.

Celſiſſimo Illuſtriſſimoque Princi ac Domino, Domino Iohanni V rico, Duci Crommaviæ & Prin cipi ab Eggenberg, Comiti Adel bergi, Domino Pettaviæ, Ehrn hauſen & Straſz, Equiti Ordin Aurei Velleris &c. Sac. Cæſ. Ma jeſtatis Conſilii Secretioris Dire ctori, eidemque à cubiculis, ſupre mo Mareſcallo hæreditario Au ſtriæ inferioris & ſuperioris, ſu

premoque cubiculario Styriæ, ac Pincernæ Carniolæ & Marchiæ Sclavonicæ, Locum tenenti Plenipotentiario Interiorum Ditionum Auſtriacarum.

3. D. Comiti de Meggavv &c.

Vide ſuperius inter quatuor ſummos Cæſareos Officiales &c.

4. D. Comiti de Trautmanſdorff &c.

Illuſtriſſimo Comiti ac Domino, Domino Maximiliano Comiti de Trautmanſdorff, Baroni de Zotzenbach, Gleichenberg, Negavv, Burgavv, Domino de Biſchoffſteinitz, Morskavv, & Tſcheſovvitz, Sac. Cæſ. Majeſtati à ſecretioribus Conſiliis, & cubiculis, ac Regiæ Hungariæ & Bohemiæ Majeſtatis ſupremo Aulæ Magiſtro.

5. D. Co-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

5. D. Comiti Schlavvata.

Illuſtriſſimo &c. Gulielmo Sch- vvata, Comiti de Chlun & C- ſchenberg, Baroni de Neuha- Platz & Teltſch, Domino Neu-Piſteritz & Milnich, Au- Velleris Equiti &c. Sac. Cæſ. M- jeſtati à ſecretis conſiliis & cu- culis, Regnique Bohemici ſup- mo Cancellario.

6. D. Comiti Mansfeldico.

Illuſtriſſimo &c. VVolffgango Con- ti & Domino de Mansfeldt, N- bili Domino Helldrungiæ, Hæ- ditario Domino de Schlucken & Hainsbach, Equiti &c. Sa- Cæſ. Majeſtati à ſecretis conſil- & cubiculis, atque Campi M- reſcallo, Generalique Præfe- de Raab, aliorumque circum- centium & cohærentium Ar- finiorum Regni Hungarici.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

7. D. Comiti Schlick.

uſtriſſimo &c. Henrico Schlicken, Comiti de Paſſau, & VVeiſſen Kirchen, Domino in Plau, Gutſchavv, Eyvvanovvitz, Polick, Prölick, Havenſtein, & S. Mariæ Kupfferberg, &c. Sac. Cæſ. Majeſtatis Conſiliario Intimo, & Conſilii Aulico-Bellici Præſidi.

8. D. Comiti Khevenhiller.

uſtriſſimo &c. Franciſco Chriſtophoro Khevenhiller, Comiti de Franckenburg, Domino de Eychelberg, Kogen & Cammer, Baroni de Landscron & Mähренberg, hæreditario in Hohen Oſtervvitz, & Carlsberg, Equiti Aurei Velleris, Sac. Cæſ. Majeſtati à ſecretioribus Conſiliis, ac Hungariæ, Bohemiæque Reginæ ſupremo Aulæ Magiſtro.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

9. D. Preuner, Locum tenent

Illuſtriſſimo &c. Syfrido Chriſ-phoro Preuner, nobili Domino Stetz, Baroni in Stubing, Fla-nitz & Rabenſtein, Domino Co-mitatus Aſpern, ſupremo Cu-culario hæreditario Auſtriæ In-rioris, Equiti Aurei Velleris & Sac. Cæſ. Majeſtati ab Intim Conſiliis & cubiculis, Ejuſdem que Locum tenenti in ditionib Auſtriæ Inferioris.

10. D. Comiti de VVerdenberg

Illuſtriſſimo &c. Iohanni Baptiſ Comiti de VVerdenberg, Domi de Gravenegg, Namiſt, Schö berg, Baroni in VVindorff Katzoffen &c. Sac. Cæſ. Ma ſtati ab Intimis Conſiliis & Ca cellario Aulico. Auſtriaco.

11. D. C

11. D. Comiti Fuggero.

Illuſtriſſimo &c. Iohanni Erneſto Fuggero, Comiti de Kirchburg & VVeiſſenhorn, Domino de Poll-vveil, & in VVederthal, de Maſ-münſter, Plumberg, Stettenfels & Hylgartsberg, Equiti Illuſtris Ordinis S. Iacobi dell' Eſpada &c. Sac. Cæſ. Majeſtati ab Intimis Conſiliis & cubiculis, ac Conſilii Imperialis Aulaici Præſidi.

12. D. Comiti de Mörsburg.

Illuſtriſſimo &c. Iulio Neydhardten Comiti de Mörsburg, Baroni de Beffort, Domino de Arnfels, Ey-bisvvaldt & Aichgartten &c. Sac. Cæſ. Majeſtati à Secretiori-bus Conſiliis & cubiculis, ac Præ-fecti Provincialis in Ducatu Sty-riæ Vicem gerenti.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

13. D. Abbati de Lilienfeldt.

Reverendiſſimo ac Nobiliſſimo Do-mino, Domino Ignatio Abbati de Lilienfeldt &c. Sac. Cæſ. Majeſtati à ſecretioribus Conſiliis Ejuſdemque Cameræ Aulaicæ Præſidi.

14. D. de Stralendorff.

Illuſtriſſimo &c. Petro Henrico à Stralendorff, Libero Baroni in Goltebe, Prensberg, Dornheim, Ottovvitz & Gleiſchavv, &c. Sac. Cæſ. Majeſtati ab Intimis Conſiliis & cubiculis, Sac. Rom. Imperii Vice Cancellario, & Conſilii Imperialis Aulaici Vice Præſidi.

Sacræ Cæſareæ Majeſtatis Conſiliariorum Imperio-Aulicorum Tituli.

D. Comitis Fuggeri &c. Conſilii Imperialis Aulaici Præſidis: &

D.Ba-

D. Baronis à Stralendorff &c. Sacri Imperii Vice-Cancellarii, Titulos vide ſuperius inter Conſiliarios Intimos.

D. de Reck.

Illuſtriſſimo &c. Iohanni de Reck, Baroni de Scharffenegg, Sac. Cæſ. Majeſtati à cubiculis, & Conſiliis Imperio-Aulicis.

D. Comiti de Trautſon.

Illuſtriſſimo &c. Iohanni Franciſco de Trautſon, Comiti de Falckenſtein, Baroni de Spechavv & Schrobenſtein, Domino de Keya, Matterey, S. Pölten & Neuſchloſz &c. ſupremo Aulæ Magiſtro hæreditario Auſtriæ inferioris & Tyrolis &c. Sac. Cæſ. Majeſtati à Conſiliis Imperio-Aulicis & cubiculis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

D. Comiti à Dietrichſtein.

Illuſtriſſimo &c. Simoni Ludovic Comiti à Dietrichſtein, Baron in Raben & Freyenſtein, Domin in ſuperiore & inferiore Pulska & Zabelſperg &c. hæreditari Pincernæ Ducatus Carinthi &c. Sac. Cæſ. Majeſt. à cubicu lis, & Conſiliis Imperio-Aulaici.

D. Comiti de VVolckenſtein.

Illuſtriſſimo &c. Georgio Vlrico, Co miti de VVolckenſtein & Rie denegg, Iudiciario Lintzii &c hæreditario ſtabuli Magiſtro & Prælibatori Comitatus Tyroli &c. Cæſ. Majeſtati à cubiculis & Conſiliis Imperio-Aulaicis.

D. Gundacker de Polheim.

Illuſtriſſimo &c. Gundackero, Do- mino de Polheim, Baroni in Partz, Liechtenegg, & Teutſchen Altenburg, Domino de Otten- ſchlag,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

ſchlag, Gobelsburg, & Irrenhar-ting, &c. S. Cæſ. Majeſtati &c.

D. Fuchſen de Fuchsberg.

uſtri Domino, Domino Carolo Fuchſen de Fuchsberg, in Iauff-tenburg, Baroni de Levvenburg, Freudenſtein & S. Valentini, Domino in Hohen Eppen &c. Sac. Cæſ. Majeſtati &c.

D. de Herberſtein.

uſtriſſimo &c. VVolffio Sigiſmun-do Baroni de Herberſtein, Nevv-berg, & Guttenhag, Domino de Laniovvitz & Crembs &c. hæ-reditario Cubiculario, & Dapi-fero Carinthiæ &c. Sac. Cæſ. Majeſtati &c.

D. de Haugvvitz.

luſtri &c. Thobiæ de Haugvvitz, Baroni in Geſchitz & Leipnitz &c. Sacræ &c.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

D. Kurtzen de Senfftenavv.

Illuſtriſſimo &c. Ferdinando Sigmundo Kurtzen de Senfftena[...] Baroni, Domino Dominiori[...] Horn, Garſz, Kotzen & Mol[...] &c. Sac. Caeſ. Majeſtatis, ut[...] Reginæ Hungariæ & Bohem[...] Majeſtatis reſpective Conſili[...] rius Imperio-Aulaicus, & S[e]cretus, atque Cubicularius.

D. de Queſtenberg.

Illuſtri &c. Hermanno Baroni [...] Queſtenberg, Domino de Groſſ[...] Golleſchavv, Pomeyſſell, Er[...] berg & Strohetz, &c. Sac. &c.

D. de Sprintzenſtein.

Illuſtri &c. Simoni Hieronymo Baroni de Sprintzenſtein, & Neu[...] haus, Domino de VVeithove[...] in Teya, VValdrichs ad ſy[l]vam, & Iungfravvendorff, &c. Sac. &c.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

D. Nothafft de VVehrenberg.

Illuſtri &c. Iohanni Henrico Nothafft, Baroni de VVehrenberg &c. Sac. &c.

D. de Peymer.

Illuſtri &c. Arnoldo Baroni de Peymer, Domino de Stockheim, Geuſſen & Altenhoven &c. Sac. Cæſ. Majeſtati &c. Vt in prioribus, addendo ſcilicet; *A Conſiliis Imperio-Aulicis & Cubiculis.*

D. Tertzen.

Nobili ac Strenuo Doctiſſimoque, Domino Caſparo Tertzen &c. Sac. Cæſ. Majeſtati à Conſiliis Imperio-Aulicis. ut & in ſequentibus.

D. VVertemann.

Nobiliſſimo ac Strenuo Domino Matthiæ VVertemann de Pluers, in Sondersbühel & Stollberg, &c. Sac. &c.

D. Poppen.

Nobili atque Strenuo, Doctiſſim[o]que Domino Antonio de Pop[-]pen &c. Sac. &c.

D. Melandro.

Nobili atque Strenuo, Doctiſſim[o]que Domino Ottoni Melandro [a] Schvvartzenthal, in Kretzetin Teutſchen Bilavv, Königsheim zendorff & Groſſovvitz &c. utriuſque Iuris Doctori, Comi[ti] Palatino Cæſareo, Sac. Cæſ. Ma[-]jeſtati &c.

D. Hillebrando.

Nobili &c. Domino Conrado Hille[-]brando, utriuſque Iuris Doctori Sacri Palatii Comiti, ac Sac. Cæſ. Majeſtati &c.

D. Hatzholdt.

Nobili &c. Domino Thobiæ Hatz-holdt, utriuſq; Iuris Doctori &c. Sac. Cæſ. Majeſtati &c.

D.Gebhar-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

D. Gebhardo.

bili &c. Domino Iuſto Gebhardo, utriuſque Iuris Doctori &c. Sac. Cæſ. Majeſtati &c.

Licentiato Gran.

bili &c. Domino Iohanni Gran, utriuſque Iuris Licentiato, Sac. Cæſ. &c.

D. Arnoldino de Clarſtein.

bilifſimo ac Strenuo Domino Matthiæ Arnoldino de Clarſtein, in Brodetz ultra Gieſer, Anteſchitz, Schlavvatin, Ruſchnavv & Knetzheimb &c. Sacræ Cæſ. Majeſt. à Conſiliis Imperio-Aulicis, & Secretiorũ Secretario &c.

D. Rouſſon.

obiliſſimo ac Strenuo Domino Franciſco Rouſſon &c. Sac. Cæſ. Majeſtati &c.

D. Crafft.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

D. Crafft.

Nobiliſſimo &c. Domino Iohan[illegible] Crafft, Sacræ &c.

D. Söldnern.

Nobili ac Strenuo Doctiſſimoq; D[illegible] mino Iohanni Söldnern, utri[illegible] que Iuris Doctori, Sacræ Cæſar[illegible] Majeſtati à Conſiliis Imper[illegible] Aulicis, & Secretiorum Vic[illegible] Cancellario.

D. Prüggelmeyer.

Nobili &c. Domino Iohanni Ma[illegible] thiæ Prüggelmeyer, utriuſq[illegible] Iuris Doctori; Sac. Cæſareæ Ma[illegible] jeſtati à Conſiliis Imperio-Au[illegible] licis.

Atque ultima præcedentia ver[illegible] ba ſuperioribus omnibus addend[illegible] ſunt.

Câme[illegible]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

[C]ameræ Aulaicæ Cæſareæ Conſiliariorum Tituli.

[Do]mini Abbatis de Lilienfeldt &c. Cameræ Aulaicæ Præſidis Titulum, vide ſupra inter Conſiliarios Intimos.

D. VVebero.

[Ill]uſtri Domino, Domino Iohanni Baptiſtæ VVebero, Baroni de Piſenberg, Domino in Crumpach & Creuſtovvitz, &c. Sac. Cæſ. Majeſtati à cubiculis & Conſiliis Imperii & Cameræ Aulicis, &c.

D. Berchtoldo.

[Ill]uſtri &c. Iacobo Berchtoldo Baroni de Vngerſdorff, &c Sac. Cæſ. Majeſtatis Cameræ Aulicæ Vice-Præſidi, & Conſiliario Regiminis Auſtriæ Inferioris.

D. de

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

D. de Schellendorff.

Illuſtri &c. Chriſtophoro Ban... de Schellendorff, Domino de ... nigsbruck, Satz, Cuba, & H... bavv &c. Sacræ Cæſ. ac Re... Hungariæ & Bohemiæ Majeſt... à Conſiliis & cubiculis, plen... tentiario Provinciali Præf... Principatus Sagan, ac Præſ... utriuſque Sileſiæ.

D. Bonacinæ.

Nobiliſſimo ac Strenuo Dom... Hieronymo Bonacinæ, de Obe... Goſnig & Prodetz &c. Cæſ. M... jeſtati à Conſiliis Cameræ A... licis &c.

D. Radoldo.

Nobiliſſimo ac Strenuo Domi... Clementi Radoldo &c. Sac. Cæ... Majeſtati à Conſiliis Came... Aulicis.

D. Schôl...

D. Schöllhardo.

obiliſſ. &c. Bartholomæo Schöllhardo, Sac. Cæſ. Majeſtati à Conſiliis, & Cameræ Aulicæ Referendario.

Conſiliariorum Aulico-Bellicorum Tituli.

omini Comitis de Schlick, Conſilii Aulico-Bellici Præſidis Titulum vide ſupra inter Conſiliarios Intimos.

Don Balthaſaro de Maradas.

everendiſſimo ac Illuſtriſſimo Domino, Domino Don Balthaſaro, Comiti de Maradas, Magno Conſervatori & Præfecto Ordinis Iohannitarum de Sacro Sepulchro & Xenodochio Hieroſolymitano &c. Sac. Cæſ. Majeſtati à Conſiliis Secretis & Aulico-Bellicis, ac Cubiculis, Generali in Regno Bohemiæ, atque Satellitum Equeſtrium Centurioni, Tribunoque militum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

D. de Tieffenbach.

Illuſtriſſimo Domino, Domino R dolpho Baroni de Tieffenba Mayerhoff, in Durnholtz &c. Z ſerſtorff, &c. Sac. Cæſ. Majeſt à Conſiliis tam ſecretis, qua Aulico-Bellicis & cubicul Mareſcallo Caſtrenſi, ſuprem que Provinciali ac Domeſt Armamentarii Præfecto, atq Tribuno.

D. Löbl.

Illuſtri ac Generoſo Domino, Dom no Iohanni Chriſtophoro L &c. Baroni de Greinsburg Treisdorff, &c. Sac. Cæſ. Maj ſtatis Conſiliorum Aulico-Bell corum Vice Præſidi, cubicul rio, ac Tribuno Præſidiario Vie nenſi.

D. de Queſtenberg.

Illuſtri &c. Gerhardo de Queſten berg

berg, Baroni in Petſchavv, Iaronivvſchitz, Pauſchitz, ac de Rapoltenkirchen & Dornburg, &c. S. Cæſ. Majeſtati à ſecretis Conſiliis Aulico-bellicis &c.

D. de S. Iuliain.

uſtri &c. Henrico de S. Iuliain, Baroni de Nidervvalſee & Pleuvvith, &c. Sac. Cæſ. Majeſtati à Conſiliis Aulico-Bellicis, & cubiculis, ac Tribuno militum.

Porro:

Cancellario Bohemico.

uſtri &c. Domino, Domino Alberto Libſtintzky, Domino de Kollobrat, ac in Prytaka, &c. Sac. Cæſ. Majeſtati à Conſiliis Imperio-Aulicis & cubiculis; Aſſeſſori ſupremi Iuris Provincialis, & Vice-Cancellario Regni Bohemiæ, &c.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Supremo Curſi Publici Præfecto Aulico.

Illuſtri &c. Domino, Domino I
hanni Chriſtophoro, Baroni
Paar, in Hartberg & Crotten
ſtein, Domino Præfecturæ Fu
ſtenfeldenſis, Sac. Cæſ. Majeſta
à Conſiliis Aulico-Bellicis, e
cubiculis, ac ſupremo Curſi pu
blici Provinciali Præfecto Aul
co hæreditario Ejuſdem ſacr
Cæſ. Majeſtatis Regnorum e
Principatuum hæreditariorum.

Ordi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Ordinarius Status Aulicus
Auguſtæ Romanorum Imperatricis
LEONORÆ
Natæ Duciſſæ Mantuæ & Montisferrati.

Cui annexus eſt

Ordinarius quoque Status Aulicus Sereniſſimi Archiducis Leopoldi VVilhelmi Auſtriaci, &c.

Prout ambo in Urbe Vienna conſtituti erant

ANNO M DC XXXVI.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

SVPREMVS AVLÆ MAGISTER.

D. Maximilianus Princeps a Dietrichſtein, Sac. Cæſ. Majeſtati à Conſiliis & cubiculis, ac Romanorum Imperatricis ſupremus Aulæ Magiſter.

Suprema Aulæ Magiſtra.

Domina Urſula Comitiſſa de Altomas.

Illuſtris Gynæcei Aulæ Magiſtra.

D. Agneſia Comitiſſa de Fahrenſpach.

Auguſtæ Imperatricis Illuſtre Gynæceum.

D. Perbettura de Paar, Baroniſſa, Romanorum Imperatrici à cubiculis.

D. Hippolita de Hoffkirchen, Baroniſſa.

D. Elec

D. Eleonora de Ladron, Comitiſſa.

D. Margarita de Hoffkirchen, Baroniſſa.

D. Eliſabetha Urſina de Plaggey, Comitiſſa.

D. Franciſca de Strozza, Comitiſſa.

D. Anaſtaſia Teüffelin, Baroniſſa.

D. Catharina Suſanna de Löbel, Baroniſſa.

D. Mariana de Rothal, Baroniſſa.

D. Maria Magdalena de Eytzing, Baroniſſa.

D. Anna Magdalena de Iörger, Baroniſſa.

D. Suſanna Felicitas de Loſenſtein, Comitiſſa.

D. Maria Anna de Khevenhiller, Comitiſſa.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Sereniſſimæ Archiduciſſæ Cæci-
liæ Renatæ Auſtriacæ.

Aulæ Magiſter.

D. Urbanus de Pöttnig, Baro, Sa.
Cæſ. Majeſtati à Conſiliis & c
biculis.

Aulæ Magiſtra.

D. Margarita de Herberſtein, B.
roniſſa.

Illuſtre Gynæceum.

D. Urſula Mariana de Egg, Bar
niſſa.
D. Apollonia de Goimb.
D. Anna Franciſca de Goiis, Co
mitiſſa.
D. Roſina de Eggenberg, Baro
niſſa.

*Officiales ac Miniſtri Impe-
ratricis Aulici.*

1 Guardi de Damas.
1 Secretarius Aulico-Germanicus
Caſparus Frey, utriuſque Iuri
Doctor.

1 Secre-

Secretarius Aulico-Italus.
Confeſſor, P. Lucas Ermenii.
Sacellani Aulici.

Porro.

3 Cubiculi Miniſtri.
Cuſtos rei Holoſericæ ac veſtiariæ.
Sartor Imperialis.
Pharmacopola ſeu Apothecarius.
2 Cellarii, ſeu ab Oenophoris.
Oſtiarius Cubiculi.
Calefactor Cubiculi.
Alius Oſtiarius Aulicus.
2 Cubiculi Stipatores.
2 Coqui Imperiales, vulgo **mundkoͤch.**
1 A pedibus.
1 Gynæcei menſæ ſtrator.
2 Famularum Cubiculi menſæ ſtratores.
6 Sartores Gynæcei.

Item.

6 Cubiculi famulæ.

2 Aliæ Miniſtræ & Officiales A[...]
licæ.
1 Coqua Imperialis.
1 Coqua Inferior.
9 Gynæcei famulæ.
1 Famula Aulica.
1 Gynæcei Lotrix.

Sequitur nunc Sereniſſimi Arch[...] ducis Leopoldi Gulielmi Au-ſtriaci Status Aulaicus.

Supremus Aulæ Magiſter.

D. Sebaſtianus, Epiſcopus Gürchen[...]ſis, Sac. Cæſ. Majeſtati, ut & Se[...]reniſſimo Archiduci Leopold[...] Gulielmo Auſtriaco, reſpecti[...]ve à Conſiliis Intimis, & ſupre[...]mus cubicularius ac Aulæ Ma[...]giſter.

Tres Conſiliarii Intimi.

D. Guilielmus Ferdinandus de Ef[...]fern, Baro de Maubach.

D. Carolus Baro Eggenſis de Vn-gerſpach.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

ater Daniel Baſtelli Ieſuita, Confeſſor.

Supremus Stabuli Præfectus.

D. Iohannes Iacobus de Dhaun, Ordinis Teutonici Eques.

Cubicularii.

D. Hugo de Hallvveil.
D. Michaël Khyntzky, Baro.
D. Maximilianus Comes de Atomos.
D. Ferdinandus Erneſtus Breüner, Baro.
D. Franciſcus Bernhardus de Vrſchenbeck, Baro.

Cancellarius Aulicus.

D. Georgius Pacher, Sac. Cæſ. Majeſtatis Conſiliarius Regiminis Auſtriæ Inferioris.

Medicus.

D. Leonhardus Mijlgieſſer. hic Medicus ſimul eſt Cæſareus.

Secretarius.

Michaël Otto Biſchoff, utriuſ[que] Iuris Licentiatus, Sac. Cæſ. Ma-jeſtati à Conſiliis.

Cancellariæ miniſtri.

1 Regiſtrator.
1 Expeditor.
2 Amanuenſes.
1 Acceſſiſta.
1 Cancellariæ famulus.

XIV *Pueri Nobiles.*

Henricus de Vieg,
Hermannus Henricus de De-bach.
Albertus Riederer.
Iohannes Caſparus de Ampring.
Iohannes Gulielmus de Hagen.
Iacobus Erneſtus de Egg.
Ferdinandus Kollobrat.
Georgius Andreas de Hoffk-chen.
Maximilianus Ferdinandus Koc-ditzky.

Guli-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

ulielmus Ludovicus Mäxelrein.
ernhardus de Freyberg.
Volffgangus Caſparus de Tieffenbach.
ſelchior Iohannes Henricus de Angern.

Cubiculi Miniſtri.

Perſonæ.

Celeres.

otidem.
eliqui miniſtri ac famuli mutuantur ab Aula Cæſarea.

SALV-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

SALVTANDI MODVS.

Quo

Sacra Cæſarea Majeſtas in li[...]
ad Romanum Pontificem ac
Turcarum Imperatorem, hu[...]
que præcipuos Miniſtros utr[...]

Cum

Speciali quadam ac brevi deſ[...]
ptione Turcarum Imperato[...],
ejuſque ſupremorum Miniſt[...]
rum.

Cui annexa eſt

Specificatio Hungaricorum, S[...]
vonicorum & Croaticorum [...]
cifiniorum.

ANNO M DC XXXVI.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

PONTIFICI ROMANO.

BEatiſſimo in Chriſto Patri, Domino Urbano Octavo, Divina Providentia Sacro-Sanctæ Romanæ ac Univerſalis Eccleſiæ ſummo Pontifici &c. Domino noſtro obſervandiſſimo.

Beatiſſime in Chriſto Pater, Domine Reverendiſſime.

Exord.

Poſt officioſiſſimam Commendationem & filialis obſervantiæ continuum incrementum.

Epilog.

Veſtram de reliquo proſperrimis rerum omnium Succeſſibus felicitateque auctam recta firmaque valetudine frui ex animo optantes &c.

C. S. V.

Obſequens Filius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

TVRCARVM IMPERATOR

Ferdinandus II, Divina favente clementia electus Romanorum Imperator ſemper Auguſtus, Germaniæ, Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatię, Sclavoniæ Rex, Archidux Auſtriæ, Dux Burgundiæ, Styriæ, Carinthiæ, Carniolæ & VVürtembergiæ Superioris & Inferioris Sileſiæ, Marchio Moraviæ, Superioris & Inferioris Luſatiæ, Comes Tyrolis & Goritiæ, &c.

Sereniſſimo & Potentiſſimo Principi Domino Sultano Murath Han, Imperatori Turcarum, ac Aſiæ & Græciæ &c. Vicino, & amico noſtro honorato.

Exordium.

Salutem & omnis proſperitatis incrementum. Sereniſſime Princeps, Vicine & Amice honorate &c.

Concluſio.

Cui de cætero vitam longævam & rerum ſucceſſus proſperos precamur

Seren. V.

Bonus Vicinus.

Otto

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

ttomannici Imperii præcipuis
Regentibus & Miniſtris
Turcicis.

Supremo Mufti.

uſtri & Magnifico Viro Iahia Effendi, potentiſſimi Turcarum Imperatoris ſupremo Mufti, ſincere Nobis dilecto.

Locum tenenti Conſtantinopolitano.

uſtri & Magnifico Viro Bariam Baſſæ, ſereniſſimi Imperatoris Turcarum Vezir, & Caimecam, ſincere Nobis dilecto.

Supremo Vezir.

uſtri & Magnifico Viro Mehemet Baſſæ, ſereniſſimi Imperatoris Turcarum ſupremo Vezirio, ſincere Nobis dilecto.

Vezi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Vezirio Budinenſi.

Spectabili & Magnifico Viro H...ſain Baſſæ, Arcium & Exer...tuum potentiſſimi Turcarum Imperatoris Ciſmaritimorum ſupremo Sendaro, ac pro tempore Locum tenenti Budinen... Amico & Vicino nobis dilecto...

Legatus Turcicus à Baſſa Bu...nenſi noviſſime ad Aulam Cæ...ream miſſus, erat Aga quidam, n...mine Ibrahim Effendi. Hic in...alios ſecum habebat Medicu... Franciſcum Crattum, proſcriptu... Raguſæum, Budæ commorante... ac Pontificiam Religionem nu... quoque, ut ipſe inquiebat, pro...tentem.

Sp...

ſpecialis quædam deſcriptio moderni Turcarum Imperatoris, hujuſque præcipuorum Miniſtrorum.

Turcarum Imperator nullam xorem, verum varias (eaſque o-ines mancipia) habet concubi-as, quibus cum aliquot progenuit lios, valde ſibi dilectos.

Matris ſuæ nomen eſt Chiuſe-ie, quam Sultanus Ahmet ſincere iligebat, utpote quæ ipſi quatuor eperit filios; quorum duos mo-ernus Turcarum Imperator, licet atres ſui germani fuiſſent, nuper men occidendos curavit.

Il Gran Mufſti Iahia Effendi, unc annos complevit octuaginta, eque tamen decrepitus ſeu inva-dus pro tanta ætate videtur; præ-antiſſimo judicio & ſpectabili ræſentia præditus. Iuvenis Poë-icæ, nunc vero Eloquentiæ ſtu-et.

Caimecano di Conſtantinopo
Bariam Baſſa, idem eſt ac Locu
tenens Conſtantinopolitanus. ſ
nex in viridi ſenectute ac ſeptuag
ſimo ætatis anno conſtitutus; an
mo vere heroico & magnanim
vitam ſuam ita dirigit, ac ſi plur
mos adhuc annos in hac terra ſu
perſtes, gubernare deberet. Sobo
le caret, ac ideo largus admodu
erga favorabiles ſuos, ut & etia
fideles Miniſtros Turcicos, ac ſu
& uxoris ſuæ conſanguineos & a
micos, ſe præbet.

Gran Viſir: Mehmet Baſſa, na
tione Albanus, annorum quinqua
ginta duorum, fortiſſimus Hero
atque miles, ſuoque Imperatori fi
deliſſimus, ſicut ex probatiſſimi
ac manifeſtiſſimis fidelitatis forti
tudiniſque ſuæ multiplicatis teſti
moniis uberrime conſtat. in Per
ſia nunc degit.

Viſir de Buda, Huſſain Baſſa, fi
lius Naſſuff Baſſæ ſupremi olim

Veſi-

Veſirii: ætatis annum trigeſimum tertium circiter agit. ob ſingularem eruditionem & fortitudinem ſuam, ac magnum animi candorem & integritatem, quam erga ſingulos demonſtrat, non modo propenſam Turcici Imperatoris ſibi conciliavit gratiam & benevolentiam, ſed etiam à reliquis Veſiriis omnibus in magno habetur honore atque amore.

Atque hi ſunt ſupremi Turcici Miniſtri & Officiales Ordinarii. Quales vero in Anglia Dux Buckingamiæ, & in Aula Cæſarea Princeps ab Eggenberg fuere, ac in Hiſpania Comes d'Olivares, & in Gallia Cardinalis de Richelieu, nunc quoque ſunt: Talis etiam eſt in Imperio Ottomañico Muſtaffa Baſſà, alias Siliktar Baſſa nuncupatus. Iuvenis formoſus, & pulcherrimo corpore & proportione, ætateque non majore quam viginti trium annorum. Prudentiſſimus æſtimatur,

ac magno præditus judicio ; qu
cum Turcarum Imperator omn
etiam ſecretiſſima quæque , con
denter agit, eique communicat,
tanquam animam & vitam ſua
diligit. Proximus eſt à Primo V
ſir.

Cum potitus eſt hoc munere,
Turcarum Imperator ipſi cæter
que Veſiriis in dignitatibus eorum
ad quas pervenerant, congratul
tus eſt, huic præ aliis primas det
lit; ac ei inſuper promiſit, ſe filia
ſuam unicam ſingulari pulchrit
dine à Natura decoratam, ann
natam ſeptem, uxorem ipſi dat
rum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

pecificatio Arcifiniorum Hungaricorum, Sclavonicorum & Croaticorum.

ræcipua Hungariæ Arcifinia ſunt.

aab. Gomorrhen.
Neuheuſſel. Papa.
Veſperin.

Reliqua ab his dependent.

Sclavonica ſunt:

VVaraſdin. Creutz.
Dambra. Cirquena.
Copalentz. S. Petrus.
Töplitz. Remetinetz.
Gradatz. Copreinitz.
Ternin. Novigradt.
Lubreck. S. Georgii.
banitſch. VVeitſcha.
Khereſur. Vitſchehoſſa.
VVaitſchevvar.

Croatica.

Zeng. Carolopolis.
Ogulin. Touvinskapötſth.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

SPECIFICATIO
ELECTORVM
Principum, & Ordinum
Sacri Imperii Romano-Germanici,

Cum

Relatione quadam noviſſimæ con-
ſtitutionis laudatiſſimæ Came-
ræ Imperialis Spirenſis.

ANNO M DC XXXVI.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

SACRI ROMANI IMperii Principes Electores, ac primum Eccleſiaſtici.

Archiepiſcopus Moguntinus.

Sacri Romani Imperii per Germaniam Archicancellarius.

Archiepiſcopus Colonienſis.

Sacri Romani Imperii per Italiam Archicancellarius.

Archiepiſcopus Trevirenſis.

Sacri Romani Imperii per Galliam & Regnum Arelatenſe Archicancellarius.

Sæculares.

Rex Bohemiæ.

Sacri Romani Imperii Archi-Pincerna.

Comes Palatinus Rheni.

Sacri Romani Imperii Archi-Dapifer.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Dux Saxoniæ.

Sacri Romani Imperii Archi-M
reſcallus.

Marchio Brandenburgicus.

Sacri Romani Imperii Archi-C
merarius.

*Sacri Romani Imperii
Archiepiſcopi.*

Moguntinus.
Colonienſis.
Trevirenſis.
Magdeburgenſis.
Salisburgenſis.
Bremenſis.

Epiſcopi.

A.

Auguſtanus.
Aichſtättienſis.

B.

Bambergenſis.
Baſilienſis.

Brixien-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

rixienſis.
aderbornenſis.

C.

onſtantienſis.
hurienſis.
ammeracenſis.

F.

reyſingenſis.

H.

ildesheimenſis.
alberſtadienſis.

L.

eodicenſis.
ubecenſis.

M.

onaſterienſis.
indenſis.

O.

ſnabrucenſis.

P.

aſſavienſis.

R.

atzenburgenſis.
atisbonenſis.

S.

Strasburg ſeu Argentinenſis.
Schvverinus.
Spirenſis.

T.

Tridentinus.

V.

Verdenſis.

VV.

VVurtzburg, ſeu Herbipolitan.
VVormatienſis.

Tres ſequentes ſacri Rom Imperii Epiſcopatus, Mediomat cenſis, Tullenſis ac Verodunen à Regibus Galliæ ſacro Impe erepti ſunt, ab iiſque in hodiern uſque diem detinentur.

Magiſter Teutonicus Princ Margentheimenſis, Epiſcopus q dem non eſt, attamen Princeps Imperii Eccleſiaſticus, ac primu ab Epiſcopis occupat locum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Sacri Romani Imperii Principes Sæculares.

A.

nhaltini, Principes.

B.

ıvari, Duces.

runſvvicenſes & Lunenburgenſes, Duces.

randenburgici, Marchiones.

ıdenſes, Marchiones.

bey Rhein/ ſeu ad Rhenum, Comites Palatini.

H.

olſati, Duces.

eſſi, Landgravii.

L.

otharingi, Duces.

euchtenburgici, Landgravii.

M.

eckelburgici, Duces.

O.

Oeſterreich / ſeu Auſtriaci, Archiduces alii lineæ Germanicæ: Alii lineæ Burgundicæ.

P. Po-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

P.

Pomerani, Duces.

S.

Saxones, Iuliacenſes, Clivien[illegible]
& Bergenſes ſeu Montenſ[illegible]
Duces.

Saxones, Angrivarii & VVeſtph[illegible]
Duces.

Sabaudi, Duces.

VV.

VVürtembergi, Duces.

Lithuanus & Ratzevillanus [illegible] numerum Principum Imperii c[illegible] optati, iiſque adnumerati ſunt.

Sacri Romani Imperii Abbate[illegible] Præpoſiti, ac fundationum Prælati.

C.

Corvienſis.

E.

Ellvvangenſis.
Elchingenſis.

F.

Fuldenſis.

G.

engenbacenſis.

H.

irſchfeldenſis.

K.

eiſersheimenſis.
emptenſis.

M.

archthalenſis.
unchrothenſis.
urbacenſis.
onaſterienſis in valle Gregoriana.

O.

chſenhuſienſis.
denheimenſis.

P.

etershuſienſis.

R.

ittershuſienſis.
ogenburgenſis.
eichenavienſis.

S.

Emmerani in Ratisbona.
llmansvillenſis.
hlüſſelridenſis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

S. Ulrici in Auguſta Vindelic.
S. Cornelii Monaſterienſis.
Stabelenſis.

V.

Veſinenſis ſeu Iſreus.
Vrſpergenſis.

VV.

VVeingardienſis.
VVettenhuſienſis.
VVendenſis.

Abbatiſſæ.

B.

Buchovienſis ad Lacum.

E.

Eſſenſis.

G.

Guttenzellenſis.
Gerenrodenſis.

H.

Hervordenſis.
Heggenbacenſis.

L.

Lindavienſis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

M.

ꝺnaſterienſis inferior:

ꝺnaſterienſis ſuperior; utræque in Ratisbona.

Q.

uedlinburgenſis.

R.

ibro-Monaſterienſis.

Sacri Romani Imperii Comites.

B.

e Barby & Muhlingen.

intheimenſes.

e Brunckhorſt.

C.

ſtellenſes.

E.

bacenſes.

erſteinii.

F.

rſtenbergenſes.

lckenſteinii.

H. De

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

H.

De Hohenloe.
Hanovienſes Müntzenbergenſe
Hanovienſes Liechtenbergenſe
Hohenzollerenſes.

I.

Iſenburgici.

L.

De Lippa.
De Lövvenſtein.
De Leyningen.

M.

Mansfeldici.
De Montfort.
De Manderſchied.

N.

Naſſovici Cattimeliboci.
Naſſovici Sarræpontini.
Neumarienſes.

O.

Oſt-Friſii.
Oldenburgici.
Oetingenſes.
Ortenburgici.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

R.

[R]e Rupffen.

S.

[S]olmenſes.

[S]ultzenſes.

[D]e Sayn.

[S]chvvartzenburgici, quatuor Comites Imperii.

[S]ollbergenſes.

[S]chaumburgici.

[S]chvvartzenbergenſes.

T.

[T]ubingenſes.

VV.

[V]Valdeccenſes.

[V]Vittigenſteinii.

[V]Vildt, ſeu Silvæ & Rheni Comites.

[D]i VViedt.

Z.

[Z]immerenſes.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Barones ac Domini.

F.

Fleckenſteinii.
Fuggeri.

G.

Griechingenſes.
Graveneccii.

H.

De Hohen Geroldſegg.
De Hohenfels.

K.

Königseccii de Aulendorff & Ma-
ſtetten.

L.

Limburgenſes, Sacri Romani Im-
perii hæreditarii Pincernæ.

M.

Mäxelrein.

P.

Pappenheimenſes, Sacri Romani
Imperii hæreditarii Mareſcalli.

R.

Ruſſienſes de Plauen.

S. Seins-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

S.

Reinsheimenſes.
Schönburgici.
Schenckii de Tauttenberg.

VV.

VValpurgici, Sacri Romani Imperii hæreditarii Dapiferi.
VVolffſteinii.
De VVinnenberg & Peilſtein.
VValdtbotenſes de Paſſenheim.

Sacri Romani Imperii Civitates.

A.

Aquisgranum.
Auguſta.
Aalenum.

B.

Biberacum.
Buchornium.
Buchovia ad lacum.
Bingia.
Bopffingia.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

C.

Conſtantia.
Colmaria.
Colonia Agrippina.
Cameracum.

D.

Dinckelspila.
Dortmunda.
Donavverda, hodie quidem liber[illegible] tate Civitatum Imperialium no[illegible] gaudet, verum à Domo Bava[illegible] rica detinetur ; reſtitui tame[illegible] debet.

E.

Eſſelinga.

F.

Francofurtum ad Mœnum.
Friedberga.

G.

Goſslaria.
Gemunda in Suevia.
Giengia.
Giengenbacum.

H. Her-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

H.

Hervorda, Durocobriva Ortelio.
Heilbruna.
Halla in Suevia.
Hagenovia.

I.

Iſſna.

K.

Kauffbeura.
Keyſersberga.
Kempten ſeu Campodunum Ort.

L.

Lubeca.

M.

Monaſterium in valle Gregoriana.
Mühlhuſium in Thuringia.
Memminga.

N.

Noriberga.
Nordlinga.
Nordhuſium in Thuringia.

O.

Offenburgum.
Oberenheimium.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

P.

Pfüllendorffium.
Popffingia.

R.

Ratisbona.
Rotovilla.
Reutlinga.
Ravenſpurgum.
Rotenburgum ad Tuberam.
Roſzheimium.

S.

Strasburgum, vel Argentina.
Spira.
Schvveinfurdia.
Schletſtadium.

T.

Turchheimium.

V.

Vlma.
Vberlinga.

VV.

VVinsheimium.
VVeiſſenburgum in Norgavia.
VVangium.
VVeillium.

VVimpf

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

VVimpffa.
VVeiſſenburgum ad Rhenum.
VVormatia.
VVetzlaria.

Z.

Zella ad

RELATIO

Noviſſimi ſtatus Cameræ Imperialis Spirenſis.

1 Iudex Cameræ Cæſareus.
3 Cæſarei Præſides Camerales.
1 Aſſeſſor Moguntino-Electoralis.
1 Aſſeſſor Treviro-Electoralis.
1 Aſſeſſor Electoralis Colonienſis.
2 Extraordinarii Aſſeſſores Electorum Eccleſiaſticorum.
1 Aſſeſſor Palatino-Electoralis.
1 Aſſeſſor Saxonico-Electoralis.
1 Aſſeſſor Brandenburhico-Electoralis.
2 Aſſeſſores Extraordinarii Electorum ſæcularium.
2 Aſſeſſores Auſtriaci.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

2 Aſſeſſores Burgundici.

4 Aſſeſſores Circuli Imperio-Fra conici.

4 Aſſeſſores Circuli Imperio-B varici.

4 Aſſeſſores Circuli Imperio-Su vici, quorum quarta ſedes a quandiu vacavit.

4 Aſſeſſores Circuli ſuperioris In perio-Rhenani; horum duæ v cant ſedes.

4 Aſſeſſores Circuli inferioris In perio-Rhenani: omnes hæ ſed nunc ſunt vacantes.

4 Aſſeſſores Circuli Imperio-Sa xonici.

1 Advocatus Fiſci, Doctor Iuris.

14 Advocati, omnes Doctores Iu ris.

1 Procurator Fiſci, Doctor Iuris.

22 Procuratores, omnes Doctore & Licentiati.

1 Cancellariæ Præpoſitus, utriuſque Iuris Doctor.

3 Protonotarii. nunc prima & ſe-

cunda

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

cunda harum ſedum ſunt vacantes.

Lectores.

Notarius Fiſci.

Regiſtrator.

Notarii.

Magiſter Tabellariorum.

Medicus.

Famuli.

Cancellariæ Receptor.

Ingroſſiſtæ.

Copiſtæ.

Cancellariæ Miniſter.

o Tabellarii Camerales equites,

o Tabellarii pedites.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Deſignatio omnium

à

Sacra Cæſarea Majeſtate

FERDINAND

SECVNDO

Creatorum Principum, Comitu

ac Baronum, conſcripta

ANNO M DC XXXVI.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

PRINCIPES.

ERneſtus Comes de Schaumburg Princeps.
hannes Georgius de Hohenzollern.
e VValdtſtein.
ranciſcus & Maximilianus de Dietrichſtein.
hilippus Otto Comes Rheni.
encko Adolbert de Lobkovvitz.
lbertus Friedlandicus, Dux.

Alii Principes & Marchiones.

etrus Aldobrandinus, Marchio.
abricius Caraffa, Princeps.
Carolus Spinelli, Marchio.
ntonius Biglio, Marchio.
Carolus Emanuel de Gore, Princeps.
Carolus Philibertus de Eſte, Princeps.
Ludovicus Victorius, Marchio.

Hiero-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Hieronymus Caraffa, Marchio de Monte Negro, Princeps.
Comes à Contecroy, Princeps.
Carolus de Cardenas, Princeps.
Paulus Hieronymus, Marchio.
Antonius Epiſcopus Viennen, Princeps.
Georgius Oſſomilimius in Te, Princeps.
Titulus Marchionis Sac. Rom. Imperii, pro Alberto Altoviti.
Titulus Marchionis Imperii, cum conceſſione Aquilæ Imperia, pro Thoma Raggio.

Comites.

Barones de Puchheim.
Baro de Nachot.
Domini de Meggavv.
De Bronkorſt, *cum titulo Illuſtriſſimi.*
De Geraldin.
De Michna.
De Tylly, *cum tit. Illuſtriſſimi.*
De Mitrovvitz.

Max

ximilianus de Trautmansdorff,
cum tit. *Illuſtriſſimi.*
Loſenſtein.
annes Iacobus Kieſel, *cum tit.*
Illuſtriſſimi.
thaſarus de Thanhauſen, *cum*
tit. Illuſtriſſimi.
Taxis.
nckho de Schambach.
yma de VVetby.
n Rodoricus Barragan.
ſparus Bernhardus de Rechberg,
cum tit. Illuſtriſſimi.
VValdeck, *cum tit. Illuſtriſ-*
ſimi.
rmannus Tſchernin.
atzienſes fratres.
rian Bercka.
amus Erdmannus Tertzka.
lielmus Verdugo.
ulus Andreas de VVolckenſtein.
enricus, hæreditarius Imperii Da-
pifer.
ro de VValdtpurg, *cum tit. Illu-*
ſtriſſimi.

Guliel-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Gulielmus de Michnitz.
Iohannes Iacobus Dapifer hære-ditarius, *cum tit. Illuſtriſſimi.*
Gothofridus Henricus de Pappen-heim Baro, *cum tit. Illuſtriſſi-mi.*
VVenceſlaus de VVürben, *cum tit. Illuſtriſſimi.*
De VVrzeſſvvitz.
Rudolphus Tertzka.
VVoldemarus Chriſtianus de Hol-ſtein.
Theodorus & Iohannes Andreas de Auersberg.
Philippus Adamus de Cronberg.
Carolus Chriſtophorus de Bran-ſtein.
De Dőrring.
Gulielmus de Clenovva.
De Königsegg, *cum tit. Illuſtriſ-ſimi.*
De Atthunis.
Iohannes Balthaſarus & Sigiſmun-dus Ludovicus de Dietrichſtein.
Ladiſlaus de VValdtſtein.
Henricus Holckha.

Iohan-

hannes de Altringen.
hannes Carolus de Schönburg.
achimus de Mettich.
hannes Ludovicus Iſolan.
VVolckenſtein, linea Rotte-
necciana, *cum tit. Illuſtriſſimi.*
lolphus & Carolus de Puchaimb.
colaus de Fours.
obus Khneu.
Hatzfeldt, fratres & Agnati,
cum tit. Illuſtriſſimi.
anciſcus de Vllefeldt.
hannes de Götz.

Alii Comites.

hannes de Ligniville.
heodorus Trivultius.
anciſcus & Baptiſta de Creſcētiis.
arolus de Gans.
cobus Strozzi.
hannes Baptiſta à Verdenberg.
enricus de Ravero.
enco à Collobrat.
ulus Bernardus de Fontanis.
e Fontaine.

Vin-

Vincentius Cavalli.
Martinus & Georgius Kraſichi.
Ioachimus de Quincey.
Caſparus Erneſtus & Gerardus fratres à Donhoff.
Maximilianus de Gallian.
Lupus Gualtherus Zapata.

Barones.

De Virnemond.
De Reiffenberg.
De Vlm.
De VVrzeſovvitz.
De VVeber.
De Stain.
De Tattenbecken.
De VVazen.
De Sickhingen.
Hermannus Tſchernin.
De Curtzen.
De Benzenavv.
De Spiering.
De Cloſen.
De Meſpelbrunn.
Vicentius Muſchinger.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

De Nevvhauſz.
Otto de Noſtitz.
Johannes Herſan.
De Rorbach.
De VVannsheimb.
Levinus de Montagni.
De VVeichs.
De Radtheubt.
Urbanus Schätzel.
Georgius Zdiarsky de Zdiar.
Fratres VVürtenbacenſes.
De Degenfeldt.
De Queſtenberg.
Ferdinandus Geitzhofler.
Gulielmus de Clenovva.
Thomas de Lindlo.
Johannes Ulricus Schafgotſch, *cum tit. ſemper liberi.*
Joachimus de Donnersberg.
Henricus de Ginandis.
Johannes de Schönſtein.
Henricus Carolus de Orſſcalor.
Huſſmanni fratres.
Iohannes Carolus Fuchs.
Iohannes de Altringen.

De Baumgartten fratres.
Carolus de Haimb.
Franciſcus Marzoni.
Ulricus de Romung.
Iohannes de Brembdt.
Cornelius de Mühlen.
Alexander de Vehlen.
Caſparus de Gram.
De Comargo.
Theodorus & Iohannes Andr
de Auersberg.
Gulielmus & VVernerus de Bo
gartten.
Iohannes Ulricus & Georg
Ehrenricus de Phüring.
Iohannes Carolus & Otto Fride
cus de Schönburg.
Philippus Hector & Leopoldus
Adelshauſen.
De Cloſen.
Ferdinandus Rudolphus Laſchan
ky.
Henricus & Chriſtophorus Adam
de Muggenthal.
Iohannes Fridericus & Iohann
Co

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Conſtantinus de Penzenavv.
Eberhardus Adolphus de Muggenthal.
Tobias de Haubitz.
Iohannes Henricus Nothafft.
Franciſcus Maximilianus de Billeke.
Iohannes de Reck.
Georgius Fridericus de Stauding.
Iacobus Berchtoldt.
Iohannes Georgius de Seebach.
Sebaſtianus VVietz.
Iohannes Götz.
Iohannes Rudolphus de Bredavv.
Reinhardus de VValmerode.
Iohannes Chriſtophorus & Iohannes Paulus de Ruppen.
Lutherus de Bunighauſen.
Maximilianus de Goltz.
De Paar.
Vopius de Aiſema.
Iohannes de Leuttersheim.
De Corpus, ſeu Corpus dicti fratres.
Iohannes de VVehrt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

De Roniach.
Crafftenſes Fratres.

Alii Barones.

Florianus Theodoricus.
Albertus Clodomirus Fabriani.
VVolffgangus Gulielmus Laminger.
Iohannes Baptiſta Verda.
Henricus Baradis.
Chriſtophorus Nicolaus, Andreas, Samuel & Staniſlaus } Orlicki
Martinus Samgii.
Iohannes Baptiſta Trecho.
Leo Gropello Medici.
Erneſtus de Suis.
Ioſephus de Nevvhauſz.
Erneſtus de Linden.
Iohannes de Merode.
Iohannes Gulielmus Arnoldus VVachtendonck.
Georgius di Gagliard.
Iohannes Cerboni.

egenhardus Bertamo à Lohe in VViſen.
acobus Franciſcus Beſtakalda.
latthias Gallas.
hilippus & ernhardus } de Areizaga.
ranciſcus Porta.
drianus ab Enckefort.
rneſtus Henricus & othofredus, } à Scharenberg.
latthæus de VVernier.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

COMITVM, BARONVN
ac Nobilium familiarum Archi-ducatus Auſtriæ inferioris & ſuperioris Nomina:

Quæ hodie tales de facto reputantu
& agnoſcuntur, ac publicis con
ventibus, aliiſque communibu
congregationibus Provincialibu
interſunt, ordinaria ſua vota &
ſuffragia in iis habentes.

DE ANNO M DC XXXVI.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

COMITES AC BARONES.

A.

ltheim, Comites & Barones.
ſpann.
uersberg.

B.

reuner.
aſta.
randeiſz.
eck.
arbo.

C.

Collalto, Comites.
Concin.

D.

Dietrichſtein, Principes, Comites ac Barones.
Dozi.

E.

Egg.
Enckefurt.
Eybesvvald.
Eggẽberg, Principes & Barones.
Eytzing.

F.

Freyberg.
Fugger, Comites & Barones.
Furſtenberg, Comites.
Fünffkircher.

G.

Geymann.
Gilleiſz.
Greiffenberg.
Gera.
Grana, Marchiones.
Greuſſen.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

H.

Haimb.
Harrach, Comites.
Heuſſenſtein.
Hoffman.
Hardegg, Comites.
Herberſtein.
Hoffkirchen.
Hois, Comites & Barones.

I.

Iörger.

K.

Keynach.
Katzianer.
Kirchberg.
Königsberg.
Khüen.
Kollonitſch.
Kuffſtein, Comites & Barones.
Karling.
Khieſel, Comites & Barones.
Khevĕhuller, Comites & Barones.
Khüenburg.
Krauſenegg.
Khilnitz.
Kurtz.

L.

Lamberg.
Liſthius.
Löbl.
Liechtenſtein, Principes, Comites & Barones.
Loſenſtein, Comites.

M.

Maraxii.
Montecuculi.
Montreſchier.
Meggavv, Comites & Barones.
Molart.

N. Nevv-

N.
evvhauſs.
evvdegg.
O.
edt.
rtenburg, Co-
mites.
ppersdorff, Co-
mites.
P.
alffy, Comites
& Barones.
ötting.
raneck.
ucheim, Comi-
tes & Barones.
ettey.
olheimb.
rag.
öſing.
Q.
Queſtenberg.
R.
adınansdorff.
appach.

Reingriff.
Rogendorff.
Rueber.
Rauchenſtein.
Reiffenberg.
Rödern.
Rotthal.
S.
Sallburg, Comi-
tes.
Santhilier.
Sauravv.
Schiffer.
Schrottenbach.
Seeman.
Sitzendorff.
Spritzenſtein.
Salm, Comites.
S. Iuliani.
Schärffenberg.
Schonkirchen.
Schrott.
Serin, Comites.
Sonderndorff.
Stadl.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Stahrenberg.
Stroza, Comites.
Stubenberg.
Stotzing.
Strein.

T.

Tanneberg.
Tannrädl.
Taxis, Comites & Barones.
Teuffel.
Traun.
Trautſon, Comites.
Thurn, Comites.
Tyllii, Comites.
Tannhauſen.
Tättenbach.
Tieffenbach.
Trautmansdorf Comites & Ba-rones.

V.

Vngnad.
Vrſenbeck.
Vnverzagt.

VV.

VVerdenberg, Comites.
VVeber.
VVindiſchgratz.
VVurmbrandt.
VVallnſtein, Co-mites.
VVeltz.
VVolzogen.

Z.

Zintzendorff.

Equi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Equites ac Nobiles.

A.
thamber.
nbſtetter.
nfang.
tſtetter.
vver.

B.
yr.
erchtoldt.
avvenſtein.
ck.
onnacina.

C.
ammerer.
aplan.
orvin.

D.
illherr.
oerr.

E.
ggſtein.
hrenreutter.
llo.
Engel.
Englhover.
Erſtenberger.
Eysſler.

F.
Fazi.
Federle.
Fenck.
Fentzl.
Fernberger.
Feyertager.
Fierentz.
Fluſzhardt.
Francking.
Friedersheimb.
Fraunhamber.
Fraunhoffer.
Fürttenberg.

G.
Gabelkofer.
Gärtinger.
Geyer.
Geyer de Oſten-
burg.

Geer-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Geerhaben.
Giulini.
Goldt.
Goltz.
Grolner.
Graſſican.
Gſchönick.
Grauſteiner.
Grebel.
Gregorotzky.
Greuſſen.
Gruber.
Grunberg.
Grundemann.
Grünthal.
Gurlandt.

H.

Haffner.
Hack.
Hacker.
Häckl.
Hackberger.
Hager.
Haiden.
Händl.
Hatzenberger.
Heysberg.
Hegenmuller.
Steubel.
Heuberger.
Hirſchberg.
Hilbrand.
Hoberg.
Höchſtätter.
Hoe.
Hochenegger.
Hohenfelder.
Hohenvvart.
Höritzer.
Hörlinsberger.
Hornberg.
Huetſtocker.
Hüttendorffer.
Hütter.

I.

Iägenreitter.
Iudenſeer.
Imbrugg.
Irnfeld.
Iſperer.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

K.

Keyſerſtein.
Kauffmann.
Khain.
Kemptner.
Keelhammer.
Kielmann.
Kirchberg.
Kleindienſt.
Kreuſſel.
Köllenbeck.
Kornfeil.
Kötzler.
Krämer.
Kornberg.
Krackritzer.
Kulmer.
Kuttenfelder.

L.

Lagelberger.
Lampel.
Landavv.
Langeyſen.
Landsberger.
Laſotto.
Lasberg.
Lehner.
Lambſitz.
Leyſer.
Lindegg.

M.

Mager.
Mayer.
Maladayn.
Mämmingen.
Moreck.
Maſco.
Moſer.
Murtzer.
Muhlvvanger.
Mülhaimb.

N.

Neydthard.
Nieſſer.
Nothafft.
Notlitſch.
Nutz.

O.

Oberheimb.
Oedt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Opel.
Oſtermayer.

P.

Pacheleb.
Pachmayer.
Panicher.
Paumgarttner.
Pentzing.
Perger.
Prevvang.
Perckhoven.
Pernſtorffer.
Peſtallutz.
Prugger.
Pruckheimb.
Pflügel.
Piedersdorffer.
Pinder.
Pircking.
Pirckheimb.
Pirckhammer.
Podenſtein.
Polani.
Pranck.
Praun.

Puedler.
Puecher.

R.

Rächvvein.
Radobrunne
Rainer.
Rauber.
Ratzendorff.
Redern.
Rehling.
Reickherr.
Riederer.
Ringsmaul.
Römer.
Rohrbach.
Rottenburg.
Rutzinger.

S.

Sachſenlände
Schachner.
Schadner.
Schallenberg
Schallhard.
Schinderle.
Schlucks.

Schm

chmeltzing.
chmidtauer.
chmidtsberger.
chönavver.
chőnovvitz.
chröttel.
chütter.
chvvaibermayer
chvvartzbeck.
chvveinbeck.
egger.
erentein.
iebenbürger.
igmayer.
pan.
pätt.
piler.
pindler.
tängel.
tartzer.
teger.
tettner.
tockhorner.
torch.
traſſer.

Straub.
Strauſz.
Stredele.
Strutz.
Stubnarr.

T.

Tertz.
Thurhaimb.
Tollinger.
Tornavv.
Tranidt.
Tyriach.

V.

Velderndorff.
Vierherr.
Vngelter.
Vterholtzer.
Vogt.
Volckrah.

VV.

VVeetzhover.
VValdberg.
VValler.
VValther.
VValterskircher.

VVayſ-

VVayſſel.	VVeittich.
VVeidner.	VVoppinger.
VVeiſs.	VVolff.
VVeixelburg.	Z.
VVeſternacher.	Zehentner.
VVielinger.	Zeller.
VVinckler.	Zeiner.
VViſendo.	Zobel.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

FORMÆ DIPLOMATVM

ERDINANDI
SECVNDI.

Pro Roberto Dudlæo, renunciato in Ducem Northumbriæ in Anglia. quod factum eodem tempore, quo Fridericus Bohemiæ Rex ab eodem Imperatore proſcriptus fuit.

I. *Inveſtituræ Maximiliani Bavari in dignitatem Palatini Electoralem, ſine mentione hæredum.*

II. *Quinque Diplomatum formæ, pro Principe, Comite, Barone, Nobili, & Ingenuo, in ſublimiorem Ordinem extollendis.*

E Germanico in Latinum traductæ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

I.

Diploma Imperatoris [F]ERDINANDI SECVNDI;

[Q]uo Robertum Dudlæum declarat & renunciat Ducem Northumbriæ in Anglia. quod factum eodem tempore quo Fridericus Rex Bohemiæ ab eodem Imperatore fuit proſcriptus.

FErdinandus Secundus, Divina favente Clementia electus Romanorum Imperator, ſemper Au[gu]ſtus &c. (*Titulus major.*) Illu[str]i ſincere Nobis dilecto Roberto [D]udlæo Duci Northumbriæ, Co[m]iti de VVarvvyck, gratiam no[str]am Cæſaream & omne bonum.

 Maje-

Majeſtatis Imperialis, ad cujus ex
celſum faſtigium, Divina Prov
dentia ſumus evecti, præeminent
atque dignitas, ſi alia in re ulla con
ſiſtit, eo certe in ſtudio cum prim
ſeſe extollit, quod Iuſtitiæ & æqua
bilitati, qua nimirum unicuiqu
ſuum tribuitur, tuendæ & conſe
vandæ impendit; cogitationes ſu
in id convertens, ut, cum deprava
perditorum hominum mores, le
gum ſeveritate coërceantur, vic
autem verſa, qui cæteros nataliu
ſplendore, vitæ integritate, fide in
concuſſa, aliiſque virtutibus ante
cellunt, uberiorum quoque ho
norum præmiis condecorentur
tum vero potiſſima eorum habea
tur ratio, qui Proſapiæ ſuæ vetuſtat
conſpicui, eandem tam ipſi, quam
eorum majores non modo præcla
ris actionibus in ſecundæ fortun
ſplendore illuſtriorem reddere ſa
tagunt, verum etiam laudatiſſim
animi moderatione atque viri
con

constantia, ſortem quoque adverſam, uti rerum humanarum ſunt viciſſitudines, fortiter excipiunt; & quemadmodum idem Solis greſſus eſt, ſive cœlo ſereno, ſive nubilo, ſic hi memores generoſæ propaginis unde ſanguinem traxerunt, ad varios inſtabilis fortunæ adſpectus, nec vultum nec animum mutant, ſed unam eamque præcipuam curam habent, ut fidem Deo, Religioni & Reipublicæ debitam, nulla indigna actione contaminent, ſed quacunque etiam via, vel ratione poſſint, in afflictæ Patriæ ſolatium, vel ſupremorum Orbis Principum beneficium, ſtudia atque conſilia ſua utiliter conferant, adeoque non ſibi tantum & ſuis, verum Reipublicæ majore ex parte ſe natos vivis rerum exemplis profiteantur.

Cum igitur fide digno teſtimonio ac diverſis authenticis Literarum documentis compertum habeamus, ex ea Vos familia in An-

 gliæ

gliæ Regno originem ducere, qu
viros complures à ſingulari pr
dentia & auctoritate in primar
Regni functionibus cum dignita
ſuſtinendis exercitatos, & proin
domi foriſque celebres & belli p
ciſque artibus claros produxer
unde per varios honorum gradu
quod hiſtoriæ aliaque paſſim m
numenta teſtificentur, Regum b
nignitate in Regno ſint provect
atque inter cæteros avus olim v
ſter paternus Iohannes Dudlæ
Comes de VVarvvyck, poſtqua
obſervantiam ſuam erga Regem
amorem in Patriam multis arg
mentis & occaſionibus non min
gloriæ, quam periculis plenis, ab
unde comprobaſſet, ſuprema Du
calis dignitatis prærogativa liber
& inconfiſcabiliter inſigniri, & pr
ſe, ac hæredibus ſuis maſculis Du
Northumbriæ dici, atque ad no
men, titulum, ſtatum, gradum, lo
cum, ſedem, præeminentiam, ho

norem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

orem, autoritatem & dignitatem
ucis Northumbriæ legitime pro-
overi, & de iis omnibus realiter
veſtiri meruerit; Temporis vero
cceſſu, cum inteſtinis omnia diſ-
diis in dicto Angliæ Regno flu-
uarent, & novarum opinionum
rvor, antiquæ Religionis cultores
ofligaſſet, Vos quidem reſolutio-
e generoſa tempeſtatem illam
udenter declinãdo, voluntariam
Patria ſeceſſionem feciſſe, variiſ-
ue Chriſtiani Orbis Regionibus
um fructu peragratis, fortunarum
eſtrarum jacturam magno excel-
que animo in lucro reputaſſe, in-
rim in tot ærumnis atque mole-
iis diuturnis à præclaris majorum
eſtrorum veſtigiis, ne levi quidem
otu deflectere, ſed ex quo tem-
ore Florentiæ (donec melioris
rtunæ ſpes adfulgeat) ſedem fixi-
is, ob ſingularem vitæ, morum-
ue integritatem, prudentiam, re-
um uſum, raras & ingenioſas in-

ventiones, non modo Magno H
truriæ Duci, Affini & Principi n
ſtro chariſſimo, propius innotuiſſ
verum etiam nominis veſtri fama
ad Sereniſſimi Principis Domi
Philippi Tertii, Hiſpaniarũ, utriu
que Siciliæ, Hieruſalem &c. Reg
Catholici, Archiducis Auſtriæ, Du
cis Burgundiæ &c. Nepotis & co
ſobrini noſtri chariſſimi notitia
perveniſſe. Quorſum accedat pe
culiare quoddam obſervantiæ ſtu
dium, quod in noſtra, Sacrique Im
perii & Inclytæ Domus noſtræ Au
ſtriacæ obſequia prolixe reveren
terque per literas aliquoties obtuli
ſtis. in quo laudabili inſtituto ne
quaquam ambigimus quin dein
ceps quoque firmiter atque con
ſtanter ſitis perſeveraturi.

Hiſce, aliiſque de cauſis animum
noſtrum merito moventibus, haud
committendum duximus, quin fa-
miliæ veſtræ præeminentiam, de-
cus & ornamentum, ſimulque no-

ſtram

ram erga Vos veſtroſque benigni
ropenſiq; animi affectionem, non
am ad ampliandam, quam ejuſ-
em honorem & dignitatem avi-
am conſervandam (in quo quidem
æſarei noſtri muneris ac ipſius
quitatis ratio verſari videtur) no-
ro teſtimonio comprobatam re-
nqueremus, quo ſic poſteritas ve-
ra hujuſmodi gloriæ ſtimulis inci-
ta ad eadem virtutis ſtudia tanto
acrius ferventiuſque contendat.
Quapropter ex certa noſtra ſcien-
a, animoque bene deliberato, ſa-
o & maturo accedente conſilio, &
x poteſtatis noſtræ Imperialis ple-
itudine, vigore præſentis noſtri
iplomatis, declaramus ſuprano-
inatũ Illuſtrem Robertum Dud-
eum Comitem à VVarvvyck, tan-
uam deſcendentem ab Avo ſuo
aterno Iohanne Comite VVar-
vyck, libere & inconfiſcabiliter
eato Duce Northumbriæ, & ſuc-
eſſive filium ejus primogenitum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Illuſtrem Don Coſmum, & alic
ordine primogenituræ ſemper ob
ſervato, ex legitimo ipſius matri
monii fœdere æterna ſerie pro
creandos, per univerſum Sacrun
Romanum Imperium & Regna d
tioneſque noſtras hæreditarias, Du
ces Northumbriæ vocari, ſcribi, nc
minari, honorari, atque reputar
eoque titulo tam in judicio quar
extra, tam ſcripto, quam viva voce
nec non in rebus ſpiritualibus &
temporalibus, Eccleſiaſticis & pro
fanis, aliiſque negotiis & actioni
bus quibuſcunque uti & ab aliis de
corari poſſe & debere. Quam ta
men declarationem noſtram non
alio ſenſu intelligi volumus atqu
decernimus, quam ut unicuiqu
ſuum tribuatur, & debita honorun
ornamenta Principi exuli, etiam i
Sacro Romano Imperio, aliiſqu
terris & provinciis noſtris ſarta te
cta conſerventur.

Mandamus itaque univerſis &
ſin

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

ſingulis Electoribus, aliiſque Principibus Eccleſiaſticis & ſęcularibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, militibus, nobilibus, clientibus, Capitaneis, Vice-Dominis, Præfectis, Caſtellanis, Locum tenentibus, Officialibus, Heroaldis, Caduceatoribus, Burgimagiſtris, Iudicibus, Conſulibus, Civibus, & generaliter omnibus & ſingulis noſtris ac Sacri Romani Imperii, Regnorumque & Provinciarum noſtrarum hæreditariarum ſubditis atque fidelibus dilectis, cujuſcunque dignitatis, gradus, ordinis & conditionis exiſtant, ut Vos Robertum Dudlæum, Comitem à VVarvvyck, veſtroſque ſucceſſive hæredes maſculos, Duces Northumbriæ agnoſcant, eoq; titulo nominent, compellent, reputent, & tam ſcripto, quam nuncupatione verbali honorent, & ne quid per alios in contrarium attentetur, pro viribus prohibeant,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

hibeant, atque avertant. Eſt eni
hæc ſeria mens atque voluntas n
ſtra Cæſarea, cui omnes promp
obtemperaturos clementer con
dimus, quatenus indignatione
noſtram graviſſimam aliaſque p
nas arbitrarias evitare voluerint.

Quod literis hiſce patentibu
manu noſtra ſubſcriptis, & Aure
noſtræ Imperialis Bullæ typario f
matis, palam facere voluimus. D
tum in Civitate noſtra Vienna, d
nona menſis Martii, Anno Dom
ni milleſimo ſexcenteſimo vig
ſimo, Regnorum noſtrorum, R
mani primo, Hungarici ſecund
Bohemici vero tertio.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

II.

Diploma

NVESTITVRÆ PRIMÆ CÆSAREÆ,

ua Dignitas Electoralis Palatinica, Maximiliano Bavariæ Duci ſoli, ſine mentione hæredum confertur.

FERDINANDVS II. Quanquam ex innata bonitate & gratia Cæſarea inclinaſimus, omnibus ac ſingulis Noris ac Sacri Romani Imperii ſubitis ac fidelibus, clementiam noram Cæſaream impertiri, id taien in ipſo effectu iis evidentius ſtari cupimus, qui nobis ac Sacro omano Imperio tanquam proxia membra ejus onera & curas ontinuis fidelibuſque officiis fer-juvant, quique hac in re ſingurem & ſpontaneam diligentiam æbent ac demonſtrant.

Cum

Cum itaque XXIX Ianuarii Anni penultimi M DC XXI Fridericum Comitem Palatinum Rheni, tunc temporis Electorem; velut præcipuam originem & ductorem earum in duobus proxime præteritis annis ſuſceptarum adhuc uſque continuatarum deteſtabilium periculoſarumque Rebellionum, quarum ſimiles antehac in Sacro Imperio Germanico nunquam auditæ, viſæ, nec lectæ fuerunt, poſtquam omnis generis fideles ac paternas dehortationes, admonitiones & exhortationes, ut ſalutaribus Sacri Imperii Conſtitutionibus ſe ſubmitteret, contemſiſſet; ex officio & poteſtate noſtra Cæſarea proſcripſerimus, ac in noſtrum ac Sacri Romani Imperii Bannum publice denunciaverimus, eumque Electoratu Palatinico, ac Archidapiferiæ officio & Electorali munere, aliiſque ſuis Principatibus, ditionibus, Regalibus, feudis, dignitatibus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

atibus, Dominiis ac juribus, quæ à
Nobis & Sacro Romano Imperio
oſſeſſerat, ſicuti jure convenit pri-
averimus, depoſuerimus, & exe-
ui curaverimus: Sereniſſimus vero
: Celſiſſimus Princeps Maximilia-
us utriuſque Bavariæ Dux, de No-
is ac Sacro Imperio optime pro-
neritus ſit, dum toto tempore ſu-
radictarum rebellionum, Nobis,
anquam ſupremo capiti, Cæſari ac
)omino læſo & offenſo, debita fi-
e, continua obedientia ac cum
oontaneo vitæ, bonorum, ſangui-
is, propriarumque Ditionum ac
ubditorum ſuorũ diſcrimine, forti-
er & feliciter præſto, atque cum
liorum fidelium ac obedientium
lectorum, Principum & Ordinum
pe ac ſubſidio, in recuperandis
æreditariis noſtris Regnis, pro-
nciiſque hæreditariis, auxilio fue-
t, dictumque Proſcriptum & Ban-
itum cum cæteris ſuis complici-
us, virtute Cæſarei noſtri mandati
ſine

ſine mora proſequutus & adverſi
eorum exercitus variis in locis pro
pe Moldaviam, Rhenum, Necc
rum, ac Mœnum, Divina clemen
tia victoria potitus ſit, nec nun
quoque quicquam laboris, ſedul
tatis, curarum & expenſarum a
convenientem Cæſaream noſtram
ſublimitatem conſervandam, d
ctoſque Proſcriptum & Rebell
exterminandos, & ad Nos, & ſu
pramemoratos obſequioſos El
ctores, Principes, & Ordines in ſu
neceſſitatibus & calamitatibus a
juvandos, in ſe deſiderari patiatu

Ideo his & aliis pluribus pond
roſiſſimiſque de cauſis, ſimul cu
ex Electorali Proſapia & Domo P
latina ſit oriundus, Electoratu
Palatinicum, Archidapiferiæ off
cium, ut & Vicariatum, Seſſionem
Votum & Electionem, quæ per d
ctum Proſcriptum Fredericum Co
mitem Palatinum in commiſſu
ceciderunt, Suæ dilectioni (Duc

Bava

avariæ ſcilicet) clementiſſime
onceſſimus & tradidimus, eique
e his realem Inveſtituram imper-
ti ſumus; Hac tamen lege & mo-
o, ut dicta Inveſtitura neque No-
is ac Sacro Imperio, neque dicti
roſcripti Friderici Comitis Pala-
ni Liberis & Fratri Ludovico Phi-
ppo Comiti Palatino, neque Co-
nato & Affini noſtro VVolffgango
Vilhelmo Comiti quoque Palati-
o, cæteriſque Agnatis, & omni-
us aliis, in ſuæ reſpective aggratia-
ionis, prætenſique juris, quantum
uilibet convenit, præjudicium ſit,
erum ea prætenſa jura & privile-
ia iſtis reſervata, ac quam primum
eri potuerit, vel amicabili com-
oſitione, vel per ordinarium pro-
eſſum juris coram Nobis & Ele-
orali Collegio, deciſa & deter-
inata eſſe debeant.

Quæ quidem omnia, ut ante me-
norata ſunt, facimus, tradimus, &
npertimur ſæpedicto Cognato &

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Affini noſtro Maximiliano Bavari[æ]
Duci, ex plenitudine poteſtatis Cæ-
ſareæ, ſcientes, & vigore harum li-
terarum. Atque ponimus, ſtatui-
mus & volumus, ut dictus Dux
nemine impeditus, memorata Re-
galia & feuda Electoratus Palatini
ci & Archidapiferiæ officii, cum
cohærentibus, Vicariatu, Iure, Seſ-
ſione, Voto & Electione, poſſide-
re, frui, uti & adminiſtrare poſſit a[c]
debeat.

Sæpe memoratus vero Cogna-
tus & Affinis noſter Maximilianu[s]
Dux Bavariæ in propria perſon[a]
promiſit & juravit, ſe ob memorat[a]
Regalia & feuda, Nobis ac Sacr[o]
Imperio fidelem, obedientem &
præſentem futurum, ac Nos pro le-
gitimo & naturali ſuo Domin[o]
agniturum, officia præſtiturum at-
que facturum, ſicut Electorem
Principem & Vaſallum Sacri Im-
perii decet, abſque fraude.

Omnibus itaque ac ſingulis Ele-
ctori-

toribus, Principibuſque Eccleſia-ſticis & ſæcularibus &c. in Imperio, ſerio & ſevere hiſce literis mandamus ac volumus, ut dicto Duci Bavariæ in hac noſtra Inveſtitura, ſupra memorato modo ei conceſſa, impedimento aut obſtaculo nullo modo ſint, verum ſuam Dilectionem iſta frui uti, ac in ea quiete permanere ſinant, neque contra hæc quicquam agant, aut cuiquam agere permittant; Quantopere quiſque noſtram ac Sacri Romani Imperii gravem indignationem, ut & pœnam quoq; mille marcarum auri puri, (quas unuſquiſque quoties adverſus hæc temere fecerit dimidium in Noſtrum ac Sacri Imperii fiſcum, alterum dimidium verò dicto Duci, abſque ulla remiſſione ſolvere tenebitur) evitare cupit.

In hac memoratæ Inveſtituræ impertitione Nobis adfuerunt Reverendiſſimi, Sereniſſimi & Celſiſſimi Iohannes Suickardus Archiepi-

 ſcopus

ſcopus Moguntinus, Sacri Romar
Imperii per Germaniam Archican
cellarius; & Ferdinandus Archie
piſcopus Colonienſis, Epiſcopu
Leodienſis, Hildesheimenſis, Mo
naſterienſis, Paderbornenſis & Sta
bli, Præpoſitus Bertolsgadienſi
ComesPalatinusRheni, Dux utriu
que Bavariæ, Sacri Romani Impe
rii per Italiam Archicancellariu
Paris Archiepiſcopus Salisburgen
ſis, Sedis Romanæ Legatus; Alber
tus Epiſcopus Ratisbonenſis; A
bertus Comes Palatinus Rheni
Dux utriuſque Bavariæ; & Ludovi
cus Landgravius Haſſiæ, Come
Catimeliboci, Ditziæ, Zigenhain
& Niddæ, &c. cum ejus filio Geor
gio Landgravio, &c. Dilecti noſtr
Nepotes, Cognati, Affines, Electo
res, Principes, & Devoti, &c. ut &
etiam præſentes Legati Electori
Trevirenſis, cum aliis quam pluri
mis Comitibus, Baronibus, Nobi
libus, Equitibus & Miniſtris.

I

In quorum fidem, has propria manu ſubſcripſimus, & cum appenſione Aureæ noſtræ Bullæ expediri curavimus. Quæ dabantur in noſtra ac Sacri Romani Imperii Civitate Ratisbona; Die xxv Februarii Anno CIↃ IↃC XXIII.

III.

COLLATIO TITVLI DVCIS.

NOs Ferdinandus II, gratia Dei electus Romanorum Imperator, ſemper Auguſtus, &c. (*titulus major.*) Literis hiſce, noſtro noſtrorumque in ſacro Imperio ſucceſſorum nomine, palam teſtamur, cunctiſque notum facimus: Quamvis ſublimitas Romanæ Cæſareæ Majeſtatis, tam quoad colluſtrationem magnitudinis, quam pro neceſſitate ornamentorum ſacri Romani Imperii, per fulgentiſſimi throni

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

ſui vigorem, hactenus Ducum, Prin
cipum, cæterorumque nobiliſſi
morum Statuum familiis exornat
eſt: has tamen per humanam mor
talitatem nonnunquam acceidi. E
quo majoribus dignitatibus Cæſa
rea Majeſtas familias hujuſmod
ſecundum earum vetuſtatem, virtu
tes atque merita, inſtruit & donat
eo excelſiorem & magnificentio
rem dictæ Majeſtatis thronum red
di; ipſoſque ſubditos in agnitio
ne Cæſareæ Majeſtatis, & debiti
obſequiis, contineri, & ad heroïca
virtutes, ad ingenuas & equeſtre
actiones, & continuam fidelitaten
excitari & informari. Præterea
quamvis nos, inſtinctu talis Maje
ſtatis noſtræ, in quam Omnipoten
Nos collocavit voluntas, inſtinctu
item inſitæ Nobis manſuetudini
& clementiæ, ad honorem, digni-
tatem, emolumenta, addictorum
Nobis, & ſacro Imperio, noſtriſque
hæreditariis Regnis, Principatibus

ac

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

: Ditionibus, ſummorum infimo-
umque Statuum & Membrorum
onſideranda & promovenda nun-
uam-nõ proclives ſumus: noſtram
men Cæſaream Magnanimita-
m merito ad tales in honoribus
ſtatu exaltandos potiſſimũ pro-
endere, quorum majores, ut & hi
ſi, ex vetuſtis inclytiſque proſa-
is oriundi ſunt, quique erga no-
ras in Imperio prædeceſſores, Im-
eratores, & Archiduces, erga hæ-
ditaria noſtra Regna & Ditiones,
ga Nos, erga ſacrum Imperium,
inclytam Auſtriacam Domum,
m belli quam pacis temporibus,
ngularem fidem, fortitudinem,
bſequia, promptiſſimi & indefeſſi
omprobarunt. Quas ob cauſſas
oque Nos annis aliquot ante ela-
is permotos fuiſſe, ut inclytum
., eoque defuncto filium ejus na-
maximum, ceu futurum Princi-
tus N. poſſeſſorem, atque ita
orro, de hærede ad hæredem ex
 dicti

dicti N. deſcendente linea proge-
nitum, eos perpetim qui nomina-
tum Principatum N. poſſidebunt
& regent, propter multifaria acce-
ptiſſima, fideliſſima, ſincera, & he-
roïca, proficuaque obſequia, pace
ac belli tempore inclytis noſtris
anteceſſoribus, Imperatoribus,
Regibus, noſtræque Domui Au-
ſtriacæ, ut & Nobis ipſiſmet contra
noſtros publicos hoſtes ac rebelle
magno ſucceſſu & heroïca fortitu-
dine à dicto Principe N. præſtita,
noſtrorum & ſacri Imperii Princi-
pum ordinem, honorem ac digni-
tatem, abinde in perpetuum, cle-
mentiſſime eveheremus, & collo-
caremus.

Poſteaquam vero hujus ipſi
Principis induſtria per talem Cæſ
ream gratiam & exaltationem a
majorem adhuc fidem ac ſincerit
tem, ad devotiſſima obſequia
Nos, in ſacrum Imperium, & no
ſtram Auſtriacam domum, fact

ipſ

ſo teſtandam, provocata & excita fuit: idcirco Nos, ex ſupra expoſitis, aliiſque adhuc gravioribus juſſis, dicto noſtro dilecto Principi N., & poſt ejus obitum filio ipſius natu maximo, ceu futuro poſſeſſori dicti Principatus N., & deinceps ab hærede ad hæredem ex illius deſcendente linea prognatũ, eis perpetim, qui nominatum Principatum N. propter primogenituræ jus poſſidebunt atque regent, etiam hanc ſingularem gratiam conceſſiſſe, ut eos deliberato animo, maturo conſilio, rectaque notitia, præ cæteris ipſius liberis, ante in Principum ſtatum evectis, ſicuti commemoratum, nunc & deinceps Ducum prærogativa dignari, in Ducum ordinem ac dignitatem extollere & collocare proprio motu voluerimus. Quem noſtrum dilectum Principem N., una cum omnibus ipſius in ſucceſſione & regimine dicti Principatus ſecuturis legitimis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

hæredibus liberis, Nos Ducum r
liquorum in ſacro Imperio & n
ſtris hæreditariis regnis ac ditior
bus prærogativa & honore dign
mur, in eorumque ordinem ac
gnitatem hiſce extollere & coll
care: Cæſarea poteſtate & perf
ctione, ſcienter, & vigore harun
eos conjungendo, æquiparando,
aſſociando modo memorato D
cum collegio ac ſocietati: volend
ut dictus jam primum Dux N
ejuſque hæredes qui dicta ratior
Principatum N. poſſidebunt, pra
ter illos titulos & prædicata, qu
ſupra commemorato Diploma
pro collatione tituli Principalis im
pertito inſerta fuere, Duces N.
quod dictum, perpetuo & in omn
ævum eſſe; ſe iſtoc titulo ſupra &
juxta cæteros expreſſos Principale
alioſque bene & cum laude acqui
ſitos titulos nominare, inſcribere;
Nobis noſtriſque ſucceſſoribus in
Imperio, denique ab univerſis ac
ſin-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

ngulis pro talibus haberi, agno-
i, coli, nuncupari, & inſcribi; o-
nia quinetiam ac ſingula bene-
cia, privilegia, honores, dignita-
s, prærogativas, præeminentias,
nolumenta, jura & juriſdictiones,
a cum beneficiis in ſuperioribus
ferioribuſque diœceſibus, eccle-
ſticis ac ſæcularibus feudis &
æfecturis, in conventibus & ludis
ueſtribus ſuſcipere, obire, alia-
ie omnia obtinere & participare;
s denique cunctis, præcipue vero
nceſſo jam titulo & nomine Du-
li N., in ſeſſionibus, in votis, in
oceſſionibus, ubique locorum &
ud omnes, ſummo cum honore,
prouti par erit, eorumque neceſ-
as, voluntas, ac beneplacitum
ret, gaudere, uti, frui, debeant ac
ſſint: eo plane modo, quo om-
s ac ſinguli ſacri Romani Impe-
i, noſtrorumque hæreditariorum
gnorum atque ditionum Duces,
: jure & conſuetudine gaudent,
utun-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

utuntur, ac fruuntur: nemine p
hibente: hac tamen cum diſtinct
ne, ut is tantummodo, qui regi
ni nuncupati Ducatus N. præe
eoque defuncto filius natu ma
mus, Dux N. vocari; cæteri ve
fratres & deſcendentes, non rege
tes, Principali titulo acquieſce
debeant.

Iuxta hæc itaque per Imperiu
perque noſtras hæreditarias Diti
nes, (*per longum &c.*) ſerio ac ſt
cte mandamus; Et volumus, Vt
pe jam nominatus dilectus noſ
Dux N., & omnes illius in regin
ne dicti Ducatus N., tam ex lin
deſcendente, quam poſt hanc e
tinctam alii ſucceſſores, vigore D
poſitionis hujus pro eis inſtitut
uti ſupra exprimitur, dehinc perp
tuo, non minus quam alii in ſac
Romano Imperio reliquiſq; noſt
hæreditariis regnis ac ditionib
Duces, pro Ducibus N.: reliqui au
legitimi hæredes liberi, & eoru

hær

ꝛredis hæredes, mares & fœminæ,
ſcendentis lineæ, qui jam nati
nt, naſcenturve, primogeniti ta-
en non ſunt; &, poſt extinctam
odo lineam, fratres Ducis N.,
i, ſecundum commemoratæ Diſ-
ſitionis tenorem, in Ducatu N.
cceſſiſſet, licet Ducatum N. ne-
e regant, neque poſſideant, per-
tuo in poſterum pro noſtris &
perii Principibus & Principiſſis,
quibuſvis honorificis conventi-
s, equeſtribus ludis, ſuperioribus
inferioribus diœceſibus ac præ-
cturis, tam eccleſiaſticis quam ſæ-
laribus, & alias ubique, colantur,
mittantur, habeantur, & agno-
ntur: ipſis quinetiam dicto ſenſu
ſpective Ducum Principumve ti-
lus ac nomen tribuatur, quo tales
ncupentur atque ſcribantur: ho-
s eorum autem, dignitaſque,
æeminentia, privilegia, jura, ju-
dictiones, quibus, ut cæteri ſacri
mani Imperii, noſtrorumque
regno-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

regnorum & terrarum Duces, Pr
cipes, & Principiſſæ, de jure & co
ſuetudine gaudent, utuntur,
fruuntur, incorrupta & in omnib
ſalva conſerventur; nec in ullo e
rum, quæ commemorata ſunt, c
ſtacula habeant vel offendant
neve contra ea quidquam del
quatur, aut aliis, quod delinqua
permittatur, nullo pacto, nullaq
ratione; ſiquidem noſtras & I
perii graviſſimas ingratias & p
nas, mulctam inſuper bis mi
marcarum auri puri, evitare co
ſultum videbitur. Cujus mulct
quotiesquoties contumaciter a
quis contra hæc deliquerit, dim
diam partem Nobis in noſtram
Imperii Cameram; reliquam pl
ries dicto Duci N., ejuſve legitim
hæredibus liberis, prout intell
ctum, qui in talibus læſi fuerin
abſque ulla remiſſione depende
damnas eſto: nihilo tamen min
poſthac quam antea, ſæpe nom

nat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

to Duci N., & ejus hæredibus,
redumque hæredibus, Ducalis
Principalis honor, ſtatus, digni-
, & privilegia, ſalva & illæſa ma-
nto, factoque ipſo defenduntor
proteguntor. Hujus Ducis ac
ncipis Diplomati huic, ceu veri-
is teſſeram, auream noſtram Cæ-
eam Bullam appendi fecimus,
to &c.

IV.
COLLATIO TITVLI
PRINCIPIS.

Os Ferdinandus II, &c. His
literis, noſtro, noſtrorumque
ſacro Imperio ſucceſſorum no-
ne, palam teſtamur, cunctiſque
tum facimus: Quamvis ſublimi-
Romanæ Cæſareæ Majeſtatis,
n quoad colluſtrationem magni-
inis, quam pro neceſſitate orna-
ntorum ſacri Romani Imperii,
per

per fulgentiſſimi throni ſui vig
rem, hactenus Principum & S
tuum quam nobiliſſimis fami
exornata eſt: has tamen per hum
nam mortalitatem nonnunqua
acceidi. Et, quo majoribus digni
tibus Cæſarea Majeſtas familias
juſmodi, ſecundum earum vetuſ
tem, virtutes atque merita, inſtr
& donat, eo excelſiorem & mag
ficentiorem dictæ Majeſtatis thr
num reddi; ipſoſq; ſubditos in ag
tione Cæſareæ Majeſtatis, & deb
obedientia, contineri, & ad her
cas virtutes, nobilitatis officia,
continuam fidelitatem, excitar
informari. Præterea, quamvis N
inſtinctu talis Majeſtatis noſtræ
quam Omnipotentis Nos colloc
vit voluntas, inſtinctu item inſ
Nobis manſuetudinis & cleme
tiæ, ad omnium ac ſingulorum N
bis ſacroque Imperio addictoru
ſuperiorum pariter, & inferioru
Statuum, atque Membrorum h
nore

orem, dignitatem, incrementa,
emolumenta conſideranda &
omovenda nunquam-nō procli-
es ſumus: noſtram tamen Cæſa-
am Magnanimitatem merito ad
os in honoribus ac ſtatu exaltan-
os potiſſimum propendere, quo-
im majores, ut & hi ipſi, ex vetu-
is inclytiſque ſtemmatibus oriun-
ſunt, quique erga noſtros in Im-
erio prædeceſſores, Romanorum
nperatores & Reges, erga Nos,
ga ſacrum Imperium, noſtram-
ie inclytam Auſtriacam Domum,
m belli quam pacis temporibus,
æ aliis ſeſe promptos & indefeſ-
s exhibuerunt. Quandoquidem
go clementer animadvertimus,
ſpeximus, & conſideravimus per-
tuſtum &c. (*Sequuntur merita.*)
circo, ex enumeratis pluribuſque
iis cauſſis; poſt clementiſſimam
cognitionem generis prælustris
pervetuſti Comitis ab N., & eo-
m, necnon hujus ipſius, laudabi-

R liter

liter acquiſitarum virtutum, & No
bis totique Romanorum Imperi
exhibitorum fideliſſimorum obſe
quiorum; Nos, probe deliberat
animo, vero & maturo conſilio, re
cta notitia, nominatum jam Co
mitem ab N. ſingulari hac grati
Cæſarea ex proprio motu affeciſſe
eumque, non ſolum quidem, ſed
poſt obitum, etiam maximum na
tu filium ejus, atque ſic porro ſem
per natu maximum, in deſcenden
te linea legitime procreatum, Co
mitem ab N., in ſtatum, honorem
& dignitatem noſtrorum ac ſacri
Imperii Comitum Principum no
viter clementer evexiſſe, & collo
caviſſe, & collegio ac ſocietati alio
rum noſtrorum & ſacri Imperii Co
mitum Principum conjunxiſſe, ſo
ciaviſſe, & æquiparaviſſe; &, ut ti
tulus ac nomen Comitum Princi
pum, ac in ſpecie prædicatum *Cel
ſiſſimorum*, una cum reliquo titulo
& dignitate noſtrorum ac Imper

Prin

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Principum, ipſis daretur, & ab ipſis gereretur, ſeque *Dei gratia* tales ſcriberent & nominarent, clementer conceſſiſſe & indulſiſſe: Et ex Romanæ Cæſareæ Majeſtatis poteſtate & perfectione, ſcienter, & vigore harum, ordinare & conſtituere, ut ſupra dictus Comes ab N., eoque defuncto filius ejus natu maximus, ac porro quotuſcunque ex hac linea deſcendẽs maximus natu Comes ab N., legitime natus, uti intellectum, in ſtatum, honorem ac dignitatem noſtrorum & ſacri Imperii Comitum Principum, modo commemorata ratione referatur, collocetur, iis æquiparetur, & eorũ collegio & ſocietati aſſocietur: Simulque illis impertiiſſe & attribuiſſe, præter jam acquiſitos honores ac titulos, nomen & titulum noſtrorum ac ſacri Imperii Comitum Principum ab N., & in ſpecie prædicatum *Celſiſſimorum*, juxta titulum ſtatumque noſtrorum &

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Imperii Principum; adeo etiam, u
ſe *Dei gratia* tales ſcribere debea
& poſſint: Et conſequenter dece
nere, ſtatuere, ac velle, ut ſæpe d
ctus Comes ab N., & poſt eum re
lictus filius ejus natu maximus, a
deinceps omnes ipſius hæredu
heredes, uti conſtitutum, continu
& ſemper noſtri & ſacri Imper
Comites Principes eſſe; eo ſeſe cō
memorato prædicato, titulis ac d
gnitatibus, ſupra & juxta priſtin
beneque & cum laude acquiſit
titulos, nominare & ſcribere; à N
bis & noſtris in Imperio ſucceſſ
ribus, aliiſque omnibus & ſingul
tales haberi, agnoſci, coli, vocar
ac inſcribi; univerſa quinetiam be
neficia, privilegia, honores, dign
tates, prærogativas, præeminen
tias, emolumenta, jura, & juriſd
ctiones, una cum beneficiis in ſu
perioribus inferioribuſque diœce
ſibus, eccleſiaſticis ac ſæcularibu
feudis & præfecturis, in conventi
bu

us & equeſtribus ludis, ſuſcipere;
bire; aliaque omnia obtinere, &
articipare; his deniq; cunctis, præ-
ipue vero Principali Principum-
umque Comitum titulo ac nomi-
e, in ſeſſionibus, in votis, in pro-
eſſionibus, ubiq; locorum & apud
mnes, ſummo cum honore, prouti
ar erit, eorumque neceſſitas, vo-
intas ac beneplacitum feret, gau-
ere, uti, frui, debeant ac poſſint:
o plane modo, quo alii noſtri &
cri Imperii legitimi Principes
Comites de jure & conſuetudine
alibus gaudent, utuntur, ac fruun-
ır: nemine prohibente.

Iuxta hæc ergo, omnibus ac ſin-
ulis Electoribus, Principibus, ec-
leſiaſticis ac ſæcularibus Prælatis,
Comitibus, Baronibus, Dynaſtis, E-
uitibus, Militibus; terrarum juxta
Mareſcalcis, & Colonellis, atque
atrapis; Centurionibus, Vicepræ-
oſitis, Præfectis, Curatoribus, Ad-
niniſtratoribus, Officialibus, ter-

rarum Iudicibus, Prætoribus, Con
ſulibus, Scabinis, Conſiliariis, C
vibus, Communitatibus; deniq
omnibus aliis noſtris & Imperi
etiamque hæreditariorum Regn
rum, Principatuum atque Ditio
num noſtrarum Subditis atque F
delibus, ſint cujuscujus dignitati
ſtatus, conditionisve, ſerio & ſtrict
prȩſenti diplomate mandamus; V
lumuſque; Ut toties dictum Co
mitem Principem ab N., ejuſqu
legitimos natu maximos deſcen
dentes liberos mares, quemadmo
dum expreſſum, in poſterum per
petuo, ubique locorum, & apu
omnes, in omnibus honorific
conventibus, ludis equeſtribus, ſu
perioribus inferioribuſque diœce
ſibus ac præfecturis, tam eccleſia
ſticis quam ſæcularibus, ceu noſtro
& ſacri Imperii Principes & Princi
pales Comites habeant, colant
ſcribant, recipiant, compellent, a
gnoſcant, admittant; iis quinetian

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

nomen & titulum Principum Comitum, quo dictum eſt modo, attribuant; illos ita compellent atque inſcribant; ut & omnes ac ſingulos honores, dignitates, præeminentias, prærogativas, jura, & juriſdictiones, quibus alii Principales Comites de jure & conſuetudine gaudent, utuntur, & fruuntur, iis integra & ſalva conſervent; nec in illis commemoratorum obſtaculo ſint, offendantve; nihilque contra ea delinquant, aut aliis, quo delinquere poſſint, permittant, nullo facto, nullaq; ratione; ſiquidem noſtras & Imperii graviſſimas ingratias atque pœnas, mulctam inſuper ducentarum marcarum auri puri, evitare conſultum videbitur. Cujus mulctæ, quotiesquoties contumaciter aliquis contra hæc deliquerit, dimidiam partem Nobis in noſtram & Imperii Cameram; reliquam pluries dicto Principi Comiti ... N., ſemperve viventi natu ma-

ximo Comiti ab N., in deſcenden-
te linea, quod jam non ſemel intel-
lectum, qui in talibus læſi fuerint,
abſque ulla remiſſione dependen-
damnas eſto: nihilo tamen minus
ſæpe nominato Principi Comiti ab
N., & ejus natu maximo hæredi fi-
lio, hæredique hæredi, maſculi
Principis & Comitis honor atque
ſtatus, dignitas, & privilegia, ſalva
& illæſa manento, factoque ipſo
defenduntor & proteguntor.

In harum fidei firmamentum
auream noſtram Cæſaream Bullam
huic Diplomati appendi fecimus
dato &c.

V.

COLLATIO TITVLI

COMITIS.

NOs Ferdinandus II, &c. H
literis, noſtro, & noſtrorum i
ſacro Romanorum Imperio, cæte-
riſqu

ſque noſtris Regnis hæreditariis,
rincipatibus, & Ditionibus, ſuc-
eſſorum nomine, palam teſtamur,
unctiſque notum facimus: Quan-
oquidē ſublimitas Romanæ Cæ-
reæ Majeſtatis, in quam Omni-
otens, juxta paternam providen-
iam ſuam, Nos deſtinavit & collo-
avit, per fulgentiſſimi throni ſui
igorem, quam plurimis præſtan-
iſſimis nobiliſſimiſque familiis &
ubditis exornata eſt: adeo ut, quo
majoribus honoribus, dignitatibus,
beneficiiſque, vetuſtiſſimæ nobi-
iſſimæque familiæ, ſecundum ea-
rum nobiles & conſpicuas proſa-
pias, virtutes, & merita, donantur,
o excelſior hæc ipſa Cæſarea Ma-
eſtas appareat; ipſiq; ſubditi agni-
ione Cæſareæ Clementiæ, ad de-
bita, atque etiam majora obſequia,
ad heroïcas & incorruptas virtutes,
ad fidelem, firmam, & continuam
operam invitentur & incendantur:
Quamvis item, dictæ modo Cæſa-

reæ Majeſtatis ac Dignitatis, & i
ſitæ Nobis manſuetudinis ductu,
univerſorum ac ſingulorum, N
bis, & ſacro Imperio, & comm
moratis noſtris hæreditariis R
gnis, Principatibus, & Ditionib
ſubditorum ac fidelium honorem
dignitatem, incrementa & fæli
tatem conſideranda & promove
da nunquam-non proni ſumu
Longe tamen vehementius, n
immerito, affici & delectari an
mum noſtrùm Cæſareum, ſi poſſ
mus gratiam & favorem noſtrum
iis impertire, & eorum nomen a
que ſtemma in altiorem honorem
ac dignitatem extollere, ac ſingu
lari Cæſarea gratia noſtra & privi
legiis illos donare, quorum majo
res, ut & illi ipſi, ex vetuſtiſſima
celſa & præluſtri proſapia nati &
orti ſunt, quique in incumbent
Nobis, & ſacro Imperio, ac noſtri
hæreditariis Regnis, Principatibu
ac Ditionibus, præcipue vero no
ſtra

æ inclytæ archiducali Domui
ſtriæ, onere gerendarum rerum
negotiorum, fidiſſima obſequia,
eramque, prompte & conſtanter
hibuerunt, & inſuper ſupra alios
agna ſagacitate, ſollertia, & pru-
ntia præditi ſunt; ut adeo noſter,
ſacri Imperii, cæterorumque no-
orum hæreditariorum Regno-
m, juxta dictam inclytam no-
am archiducalem Domum Au-
iæ, honor, emolumenta, digni-
s, fælicitas, & incrementa, per
lium experientiam, fidelem ac
ilem operam adaucta, illuſtrata,
nplificata, promota, & conſerva-
fuerint.

Nos ergo clementer reſpicien-
s, animadvertentes, & conſide-
ntes pervetuſtam, nobiliſſimam,
heroum æmulam &c. (*ſequun-
ır merita* &c.) quæ & quotidie
dhuc præſtat, & in poſterum nihil
inus præſtare, ſumma cum obe-
ientia pollicetur, prouti præſtandi
facul-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

facultatem citra obſtacula ampl.
habet, & præſtare tenetur; & ex
pra dictis, aliiſque pluribus, Cæ
reum ac Regium animum noſtru
rationibus moventibus; & huju
pervetuſtæ proſapiæ, Baronum
N., pręclara & celebria merita, pr
lixamq; & fidam operam cleme
tiſſime recognoſcentes; probe d
liberato animo, ſano conſilio,
ctaque notitia, ſupra nominatu
Baronem ab N. hac affeciſſe gr
tia, qua ipſe, una cum omnibus ſi
viventibus & victuris legitimis h
redibus liberis, tum maſculis, tu
fœminis, deſcendentis lineæ, pe
petuo & in omne ævum, in ſt
tum, honorem, ac dignitatem n
ſtrorum ac ſacri Imperii Comitu
& Comitiſſarum extolleretur, co
locaretur, & abſolute insereret
tur; eo plane modo, acſi ab at
vis ſuis, tam quoad matris qua
patris proſapias, in utraque line
legitime nati Comites vel Com
tiſſ

ſæ eſſent. Atque ita Nos efficere, ordinare, introducere, conſtituere, decernere, ut ſæpe dictus N., una cum omnibus ejus viventibus & victuris legitimis hæredibus liberis, & eorum hæredis hæredibus, maribus ac fœminis, in deſcendente linea, uti ſupra intellectum, ordini, honori, dignitati noſtrorum ac ſacri Imperii veterum Comitum & Comitiſſarum addantur, æquiparentur, collegio & ſocietati illorum conſocientur: juxta commemoratum eorum primum titulum impertientes illis univerſim & ſingulatim, & attribuentes nomen & ſtatum noſtrorum & ſacri Imperii Comitum & Comitiſſarum, quo in poſterũ Comites ſeſe & Comitiſſas ab & in N. nuncupent atque ſcribant: Sancientes, decernentes, & volẽtes, ut ſæpe nominatus Comes ab & in N., ut omnes ejus legitimi hæredes liberi, eorumque hæredis hæredes, utriuſ-

utriuſque ſexus, perpetuo & in-
mne ævum, noſtri & ſacri Imp
Comites & Comitiſſæ ſint, ita ſ
cum aliquoties commemoratis
reditario jure acquiſitis priſtinis
tulis ſuis, nominent atque ſcriba
à Nobis, noſtriſque in ſacro Imp
rio ſucceſſoribus, Romanor
Imperatoribus & Regibus, ut &
inclyta noſtra archiducali Auſt
Domo, denique ab univerſis, tu
illuſtribus, tum vulgaribus, pro
libus æſtimentur, habeantur, c
lantur, nuncupentur, & inſcriba
tur: in conventibus & ludis equ
ſtribus omnia & ſingula bene
cia, privilegia, honores, dignitat
prærogativas, præeminentias, em
lumenta, jura, & juriſdictiones, u
cum beneficiis in ſuperioribus i
ferioribuſque diœceſibus, eccleſi
ſticis & ſæcularibus feudis & præf
cturis, ſuſcipere, obire; cuncta d
nique alia obtinere & participar
iiſque gaudere, uti, frui debeant

po

t, quemadmodum alii noſtri & ri Imperii legitimi vetuſtæque ſapiæ Comites atque Comitiſſæ jure & conſuetudine gaudent, untur & utuntur; nemine pro-bente.

Porro, quo ſupra dictus Comes & in N., ſuorum, & majorum orum, Nobis & noſtris anteceſſo-bus, Romanorum Imperatori-s, Regibus & Archiducibus Au-iæ pręſtitorum utiliſſimorum of-iorum fructum à Nobis, prouti r eſt, adhuc ampliorem perci-at, noſtramque Cæſaream gra-m, qua illi quam maxime fave-us, eo efficacius ſentire poſſit: os ei ſequentem ſingularem gra-m & privilegium, bene delibe-to animo, ſano conſilio, rectaque titia, in optima, valentiſſima & miſſima forma & modo contu-ſe atque conceſſiſſe; & in præ-ns eandem illi Romana Cæſarea toritate, abſoluto jure, ſcienter,

&

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

& harum vigore conferre & conc-
dere; nimirum, ut deinceps à N.
bis, noſtriſq; in ſacro Imperio ſu
ceſſoribus, Romanorum Impe-
toribus, Regibuſque, ſæpe nomin
tus Comes ab & in N., ipſius legi
mi hæredes liberi, eorumq; hære
hæredes, in deſcendente linea,
omnibus noſtris, & ſucceſſorũ n
ſtrorum in ſacro Imperio, Domo
Archiducali Auſtriæ archivis, in n
ſtris & illorum loquendi formul
ſcripturis, tabulis, & epiſtolis, aliiſ
libellis, qui à Nobis & ſucceſſorib
noſtris ſeu ad eos ſeu alia ratio
amittentur, in quibus mentio illo
fiet, titulo, prædicato, & axioma
Generoſiſſimi afficiantur & ſcriba
tur; ſicut archivis noſtris, quo ha
omnia obſerventur, jamnunc ma
data dedimus & præcepimus.

Iuxta hæc ergo (*ad longum*) p
Imperium perque hæreditaria R
gna, &c. ſerio & ſtricte præſenti d
plomate mandamus, præcipimu
qu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

e; Et volumus, Uti toties dictum
omitem ab & in N., omneſque il-
s viventes & victuros legitimos
redes liberos, eorumque hæredis
redes, uti ſupra poſitum, ab hoc
perpetuum, ubique locorum &
ud omnes, in omnibus ac ſingulis
norificis conventibus, ludis e-
eſtribus, ſuperioribus & inferio-
us diœceſibus ac præfecturis, tam
cleſiaſticis quam ſæcularibus, ceu
ſtros, & ſacri Imperii, aliorumq;
ſtrorum, juxta inclytam noſtram
chiducalem Auſtriæ Domũ, Re-
orum hæreditariorum, Principa-
um, & Ditionum, legitime natos
tuſtos Comites & Comitiſſas re-
piant, habeant, colant, admittant,
norent atque agnoſcant; & alias
iverſis & ſingulis beneficiis, pri-
legiis, honoribus, dignitatibus,
ærogativis, juribus, & juriſdictio-
bus, abſque moleſtia gaudere, uti
frui ſinant; inque horum nul-
eos impediant offendantve;

 ſed

ſed in iis omnibus, hactenus ad lon-
gum comprehenſis, Noſtri & Im-
perii cauſſa, protegant, tueantur
& defendant, & in omnibus il-
læſos conſervent; neque contra
hæc talia ullatenus delinquant,
neu, ut alii delinquant, permittant;
nullo pacto, nulla ratione; ſiqui-
dem noſtras & Imperii graviſſimas
disgratias atque pœnas, mulctam
præterea ducentarum marcarum
auri puri, evitare conſultum vide-
bitur. Cujus mulctæ, quotiesquo-
ties contumaciter aliquis contra
hæc deliquerit, dimidiam partem
Nobis in noſtram & Imperii Ca-
meram; reliquam pluries dicto Co-
miti ab & in N., liberis ejus legiti-
mis hæredibus, eorumque hæredi-
hæredibus, qui in talibus læſi fue-
rint, abſque ulla remiſſione depen-
dere damnas eſto.

In harum fidei firmamentum
auream noſtram Cæſaream Bul-
lam huic Diplomati appendi feci-
mus,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

…us; quod datum eſt in noſtra ur-
…e Vienna, &c.

VI.

COLLATIO TITVLI

BARONIS.

NOs Ferdinandus II, (*titulus major.*) Literis hiſce, noſtro, …noſtrorum in Imperio, cæteriſ-…e noſtris Regnis hæreditariis, …incipatibus, & Ditionibus, ſuc-…ſſorum nomine, palam teſtamur, …nctiſque notum facimus: Quam-…iam ſublimitas Romanæ Cæſa-…æ Majeſtatis, per fulgentiſſimi …roni ſui vigorem, hactenus no-…liſſimis & præſtantiſſimis fami-…s exornata eſt: Attamē, quoniam …r humanam mortalitatem hujuſ-…odi familiæ nonnunquam accei-…ntur: Et, quo majoribus hono-…bus ac dignitatibus Cæſarea Ma-…ſtas familias hujuſmodi, ſecun-

dum earũ ingenuas nobileſq; pro
ſapias, virtutes, atq; merita, inſtru
& donat, eo auguſtior & magni
centior redditur thronus dictæ M
jeſtatis; ipſiq; ſubditi non ſolum
agnitione Cæſ. Clemẽtiæ, & debi
obſequiis continentur, ſed etiam
nobiles virtutes, ingenua, heroïca
facinora, deniq; ad fida & contin
officia provocantur: Et, quamv
Nos, inſtinctu talis Majeſtatis Cæ
ſareæ, in quam Omnipotentis N
collocavit voluntas, inſtinctu ite
inſitæ Nobis manſuetudinis & cl
mentiæ, ad omnium ac ſingulor
noſtrorum, ac ſacri Imperii ſubdit
rum & fidelium honorem, dignit
tem, incrementa & ſtatum conſid
randa & promovenda, clement
proni ſumus: Vehementius nimiru
nec immerito, delectari animum
noſtrum Cæſareum, ſi poſſimus eo
rum nomen, & proſapiam in altio
rem honorem & dignitatem exto
lere & collocare, quorum ſtatus atq

con

conditio vetuſtiſſimam, nobilem & ingenuam originẽ habet, quique in incumbente Nobis rerũ gerendarum onere fidiſſimam ſuam & obedientiſſimã operam præ aliis ſemper & conſtanter exhibuerunt, nec unquam, tam belli quam pacis tẽporibus, corpori, fortunis, ſanguini ac viribus quidquam parcentes, ad magnifica obeunda munera & cõmiſſiones ſegnes fuere. Clementer ergo reſpicientes, animadvertẽtes, & conſiderantes pervetuſtam, nobilem, ante aliquot centenos annos celebratiſſimam, heroum æmulam familiam Nobilium ab N: (*ſequuntur merita* &c.) & ex ſupra dictis, aliiſq; pluribus haud contemnendis rationibus, merito adhuc vehementius Nos permotos fuiſſe ad noſtro nominato deputato Colonello ab N. has faciendum Cæſareas Regiaſque gratias noſtras, quibus à Nobis, bene deliberato animo, ſano cõſilio, & proprio motu, rectaq; notitia,

commemoratus ab N.,una cum l
gitimis ſuis hæredibus liberis, e
rumque hæredis hæredibus, vive
tibus & victuris, utriuſque ſexus,
deſcendente linea, perpetuo &
omne ævum, in ſtatum, honore
dignitatem, communionem, co
legium, & ſocietatem noſtroru
per ſacrum Imperium, & noſt
hæreditaria Regna, Principatus
Ditiones, Baronum & Baroniſſ
rum extollerentur, referrentur,
abſolute inſererentur, perinde ac
ab atavis ſuis, tam quoad mat
quam patris proſapias, in utraq
linea legitime nati vetuſti Baron
& Baroniſſæ eſſent. Atque ita h
ipſum Nos efficere, eoſque ad
extollere, dignari, inque ſtatum
gradum, honorem, dignitaten
communionem, collegium & ſo
cietatem noſtrorũ per Imperiu
& noſtra hæreditaria Regna, Pri
cipatus, & Ditiones, Baronum
Baroniſſarum collocare, huic æqu

parar

arare, conjungere & aſſociare, in omnibus abſoluta autoritate Romanæ Cæſareæ Regiæque Majeſtatis, & harum vigore. Statuere quoque, decernere, & velle, ut dictus Colonellus, Baro ab N., viventes ejus & victuri hæredes liberi, eorumque hæredis hæredes, utriuſque ſexus, in deſcendenti linea, perpetuo & in omne ævum, hoc nomine, ſtemmate, familia, nativitate, armis, & clypeis, Barones & Baroniſſæ ſint; ſeque Barones & Baroniſſas nuncupent, vocent, ſcribant; à Nobis, noſtriſque in ſacro Imperio, & in cæteris omnibus noſtris hæreditariis Regnis, Principatibus, Ditionibus, inclytaque noſtra dicta Domo Archiducali Auſtriæ ſucceſſoribus, ex omnibus noſtris eorumque archivis ſuperioribus & inferioribus, dicto titulo, juxta titulum, prædicatum, & axioma *Nobilium*, ornentur, vocentur, agnoſcantur & inſcribantur, pro-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

que talibus habeantur; unaquæq;
item beneficia, honores, dignitat,
emolumēta, privilegia, prærogati-
vas, ſtatus, ſeſſiones, vota, proceſſio-
nes, veteres cōſuetudines, domin
præeminentias, jura, & juriſdictio-
nes, juxta beneficia diœceſium ſu-
periorū inferiorumq;, ac Ordinum
tam Eccleſiaſticorū, quam ſæcula-
rium, in Imperii aliiſq; convētibus,
equeſtribus ludis, & alias ubiq; lo-
corum, in quibuſlibet liberalibus
equeſtribus negotiis, & ſocietatibus
percipere; tum, & in ſpecie, Nobi-
lium & Baronū ac Baroniſſarū feu-
da & fundos beneficiarios ſuſcipere,
obtinere, obire, participare, & ha-
bere; atq; hæc ipſa, ut & alia quæq;
Nobilium & Equeſtrium feuda, al
Baronibus & Equeſtribus elocan
iiſq; univerſim & ſingulatim, in lib
ralibus & nobilibus, nobili & equ
ſtri perſona ac Barone cōdignis g
rēdis rebus, & negotiis, quam ſeri
tam ludicris, in hoſtili impreſſion
pr

prælijs, pugnis, ludis circenſibus, duellis, velitationibus, equeſtribus ludis, expeditionibus campeſtribus, evocationibus nobilium, ſeu feudorum luſtrationibus, caſtrorũ metatione, gemmę ſub-& obſignatione, cimelijs, ſepulturis, picturis, ornamentis, denique ubiq; locorum, & coram omnibus, ſive eccleſiaſticis, ſive ſæcularibus, intra & extra forũ, coram Nobis & quibuſvis, prouti honoribus eorum par erit, eorumq; neceſſitas, voluntas, ac beneplacitum feret, gaudere, uti & frui debeant atq; poſſint; quemadmodum alii noſtri, & Imperii, noſtrorumq; hæreditariorum Regnorum, Principatuum, ac Ditionum, nobiles Barones & Baroniſſæ, qui ſimilibus beneficiis & privilegiis à Nobis, noſtrisve tum qua Imperium, tum qua cætera noſtra regna hæreditaria, & Principatus, atq; ditiones, anteceſſoribus donati erãt, hujuſmodi univerſis potiuntur, utũtur, & fruuntur;

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

de jure & conſuetudine; nemine prohibente. Ita tamen, ne hæc exaltatio noſtra, & amplificatio, Nobis, ſacro Imperio, ut & noſtris hæreditariis Regnis, Principatibus, & Ditionibus, in jure Magiſtratus noſtri, neu aliis ullis in ſuo jure vel juriſdictione, detrimentum afferat.

Iuxta hæc ergo (*ad longum*) per Imperium, perque hæreditaria Regna, &c. mandamus; Et volumus: Uti toties dictus Baro ab N., ejuſque legitimi hæredes liberi, utriuſque ſexus, perpetuo & in omne ævum, inſtar aliorum Baronum & Baroniſſarum ab & in N., prædicato & axiomate *Nobilium* inſcribantur & nominentur; & ut in quibuslibet liberalibus, magnificis, equeſtribus gerendis rebus, actionibus, & conventibus, in ſuperioribus diœceſibus, denique in omnibus aliis locis, nullo excepto, pro talibus admittantur, æſtimentur, agnoſcantur, colantur, & habeantur; & ut univerſis

verſis ac ſingulis beneficiis, privilegiis, dignitatibus, prærogativis, conſuetudinibus, juribus, & juriſdictionibus, inſtar aliorum vetuſtorum in ſacro Imperio, inque noſtris hæreditariis Regnis, Principatibus, & Ditionibus, Baronum & Baroniſſarum, ſine moleſtia, nemineque prohibente, frui & uti ſinantur; neque ullus contra delinquat, vel aliis delinqui permittat, nullo pacto, nullaque ratione; ſiquidem noſtras & Imperii graviſſimas ingratias atque pœnas, mulctam præterea centum marcarum auri puri, evitare conſultum videbitur. Cujus mulctæ, quotiesquoties contumaciter aliquis contra hæc deliquerit, dimidiam partem Nobis in noſtram & Imperii Cameram; reliquam ante commemorato Baroni ab N., ſuisve legitimis hæredibus liberis & ſucceſſoribus, abſque ulla remiſſione dependere damnas eſto. Sub firmamento

mento harum, appenſo Cæſare noſtro ſigillo ſignatarum, dat. rum, &c.

VII.

NOBILITATIO.

Nos Ferdinandus II, &c. (*titulus major.*) His literis palam teſtamur, cunctiſque notum facimus: Quanquam Romanæ Cæſareæ Majeſtatis ac Dignitatis, in quam Omnipotens Nos, juxta divinam voluntatem ſuam, collocavit, & inſitæ Nobis manſuetudinis ac benignitatis ductu, ad univerſorum ac ſingulorum, Nobis, & ſacro Imperio, & hæreditariis noſtris Regnis, Principatibus, & Ditionibus ſubditorum ac fidelium honorem, emolumenta, incrementa, & proſperitatem conſideranda & promovenda ſemper proni ſumus: Indeſinenter tamen Cæſareum animum noſtrum longe vehementius affici

ffici & oblectari, ſi poſſimus gra-
iam & favorem noſtrum iis im-
ertire, & eorum ſtatum in adhuc
ltiorem honorem ac dignitatem
collocare, & Cæſareis noſtris be-
eficiis ac privilegiis eos donare &
nſtruere, quorum majores, ut &
lli ipſi, ex vetuſta, honeſta, & in-
genua ſtirpe orti ſunt; quique bo-
is, ac nobilibus moribus, virtuti-
us & actionibus operam navarunt
uam; & Nobis, ſacroque Romano
mperio, noſtræ item inclytæ Au-
triacæ Domui, continuis, fidelibus,
c conſtantibus ſuis obſequiis præ
liis obedientiam ſuam probarunt.
Clementer ergo reſpicientes,
nimadvertentes, & conſiderantes
on ſolum honeſtatem, ingenuita-
em, nobiles & elegantes mores,
irtutes & diſcretionem, quibus
Noſter & Imperii dilectus & fide-
s N. noſtræ Cæſareæ Majeſtati
ommendatus fuit, ſed etiam fida
obedientiſſima obſequia, &c.
Ideo

Ideo Nos, probe deliberato anim[o]
ſano conſilio, rectaque notiti[a]
huic N. hanc indulſiſſe gratiam
eumque tali donaſſe privilegio, &
una cum ſuis legitimis hæredibu[s]
liberis, eorumque hæredis hæred[i]-
bus, maribus ac fœminis, pro om[ni]
ævo, in Nobilitatis, & noſtrorum
ac in ſacro Imperio, noſtriſque hæ-
reditariis Regnis, Principatibuſque
& Ditionibus legitime natorum
equeſtrium, in feudis & ludis cir-
cenſibus partem habentium No-
bilium ſtatum ac ordinem evexiſ-
ſe, ac dignos feciſſe qui Nobile[s]
crearentur, & Nobilitatis collegi[o]
& ſocietati adderentur, conſocia-
rentur, & æquipararentur; eo pla-
ne modo & ſenſu, quaſi ab atavi[s]
ſuis, tam quoad matris quam patri[s]
genus, in utraque linea, legitim[e]
nati feudorum ac ludorum circen-
ſium conſortes & equeſtribus æqua-
les Nobiles eſſent. In cujus Cæſa-
reæ noſtræ gratiæ & evectionis in
ſtatum

tum & ordinem Nobilitatis ma-
rem confirmationem , fidem &
emoriam, Nos ſupra dicti N. pri-
nam parmam & inſignia, (quæ
ominatim hujuſmodi ſunt; &c.)
n modo clementer confirmaſſe
approbaſſe, ſed etiam dictum
odo coronatum &c. cancellata
erali & nobili galea auxiſſe, or-
viſſe & perfeciſſe; eique & legi-
nis ſuis hæredibus liberis, & illo-
m hæredis hæredibus, utriuſque
xus, abhinc in perpetuum, hiſce
cerni & uti, clementer indulſiſſe
conceſſiſſe; quemadmodum no-
is hæc parma & inſignia in me-
hoc noſtro Cæſareo Diploma-
depicta & coloribus accurate
nt illuminata. Atque ita Nos di-
os noſtros N. extollere, dignari,
in ſtatum ac ordinem Nobilium
llocare, & nobilitare; collegio,
ietati, & communioni noſtro-
n, & in ſacro Romano Imperio,
ceriſque noſtris hæreditariis Re-
gnis,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

gnis, Principatibus, & Ditionib
legitime natorum, in feudis & h
dis circenſibus partem habentiur
equeſtrium Nobilium æquiparan
& heic expreſſam nobilem pa
mam, & inſignia, quibus ita diſce
nantur atque utantur, abſoluta a
toritate Romanæ Cæſareæ Maj
ſtatis, ſcienter, & harum vigore, i
dem attribuere & largiri. Qui
etiam ſtatuere, velle, & decerner
ut ab hoc in poſterum ſupra dict
N., ejus legitimi hæredes liber
horumque hæredis hæredes, mar
& fœminæ, perpetuo & in omn
ævum, ſint legitime nati feudoru
ac circenſium ludorum conſorte
& equeſtres Nobiles; & tales n
minentur; à cunctis, ubique loco
rum, in quibuſlibet actionibus, n
gotiis, & gerendis rebus, ſeu eccl
ſiaſticis, ſeu ſæcularibus, pro talib
habeantur, colantur, nuncupentu
& inſcribantur: etiam unaquæqu
beneficia, privilegia, honore
dign

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

gnitates, prærogativas, jura & ju-
dictiones, vetera inſtituta, bonaſ-
ue conſuetudines ſervare; ut &
eneficia in diœceſibus, ſuperiori-
us inferioribusve præfecturis at-
ue feudis acquirere, ſuſcipere, ob-
e; cum aliis noſtris & ſacri Impe-
ii, necnon noſtrorum hæreditario-
um Regnorum, Principatuum, &
itionum legitime natis feudata-
is Nobilibus, in ludis circenſibus
uitare; feuda & alios quoſlibet
ridicatus atque fora poſſidere, li-
s cognoſcere & deceidere; talia
nique, & quaſcunque alias res,
tiones, & negotia, quorum uſus
obilibus antiquitus fuit, ac in po-
rum eſſe poteſt, in & extra fo-
m, ceu digni, participare, occu-
re, & ad hujuſmodi apti, idonei,
biles, & utiles eſſe; tum & omni-
s iis, una cum ſupra deſcripta no-
i parma & inſignibus, in quibuſ-
i honeſtis, ingenuis, nobilibus
uſſis, actionibus, & negotiis, ſeriis,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

ludicriſque, in prœliis, hoſtili ir
preſſione, conflictibus, pugnis, l
dis circenſibus, duellis, velitatior
bus, ludis equeſtribus, campeſ
expeditione, nobilium evocation
ſeu feudorum luſtratione, caſt
metandis, gemmæ ſub- & obſign
tione, cimeliis, ſepulturis, pictur
denique ubiq; gentium, prout h
noribus eorum par erit, eorumq
neceſſitas, voluntas, ac beneplac
tum feret, uti & frui debeant
poſſint; quemadmodum alii noſt
& ſacri Imperii, noſtrorumque ha
reditariorum Regnorum, Princ
patuum, ac Ditionum legitime na
equeſtres, feudorum ac circenſiu
ludorum conſortes Nobiles unive
ſa hæcce obtinent, iis gaudent, u
tuntur, ac fruuntur, tam de jur
quam conſuetudine; nemine pr
hibente.

Iuxta hæc ergo (*ad longum*) p
Imperium, terraſque hæreditaria
&c. ſerio ſtricteque, vigore harum

mar

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

mandamus; Volumuſque; Uti ſæpe dictus N., ejuſque legitimi hæredes liberi, ac horum hæredis hæredes, mares & fœminæ, perpetim & in omne ævum, ceu alii noſtri, ſacrique Romani Imperii, etiamq; hæreditariorum noſtrorum Regnorum, Principatuum, & Ditionum, legitime nati feudorum & ludorum torcenſium conſortes Nobiles, in equeſtribus ludis, in eccleſiaſticis & ſecularibus ordinibus, diœceſibus, & quibuſlibet aliis negotiis, recipiantur, ferantur, admittantur, digni æſtimentur, colantur; neque in ullo hactenus enumeratorum Cæſareorum beneficiorũ noſtrorum, & collationum, non in privilegiis, honoribus, dignitatibus, prærogativis, juribus, juriſdictionibus, conſuetudinibus, ſocietatibus, communionibus, vel hac ipſa evectione in ordinem & ſtatum Nobilium, neu quoque ſupra poſita nobili parma & inſigniis, obſtacula

habeant, offendanturve; ſed in quibuſlibet nobilibus negotiis & actionibus, intra & extra forum, illi uti, frui, omnino & abſque moleſtia ſinantur; neu ullus contra delinquat, vel alii delinqui permittat; nullo pacto; ſiquidem noſtras & Imperii graviſſimas ingratias atque pœnas, mulctam præterea N marcarum auri puri evitare conſultum videbitur. Cujus mulctæ, quotiesquoties contumaciter aliquis contra hæc deliquerit, dimidiam partem Nobis in noſtram & Imperii Cameram; reliquam pluries dicto N., ſuisve legitimis hæredibus liberis, eorumque hæredis hæredibus, ſine ulla remiſſione dependere damnas eſto: & ita quidem ne aliis hæc, eamdem, ſimilemve fortaſſe nobilem parmam & inſignia gerentibus, in ſuis parmis & juribus præjudicio vel damno ſint.

Sub

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Sub firmamento harum, appen-
ſo Cæſareo noſtro ſigillo ſignata-
rum; datarum &c.

Finis Diplomatum.

APPENDIX.

HIc inſuper auctarii loco obſer-
vandum, Cæſaream Majeſta-
tem in literis ſuis, Electores Sac
Romani Imperii Eccleſiaſticos Re-
verendiſſimos, Sæculares vero Se-
reniſſimos nuncupare, eoſque om-
nes, ut & Regentem Lotharingi-
Ducem, titulo Veſtræ Dilection-
ſalutare, ac clauſulam, quæ in ali-
ſcriptis & decretis Cæſareis ſubjung-
ſolet, Ad mandatum, (ſcilicet) Sa-
cræ Cæſareæ Majeſtatis proprium
in ejuſmodi litteris omittere.

Cæteros ſæculares Sacri Imperi-
de facto, ſeu reales Principes, u-
Comitem Palatinum Neoburgi-
cum, Ducem VVirtembergiæ, &
alios &c. Tuam Dilectionem in
ſcriptis vocat; ibique ponitur infe-
rius prædicta clauſula, Ad manda-
tum &c.

Eccleſiaſticis Imperii Principi-
bus, ut ſunt Archiepiſcopi, Epiſcopi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

ac nonnulli Abbates & Abbatiſſæ, cum nati non ſunt Principes, titulum Tuæ Devotionis in literis tribuit, natis vero Principibus Tuæ Devotionis & Dilectionis.

Notandum vero, quod Cæſarea Majeſtas nulli Archiepiſcopo ſeu Epiſcopo Imperii, niſi prius vel Inveſtituram, vel ad minimum Indulgentiam aliquam ab eo obtinuerit, titulum Principis tribuat, exceptis iis qui nati ſunt Principes.

Comitibus Imperii hunc fere in modum ſcribere ſolet: Nobilibus noſtris ac Sacri Romani Imperii Comitibus ac fidelibus Dilectis &c. iis ſcilicet, qui peculiares honoris prærogativas, ſeu Decreta Cæſarea majoris tituli, conſecuti non ſunt.

Civitatibus Imperii: Honorabilibus noſtris, ac Sacri Romani Imperii fidelibus dilectis &c. Nobilibus Imperii: Noſtris ac Sacri Romani Imperii fidelibus Dilectis, Circuli Imperii Franconici Equeſtri-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

bus ac nobilibus, &c. ac ſimilit
aliis, mutatis mutandis. Eis vero q
Ordinis cujuſdam ſacri Equites ſun
Reverendis noſtris ac Sacri Rom
ni Imperii &c.

Doctoribus: Honorabili & do
cto, noſtro ac Sacri Romani Imp
rii fideli dilecto, utriuſque juris d
ctori &c. Eundem fere titulum tr
buit eadem Cæſarea Majeſtas D
ctoribus Theologiæ Euangelicis.

FINIS.

DANIELIS EREMITÆ, BELGÆ,

ITER GERMANICVM.

Sive

Epiſtola ad Camillum Guidium, Equitem ; ſcripta de legatione Magni Hetruriæ Ducis ad Rudolph. II. Cæſarem Auguſtum, & aliquot Germaniæ Principes & Reſpublicas,

ANNO M DC IX.

E mendoſo apographo quam potuit emendatiſſime expreſſa.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

CAMILLO GVIDIO, EQVITI, S.

SVperioribus meis cauſam Germanici itineris & ſucceſſum Pragam uſq; perſcripſi. Eo vt venimus, obiam nobis tertio ab urbe lapide Illuſtriſ. Julianus Medices, Magni Hetruriæ Ducis Orator, proceſſit, & non pœnitendo amicorum comitatu in domum ſuam deduxit. Juſſus ſtatim Legatus domi ſe claudere, & operiri, donec accerſitus ſponte Imperatoris eveniat; ſeu cõſuetudine id, ſeu voluntate Cæſarum invaluit; qui Majeſtatis quoque ſuæ intereſſe putarunt, intemerata cunctatione eorum aditus aperiri. Grave tamen viſum eſt, & parum ex digni-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

dignitate Principis noſtri; ſed tum
exempla aliorum, tum faſtigium
tantæ Majeſtatis, facile perſuaſit vo-
luntario nos carceri condemnare.
Iamque dies complures admiſſioni
expectatione conſumpti; nec ad-
huc quiſquam aderat, qui ejus no-
mine evocaret: compertumque, mi-
niſtros, etſi creberrime ad eam rem
ab Oratore Juliano interpellatos,
nihil unquam de adventu noſtro
Imperatori ſignificaſſe; ſeu natura
ejus, alioquin ab admiſſionibus alie-
næ, ſupparaſitati, ſeu conducibilius
privatæ rei exiſtimantes, aditum re-
liquis intercludi, dum illi ſoli au-
rium Principis potentes, volunta-
tem ejus ad propriæ utilitatis emo-
lumenta convertant. Quod ut pro
vero exploratum univerſorum te-
ſtimonium fuit, conſilium agitare
de diſceſſu cœpimus, &, ne ipſo qui-
dem jam Juliano interveniente aut
prohibente, ruptis voluntarii carce-
ris vinculis foras ad inviſendos ami-
cos

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

os exivimus; publice profeſſi, non
onvenire, Legatum Magni Hetru-
iæ Ducis menſtrua ſpatia domi de-
dere, quo incertam admiſſionem
: levem ad Imperatorem aditum
periatur; tanti non eſſe gratiam
jus, ut illam imminutione digni-
atis ſuæ, & pudenda cunctatione
elut emendicare velit; quia quod
iat ab invito dari, id expectari
on debere. Et amicitiam quoque
æſaris in promiſcuo habiturum,
ujus ſponte oblata pietatis officia
ernantur. Hæc clam, nec apud o-
nes, ſed vere elata. Sumebatur
otentui, nolle ſe Cæſaris ætatem,
turbis civilibus affecti curas, in-
mpeſtiva admiſſione onerare: Sa-
factum officio, quod venerit;
uod minus admiſſus ſit, tempori
Cæſari imputandum. Excepit cu-
oſa civitas frequentibus ſermoni-
us conſilium noſtrũ; &, male jam
Principem affecta, noſtram quo-
e cauſam ad jus ſuarum rationum
tra-

trahebat: Iam non ſatis, Imperato rem cives ſuos, ſuos clientes, aditi prohibuiſſe; externorum quoque Principum, quorum adventu pon dus & gloria Germaniæ addatur contemni. Motæ ſunt procul dubi & concuſſæ tam inexpectato con ſilio, & vulgi quoque ſermonibus miniſtrorum mentes: quorum oſci tantiam præterea Excellentiſſ. Bal thaſar Zuniga, Regius Hiſpani pe Germaniam Legatus, & alii præ terea crebra amicorum interpella tione caſtigarunt, Quid enim reli quum fore Imperatorio nomini, Magnus quoque Dux Sabaudiæ re pulſam, poſt longam & variam ex pectationem, juſtiſſimo diſceſſi vindicaverit? quem Italiæ Princi pum, poſt illios injuriam, Impera toris gratiam ambiturum? In ill uno omnes contemni; cujus tamen contemptus detrimenta non ad ſo lum Cæſarem pertinerent. His & ſimilibus factum, ut eodem, qu

diſceſ

diſceſſum parabamus, die, ſummo mane adfuerit, qui ire ad Imperatorem juberet. Ivimus; & Coloretus, una cũ Iuliano. Aliquandiu cum illo morati, & ingenti honore excepti, longa admiſſionis gratia ſuperioris cunctationis moleſtiã penſaverunt. Et nos quoque, quotquot è comitatu nobiſcum erant, introducti manum ultro protendentis officioſe oſculati ſumus; magna cum admiratione eorum, qui jam à multo tempore tantã in Imperatore conſpectus ſui liberalitatem non viderant.

Aves jam ſcire, qualem illum, & quo cultu corporis, habitu, viderimus? Ætate aliquanto confectior, ſed præmatura & ſupra annos canities genas & verticem coloravit. Adſpectu ſatis decorus, fronte auguſta, & ore non invenuſto; oculis lucidis, ſed quos hirſuta ſupercilia pene frondant; Caput quoque jam inclinat, ſenectæ aut naturæ vitio. Statura

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

tura mediocris, magis depreſſa quam elata; Ingenitum Auſtriacæ domui, ut fere depreſſioris corporis ſint; Longe tamen ille lateque Imperatorem oſtentat: Veſtis illi antiquum in morem, ex qua nihil mutare, magnitudinis ducit: breve pallium, quod aurea tinea ambit; & braccæ ſubligatæ Hiſpanicum tegmen, ſed jam obſoletum. Stabat ipſe erectus, ad oram menſæ acclivus, & ſic adventantes nos excipiebat.

Iam de moribus quoq; ejus non nulla haud vereor attexere. Iuventa illi in Hiſpania, & illo Orbis terrarum Principum theatro peracta, in abſolutiſſimos mores formata erat: vividum ingenium erectumque illuſtris aula ad moderationem ſimul animoſitatemque compoſuerat: ingens rerum omnium peritia, judicium elimatum, præſtantiſſima deliberatio famam dabant; amorem quoque facilitas, religionis cultus

morum

norum integritas conciliabant;eo-
ue principia ejus imperii ſpecio-
ora & mira, cum Orbis terrarum
pplauſu, fuere: quam inclinatio-
nem fortuna quoque ejus domi mi-
tiæque proſpera augebat, cum in
ublicum Chriſtiani nominis ho-
em arma ferendo Imperii ter-
ninos ingenti laude propagavit,
ec pugnando tantum, ſed, quod
nirum eſt, cedendo quoque vicit.
nclinavit poſtea tam illuſtris fama
iuturnitate; quippe Imperii Prin-
ipes raro in melius mutantur; ac,
ene cœpta dominationis primor-
ia raro eodem fine clauduntur.
arta enim ſecuritate, aut redeunt
d naturam ſuam, aut mutant, &,
eluti feſſi bene agendo, aut prio-
um pertæſi, à ſe abeunt. Huic vir-
tum quoque amor vitio fuit, &
um virtutibus nimium indulget,
itia facta ſunt. Naturalium inve-
igatione rerum, & ornamentis pi-
uræ ita delectatus eſt, ut Imperii

quoque curas & negotia Principa
lis fortunæ earum artium ſtudi
condonaret ; quibus ſenſim mag
magiſque blandientibus, totum ſ
mox mancipavit. Nam & Chymi
carum rerum experimenta ipſe ten
tavit, & horologiis componendi
ipſe aſſedit, contra quam Princi
pem decuit. A ſolio Imperatorio i
ſellam ſe opificii tranſtulit: nec ſe
mel illud, aut quo amabili inſani
& vitio curioſitatis humanæ ſatis
fieret, ſed tam alieniſſimis ſtudii
indulſit, ut univerſam illis Reipu
blicæ tractationem remitteret ;
qua prorſus alienus. vix putes me
miniſſe illum ſe Imperatorem eſſe
Iam tabularum quoque immode
ratum & inſatiabile ſtudium; ut non
modo, quidquid Orbis haberet exi
mium, ſumptibus & impenſis Im-
perii corraderet, ſed & integro
dies & continuos pingentibus adſi
deret; quibus adeo obſtinate & in-
vidioſe deditus, ut mentem proti
nu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

nus iis infixam nimio eorum dele-
ctu imminuerit ; eoque velut atra
bile & morbo quodam animi cor-
reptus, amare ſolitudinem cœpit, &
Palatii ſui cancellos ſibi quaſi car-
ceres circumſcripſit. Iamq; ex mul-
to tempore, præter familiares quoſ-
dam miniſtros, vix quenquam, niſi
coactus, ad aures ſuas admittit.
Quin eo furor ille proceſſit, ut, tan-
quam plane jam inops mentis, non
levia quotidie ἀνοίας argumenta e-
dat. nam & alto & conſtanti ſilen-
tio ſæpe à ſuis notatus, quod nullius
caſus interventu rumpatur: &, ſi quis
vel leviter offendat, in eum vaſa ar-
gentea, & quidquid præ manibus e-
ius, intentat. Cujus morbi vitio non
lenimentum ſed augmentum fuit
amor mulierum, quas ille ætate &
forma commendabiles diligenti
cura delectas diligit. Quæ omnia
jam olim cœpta ætatis detritæ de-
curſus non remittit, ſed auget. Du-
dumque laborare Reſpublica &

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

rerum ordo, velut capite deſtitutus, labaſcere cœpit: Ac licet ſæpiſſime fortuna bello Iuraco errorem ex incuria Principis, felicitas corrigeret; nihilominus animi ſubditorum jam indignabundi, officium ab illo ſuum exigebant. Hinc illi tot tantique parentium motus, imperantium metus. male enim fere paretur, ubi male imperatur. Hinc tumultus fere quotidiani, & effrænis male conciliatorum horum audacia, quæ originem nonniſi ab amoribus Principis traxerunt. Nam & frater motis armis invito regna extorſit, & ejus temeritatis felici ſucceſſu invitati Bohemi ad abſurdiſſimarum conditionum conſenſum Imperatorem ſuum adegerunt; ſacrorumque ſuorum libertatem, & miniſtrorum Regni mutationem, veluti privilegio arbitrariam, obtinuerunt; & quotquot probæ fidei & antiquæ miniſtri ſunt, jam ejectum eunt; ſcilicet privatis odiis, religio-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

is; & malignitati, libertatis nomi-
a obtendentes ; facili ad omnia
Cæſaris conſenſu, qui nec arma con-
ra movere, aut paucorum ſuppli-
io reſtinguere tam temerarios &
editioſos conatus auſus eſt. Cum
nterim illi militem in conſpectu
mperatoris ſui, quaſi ad conſtrin-
gendum, ſi abnuat, ipſa in urbe, ca-
pite Imperii, teneant. Sileſii quo-
ue, jam aliorum exemplo, & Cæ-
aris indulgentia audaciores facti,
adem de religione moliti ſunt, &
gitant quotidie nova, publice ſe-
itioſa, exitioſa privatim ; quibus ſi
bviam ſeveritate & ſupplicio ire-
ur, in authorum omnia perniciem
rumperent. Sed ne his quidem ſta-
it malum. In exitium domus Au-
triacæ, & everſionem priſcæ fidei,
onſpirabitur. Et hac quoque leni-
ate immane quantum Auſtriaco-
um dignitati deceſſit; cujus faſti-
ium declinat, ſi eripi Domui ſuæ
majeſtatem Imperatoriam patiun-

 tur.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

tur. & tamen res eo ſpectat, nec tam audacia principia finem-niſi in ultima ruina ponent. quod tamen velim fruſtra augurer. Plura de moribus ejus, de actis privatis obſervaram; ſed ea nec tuta ſcribenti, & audienti periculoſa ſunt. Publica ejus geſta annales & hiſtoriæ loquentur.

Ut ab Imperatore dimiſſi ſumus, excepit exeuntes Excellentiſſ. Balthaſar Zuniga, è Comitibus Montis Regii Regis Hiſpaniarum per Germaniam Legatus; vir in quo uno natura omnium virtutum numeros pleniſſime abſolvit. Noſque in Palatium ſuum deductos, exquiſitiſſimo convivii apparatu excepit. Secutus exemplum Illuſtriſſimus Cajetanus, Nuncius Apoſtolicus, vir omni laude major; cujus etſi epulæ lectiſſimis ciborũ generibus affatim opulentæ; ſermonibus tamen magni viri conditæ, admirandæ quoq; erant. Nec Landgravius à Leuchten-

enberg, tanquam ex lege, hoc o-
miſit; plureſque cogitabant, niſi
nos vocationes eorum diſceſſu no-
ſtro præveniſſemus. Ita poſtridie
Praga diſceſſimus.

Sed antequam diſcedam, volo
tibi quoque urbis ſitum innoteſce-
re. Sita ea declivi in valle; quam, va-
ſtis magniſque ædificiis diffuſam,
flumen mediam dividit; quod ta-
men immenſus & præclarus opere
pons pervium facit: Flumen ipſum
placida, ſed late luxuriante unda;
cujus alveum utrinq; montes amœ-
niſſimi, theatri in formam leniter
aſſurgentes, coërcent, quos varii
generis arbuſta viteſque decorant.
In acclivi mõtis Palatia Regum ſu-
perbis ſe molibus attollunt; quam
et nunc ſedem Cæſar habet. è qua
Urbis totius undiquaque aſpectus
patet; quod viſu amœnum & ſuper-
ne & inferne aſpicienti eſt. Nulla
urbem mænia, nulli muri claudunt;
tantis ſe tutam numero civium &

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

magnitudine putat. nec Reges quoque, tanquam de fide ſubditorum ſecuri, munimenta ulla aut caſtella coërcendis illis extruxere, cum loci tamen natura ei rei peridonea ſit.

Ut Praga diſceſſimus, Dreſdam ad Saxoniæ Ducem cogitantes, partem itineris curribus noſtris, partem fluminis ſubſidio confecimus. Et notatæ nobis obiter arces quædã munitæ, in rupium cacuminibus affabre extructæ, in quibus ingenium pro muro, & ſitus quoq; muniti & eminentes, rurſuſque introrſum recurrentes, parum humano operi reliquum fecerunt. Pars inferior rupis abrupta; cujus aſperitas & invius acceſſus ipſa difficultate oppugnantes arceret. Ejus generis caſtella ibidem complura, quibus natura ipſa faviſſe in defenſionem videtur, quæ peridonea propugnaculis loca formavit, ut parum reliquiſſe induſtriæ videatur. Dreſda quoque ipſa, ſedes Principum, haud pa-

rum

um naturæ & præterlabenti flumi-
i debet; etſi ingenti undiquaque
allo mirum in modum munita, ea
arte, qua planitiem ſpectat, nova
ropugnacula, aptiſſima dimenſio-
e arcendis inferendiſque cum uti-
itate machinarum ænearum icti-
us accommoda, oſtentat. Vallum
qua, ex flumine tracta, impervium
ngruentibus facit.

In id nos oppidum ut venimus,
compertum, abeſſe Principem; qui
venatũ multis inde miliaribus abie-
rat. Ab adventu noſtro ſtatim ad-
erant Nobiles quidam ejus aulæ,
ſermonis Italici non imperiti: qui
mandatum ſibi à Senatu ajebant,
nobis quacunq; in re inſervire, nec
pati quicquam deeſſe; expeditis in-
terim curſoribus, qui de adventu
noſtro Duci nunciarent. In quorum
reditus expectatione dum verſare-
mur, libuit diuturnæ moræ tædium
ambulatiunculis diſcutere, & luſtra-
re, quæ ibi loci acceperam alios

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

magna admiratione & inſpexiſſe &
ſuſpexiſſe. Ac primo quidem ad e
quorum Stabulum ducti, quod in
genti ſumptu in auguſtiſſima form
Chriſtianus Primus extruxit. Ad e
jus ſane molis aſpectum obſtupui
quiſque & obſtipuit. Aula enim
Principis, non equorum, videbatur
Nam & ſuperne atria varia, rerum
ſupellectile diverſarũ impleta, quæ
cunque ad equorum ornamenta
pertinerent, non invenuſto ordine
digeſta; arma & phaleræ, ſaga mili-
taria, paludamenta, frena, ephippia,
auro ſolido aut ſerico intexta, in
quibus ars cum natura certabat. nec
in tanta rerum varietate vacuum
quidpiam aut confuſum; ſuis quæ-
que cameris lociſque diſtincta, o-
culos viſentium facili & indubia vo-
luptate implebant. Longum eſſet
memorare omnia, quorum ſingu-
lis vix memoria ſufficit. Omnium
tamen maxime ſumptuoſæ porti-
cus erant, ſub quibus equi diſpoſiti
ſuum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

num quiſque locum pro ſexu, pro
orma, ſortiebatur. Suffulciebant
orticum columnæ ingentes vivo
axo, è quibus ſingulis fontes aquæ
erennis ſcaturiebant. Proximo die
n hoplothecam ſeu armamenta-
ium ducti; in quo baliſtæ æneæ, &
ormenta bellica multa, ingentia
ondere, & arte precioſa; cameræ
nſuper ſpatioſæ, omnis generis ar-
norum plenæ, quæ armandis cen-
um millibus ſufficerent. quorum
os non tam numerum quam nito-
em ſtupebamus. nihil enim ibi ru-
bedo exederat, nihil pulvere aut
ordibus attinebatur. Mox patuere
nenſæ & deliciæ Principis, ſed cui-
is potius quam Principi factæ, niſi
quod hæreditate paterna relictas
dhuc pari diligentia fovet. Ea o-
nnium artium feliciſſimis inventis,
quibus abundat ea regio, ornata,
rtem natura, naturam arte decora-
verat. Incertumque arti plus in illis
quam naturæ tribueret. Omnia im-
penſa

penſa & precio commendabantur
nobis tum parcius admirantibus,
quia id genus deliciarũ Italici Prin-
cipes ſtudioſius operoſiuſque con-
quirunt: ſed erat omnino præter ex-
pectationem noſtram, Germaniæ
extremæ incultos mores cœli Lat.
delicias adſpicere.

Octavo tandem die aderant no-
biles cum curribus qui Torgaviam
nos deducerent; ubi annua Saxo-
niæ Comitia habebantur; quibus
interventurum Ducem ajebant.
Credo ſtudio dilatum noſtri adſpe-
ctum, ut inter confertas Comitio-
rum turbas exceptis auguſtior ejus
Aula appareret. nam ibi quoque tri-
duo ante admiſſionẽ detenti; dum
accerſita undique Nobilium manus
adventaret. Die illo, quo aditur
Principem eramus, omnem fami-
liam ſuam novis & holoſericis veſti-
bus induerat, in honorem noſtri; &
perſonabant paſſim atria harmoni-
co tubarum, tympanorum, tibia-
rumque

umq; concentu. Ut admiſſi ſumus, ntis videbatur excipere familiari- er. nam honore manus, more gen- is, dignabatur; quod apud illos pro ſculo eſt. Erectus ipſe in pedes, & perto ſemper capite; credo, igno- antia magis morum, quam judicii electu. Et Coloretus quidem tra- itas literas egregia oratione comi- abatur; Voluntate Numinum Fer- dinandum Principem ſuum, & per- etuum Domus Saxonicæ Ami- cum, è vivis ſublatum. Cujus etſi do- lor ad omnes pertineret, ad illum tamen præcipue; tum, quod ſciret, nihil ſibi eo facto detractum. Filium Ferdinandum Coſmum in eum fi- nem nos miſiſſe, ut intelligat, ea- dem ab illo ſtudia, quæ à Patre, ex- pectari poſſe; nihil illum ſecus ami- citiam cum ipſo, & omnia benevo- lentiæ officia, exerciturum. Ad quæ ille, ne verbo quidem reſpondit; Elinguem nos, aut beneficio au- rium deſtitutum, opinabamur. nam

offen-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

offenſæ (ſi qua ulla) nec vultu, n
coloris crebra mutatione prodeb
tur. oculos tamen, inconſtanti v
lutatione, modo in nos, modo
circumſtantē turbam, conjicieba
cæterum, velut Hermes quidam
trivio immotus excepit ſermonen
Alius quidam (Præfectum pala
eſſe dicebant) & Latinis verbis, ſe
incongruis, pauca quædam, ὀδ
πρὸς Διόνυσον, & quibus reſponde
ne à Delio quidem poſſet, eructa
bat. Et nos, quo ulterius ruborer
anteverteremus, inclinatis non n
hil genubus, diſceſſimus, manum
que ultro porrigentis officioſe tet
gimus.

Hujus tibi formam deſcriber
pœne pudori duco. nihil in illo, qu
Principem cognoſcas. Immani
bellua; voce, auribus, omni corpo
ris geſtu convenienti deſtituta. nu
tu tantum & concrepitis digitorun
articulis loquitur; nec inter fami
liares quidem, niſi obſcæna quæ
dam

llam, & fere per convitium, jactat. n vultu ejus nihil placidum ; rubor & maculæ, è vino contractæ, oris lineamenta confuderant. Vaſta corporis forma, proceri & immenſi artus , ſed inconditi. veſtis nullo cultu, ſed detrita, & ſordibus obſita. Atque, ut in breve omnia contraham, nomine tenus Princeps eſt. Obriguiſſe illi membra videbantur, poſtquam aſſedit;adeo nec vox illius ulla, nec actio excepta. Nec tunc quidẽ, cum nos honore menſæ dignaretur, aliud, quam ſubinde ſurgebat in pedes, eo ipſo, hauſurum vini poculum pro ſalute Principis alicujus, ſignificans. Nec præter proxime aſſidentem quempiam vel tralatitia propinatione, dignum judicabat. Sæpe circumfuſos menſæ miniſtros extrema parte potionis aſpergebat. Ludionibus inſulſis, ſcurriſque mimariis, quos fere epulis adhibebat , excuſſa aliquando palma os verberabat; &,conſumpta frigi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

frigidiſſima urbanitate, redibat a
pocula ſua; ad quorum hauſtus c
mnium tubarum ſiſtrorumque acu
ta murmura perſonabant; ipſe, ſi
lens, æquum dari ſibi per interpre
tem poſtulabat; nec traditas pater
ullo ſermone aut vultus compoſit
decore comitabatur. Uno verbo ab
ſolvam; Saxo ille vere ſaxeus.

Aderant menſæ duo ejus fratre
Iohannes Georgius, & Auguſtu
Huic gibbus in tergo, totius corpo
ris habitum, mores, deformavit. Il
ſubinde in vultum incurrentes ru
bidæ maculæ, crudelitatis & imma
nitatis haud obſcura indicia, oris li
neamenta velut fuliginea rubedin
confundunt. A quibus, etſi fallaci
bus argumẽtis, vita ejus neutiquam
diſcrepat. Sedebat medius proxim
menſæ loco Coloretus, ſupra Prin
cipem ipſum & Auguſtum fratrem
Cæteri nobilium ſuo quiſque ordi
ne; Ego Iohanni Georgio dextrum
latus claudebam. Ne putes, in ejuſ

mod

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

modi convivio dictum quicquam memoratu dignum: obſequio muti Principis, &, ne exprobrare ſermone noſtro ejus ſtoliditatem videremur, obmutueramus. Attamẽ, quod dictis deerat, factis ſupplebatur. Septem, quibus accumbebatur, horis nihil aliud, quam ingentibus vaſis, & immenſis poculis, certabatur; in quorum hauſtu palmam proculdubio ipſe Dux ferebat. De negotiis aut officio legationis ne verbum quidem; ſatis ille probe amicus, qui æquum inter pocula fecerit. Strepebant quotidie, dum eramus, atria omnium comeſſantium & convivantium tumultu; &, quod mirum erat, una in domo 700. menſæ familiaribus Principis inſtructæ erant; quibus uno momento, dato tubæ ſigno, miniſtrabatur. Nolo te magnitudinem ejus Ducis alia quam epulandi bibendique virtute metiri. Alibi parum erit quod in illo mireris; in hoc ſupra omnes eſt, am-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

phoras binas vini in diem ſiccar velut ex lege ſolitus. Renatus mih in illo Maximilianus Imperator vi debatur, quem Capitolinam amphoram evacuaſſe hiſtoriæ loquuntur: Iam, quanto plus Capitolina Germanica capiat, nec te quidem fugere arbitror: Ipſe, non ſecus a Germanus ille Paccuvius, Syri Rector, vino ſe & epulis ſepelit; & quaſi toties ſibi parentarit, in cubiculum à cæna, ad ſymphoniam & barbaros tubarum concentus, effertur. Nullus in vino delectus nullæ delitiæ in potu; copiam amat & in uno ſtudium, ut immane quid & ſeipſo plus bibat. Inter hæc continuæ potationis certamina die nobis aliquot protracti verius quam peracti. nullus enim vivere ſe in perpetua ebrietate & continuo menſa aſſeſſu putabat. Tandemque, poſt multa comitatis & mutuæ voluntatis officia, in comitatu ingenti Nobilium diſceſſimus, & Berlinum

verſus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

verſus iter inſtituimus. Berlinum in-
greſſos excepere duo è prima No-
bilitate, Marchionis Brandebur-
genſis Electoris nomine; & curru,
quo vectari Princeps ſolet, in Pala-
tium duxere. Nec multo poſt in-
troducti ad Electorem ſumus. Qui
omnibus nos benevolentiæ teſti-
moniis cumulatiſſimos dimiſit; fi-
lioque imperavit, ut nos ad cubicula
noſtra deduceret: qui perpetuo ex
eo tempore in comitatu noſtro a-
gebat. Ipſe Marchio corpore ali-
quanto eſt depreſſior, promiſſo ca-
pillamento, antiquum Germaniæ
in morem. Nihil in moribus ejus
ſingulare, nihil eruditum animad-
verti. Filius ejus venuſtiſſima forma
eſt; cui moribus quoque cultis mire
lenocinatur. Multa de ſe, etſi im-
matura adhuc ætate, promittit lu-
culenta amœniſſimi ingenii ſigna;
quæ niſi otio attererentur, Germa-
niæ delicias eum gentiles inter Au-
guſtos omnium ſpes haud dubio

ſucceſſu augurarentur. Convene-
runt forte eo loci Marchio Anſpa-
cenſis, ejuſdem familiæ; Haſſiæ
Lantgravius, aliique. quos inviſere
in mandatis erat. Miſit Coloretum
qui Anſpacenſi ſignificaret, ſi cum
commodo ejus fieri poſſet, iturum
ad eum. Non expectavit humaniſ-
ſimus Princeps adventum noſtrum;
ſed, ultro adveniens, conſilium no-
ſtrum prævenit. Dolebat Coloretus
nimiam Marchionis humanitatem
ſibi vitio eſſe, cujus profuſa volun-
tate impeditus eſſet ab officio ſuo:
ſui hoc eſſe muneris adire Princi-
pes, non adiri. Cui alter pari comi-
tate reſpondit, tantum ſe univerſæ
Italiæ, & ſeorſim magno Hetruriæ
Duci, debere, ut æs illud alienum
nullo merito perſolvi, tantum ab-
eſſe, ut nudo humanitatis, imo de-
biti officio, deleri poſſit. quod hu-
manus eſſe didicerit. Simul accepit
literas; quæ, incertum, redditæ ne
officioſius, an exceptæ; multumque
ver-

verborum in mutua officiorũ commemoratione conſumptum. Eſt hic Princeps forma, & toto corporis habitu, ſatis venuſtus. Veſtitu utitur Italico pœne ſolus; cum pleriſque Germaniæ Principum in more, Gallico uti tegmine.

Mox ad Lantgravium itum. Cui ut Coloretus eleganti & culta oratione expoſuit vetuſtam Ferdinandi Ducis, cum ipſo juxta, ac majoribus ſuis, amicitiam; quam utique non degener filius pari adfectu & animo culturus eſſet: literas porrexit. Quas ut ille, effracto ſigno, titulo tenus inſpexit, commoto non nihil vultu, velut indignabundus, in menſam projecit. Ægre videbatur tuliſſe, Excellentiæ ſe titulo, non Celſitudinis, honorari; quod ſciebat Electori Brandeburgenſi factum. Ita ille pari dolore honorem alienum, & ſuam injuriam, ſtomachabatur; nec ullo honoris aut benevolentiæ ſigno nos ultra dignatus,

dimiſit. Intellectum at non mul
poſt; cum neſcio quem è cubicul
riis ſuis ad nos mitteret, qui jam l
bere profiteretur, ac doleret, ta
tum injuriæ Principi ſuo factun
ſcire nos debere, quantum inte
Germaniæ Proceres æmulationi
Nec ſe tam noſtri cauſa id ægre fe
re; quorum ignorantiam facillim
intervallo locorum & vetuſti ritu
conſuetudini condonaret: cæterun
inter tot conſcios Principes diſſi
mulari non poſſe, cum omnes ju
dicium Magni Ducis, ſuum ad op
probrium vertent. Hoc apud gen
tiles ſuos in uſu eſſe, tantum in ſe
mutuo de alio æſtimare, quantum
ab externis, & potiſſimum Italiæ
Principibus, fiat. Se nullo Principum
nobilitate, potentia, inferiorem;
ſolum Comitatus nomen, quod, ex
vetuſtate relictum, jam antiquitate
ipſa inclaruit, obſtare non poſſe,
quominus Ducibus, Marchionibus,
dignitate æquetur: Cui ſane magni-
tudini

tudini adventu noſtro etſi nihil accederet, decedere tamen æquum non eſſe. Hæc, acriter & magno cum referentis impetu dicta, animos noſtros rei novitate pœne affecerunt. Reſponſum tamen mitius; & excuſari viſum, quod jam infectum eſſe non poterat: Nihil cauſæ domino Principi eſſe, cur tenuem epiſtolæ inſcriptionem in ſuæ dignitatis diminutionem acciperet; animum Magni Ducis non ex literis, ſed ex legatione exiſtimari debere: Errorem eum fortaſſe ſcribarum eſſe, qui imperitia & hallucinatione lapſi ſint: Nos hic eſſe præſentes eo nomine, ut, ſi quid peccatum detractumve amicitiæ eſſet, reſtauraremus: Proinde voluntatem Principis non ſcripto metiatur: Scire jam Lantgravium debere, quanto in precio apud Ferdinandum Magnum Hetruriæ Ducem fuerit: Virtutes quoque heroïcas Italorum aures affectaſſe; quas

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

nemo ſane noſtro Principe mag admiratus ſit. Tantum moderatio nibus his, aliiſque ſermonibus, quæ ſitum, ut jam ex illo tempore effu ſius nobiſcum & liberalius ager cœperit. Mox me quoque ſeorſim familiarius amplexus, dicebat, do lere ſe, aliena in domo, non in propria, ſibi id honoris eveniſſe: mihi ulterius ampliterque magis declaraturum, quid ſibi erga me animi eſſet. Credo, captum varietate linguarum, qua cum illo utebar; quarum ille ſtudio impenſe tenetur. nam & Græce, & Latine exacte, Hiſpanice, Italice, Gallice novit; & invidiam quoque Mithridatis famæ facit. augetur ea laus Philoſophiæ, præterea & omnium bonarum artium abſolutiſſima cognitione, qua ille ad miraculum excellit. Uno præclariſſimam famã ſuam polluit, quod Theologiæ ſtudio, ſive verius illi fanaticæ ſuperſtitioni & hereticæ pravitati nimis pertinaciter deditus,

odio

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

odio Catholicorum, & illi obſtinato affectui, Principalis quoque dignitatis gravitatem remittit; Nam ipſè & in Conciliabulis & Concionibus ſubinde declamat, quo odium adverſus Pontificem, & omnes probæ fidei cultores, ſuis omnibus in univerſum ingeneret: eoque nomine inter ſuorum ſacrorum Principes pro oraculo eſt.

Poſtridie Elector honore menſæ nos dignatus; & quotquot aderant Principes, cum uxoribus & filiabus, ſimul accubuerunt. Condiebantur epulæ variæ non abſurdi ſermonis voluptate; Niſi quod Lantgravius aliquanto parum condito odio liberiuſcule in Pontificios vehebatur; & medio fere convivii, ſumpta ingenti vini patera, aſſurgens, non erubuit pro ſalute Regum Galliæ & Britanniæ, & exitio Hiſpaniarum Regis, propinare. Perculſi ſumus tam indecora & nimis aperta odii infeſti declaratione, & hilaritati

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

convivii non parum tam aliena partium oſtentatione detractum. Videbatur Magno Hetruriæ Duci jam cum potentiſſimo illo Monarcha affinitate conjuncto, nimis manifeſte convitium facere. Diſſimulatum tamen nobis; ordinemque feralis poculi, vagis ſermonum injectis ambagibus, corrumpebamus. Coërcuit temerarii impetus invidiam ipſius Electoris humanitas. Videbatur profuſis alibi honoribus ejus offenſæ memoriam velle delere; nam in comitatu noſtro agere perpetuo fratrem & filium juſſit; variiſque ſpectaculorum oblectamentis, & venatorio quoque genere inuſitato, & novo, affecit. Alio item Lantgravius convivio, tanquam prioris erroris invidiam errorum conſuetudine aboliturus, velut per ludibrium ajebat; In animo ſibi eſſe cum Electore Brandeburgenſi in Italiam iter facere, modo quis de Inquiſitione ſponderet;
&,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

&, commotis leviter labris, interrogabat, excepturus ne ſe Magnus Dux liberaliter & libere foret, fidemque pro ſacrorum ſuorum libertate interponeret. Reſponſum, diſſimulato irriſus intellectu, nihil Principi noſtro evenire gratius poſſe, quam, quos tam impenſo ſtudio abſentes colebat, præſentes amplecti. Nec vero alias unquam Celſitudinis nomine quiſquam noſtrum Lantgravium compellabat; ejuſque adpellationis neceſſitas apto verborum circuitu declinata. Eſt Lantgravius ſatis decoro & procero corpore. majeſtatem inceſſu, aſpectu, ſermone refert: niſi quod vultus dignitatem dentium exporrectiorum prominentia, ſermonis elegantiam inſectandi mordax ſtudium contaminat.

Exin ad Ludovicum Anhaldinum Principem ventum. Verum dicam, putabã, me in Italiam jam rediiſſe; adeo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

adeo omnia illius Principis Italico in mores adumbrata. Familia ipſi longa veſte, moribus prorſus Italicis, eſt. Palatii quoque ſtructura non ignobilis, ad eum modum. In eo Principe nihil ab Italo alienum animadvertas, ejus tamen gentis virtutibus, non vitiis, expreſſis. Labii inſuper cultus admirandam facilitatẽ mira gentili gravitate temperavit. Nobilis Anhaltinorum domus eſt, inter Germaniæ primas Saxoniæ ſe antiquitate æquiparat, & dignitate: ſed numerus fratrum æqualibus inter ſe portionibus terras dividentium, multum jam potentiæ detraxit: nec enim apud illos, quod alibi, ſummam rerum penes natu majorem eſt; pari diſtributione partium, jus Dominationis diſtrahitur, &, quod una domus fuit, multæ fiunt. Ita propter antiquitatem generis, parum illis præter cęteros egregium ſupereſt; quod illi moribus, & animi virtutibus,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

inſigniter tuentur. Egregia illa fratrum ſoboles; quæ virtutibus ſuis tantum famæ & opinionis, quantum reliqui potentia & magnitudine finium, invenit. Pleriſque bonarum artium ſtudia & diuturnæ peregrinationes id laudis pepererunt; nullus non eorum, quæ pars prudentiæ non ultima eſt, πολλῶν ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα, ϗ νόον ἔγνω. Chriſtianus præ cæteris militari fama inſignis, & in Gallia popularium ductor, & Regii exercitus Legatus. Atque, etſi acer & infeſtus Catholicorum hoſtis, aſtricte tamen & ſubdole diſſimulat atrocitatem odii ſui; verſute verſatus inter nos, ut addictiſſimum noſtris ſacris putes. Cæterum acta ipſius omnia aliena, nequaquam perſonatis geſtibus reſpondent. Paſſim enim antiquæ & veræ fidei cultoribus inſultat. Nec diſpar fratribus animus. Atque ut militari laude Chriſtianus, ita œconomica Ludovicus excellit. Defe-

ctum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

ctum ditionis ſua diligentia corrigit, &, quod naturæ deeſt, ab induſtria ſupplet. Cum ibi eſſemus, horti nobis non indiligenti cultu inſtructi monſtrabantur; quibus laborandis municipale vulgus adigebat, iiſque labor ille pro cenſu erat. Et, etiamſi cætero parciſſimus, in adventum tamen noſtrum omnia ſumptu immenſo prodigebat, nullaque liberalitatis aut magnificentiæ officia omittebat: Tanto illi plus bonæ famæ ſtudium, quam pecuniæ eſt. Et, cum in aula illa nihil quicquam eſt quod deſideraremus, in nullo alio parcus quam in potu fuit; quem nobis Italica temperantia præbitum, nulla neceſſitate ad enormes & immodicos hauſtus patria conſuetudine trahebat. Diſcedentes quoque nos, exemplo Saxoniæ Ducis, torque aureo donavit.

Hinc ad Ducem Brunſvicenſem ire conſilium erat; quod tamen peſtilentiæ metus, quam ibi graſſari miran-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

mirandum in modum intellexera-
mus, intervertit. Itaque Francofur-
tum recta magnis itineribus con-
tendimus; ubi nundinæ nos autu-
mnales, ad miraculum uberes, bi-
duum detinuerunt.

Inde ad Trevirenſem Archiepi-
ſcopum Electorem, qui tum Con-
fluentiæ agebat, calendis Octobri-
bus acceſſimus. Is, ubi de adventu
noſtro certior factus eſt, ſummo
mane currum ſuum miſit, & è fami-
liaribus quoſdam, qui in aulam
ſuam deducerent. Præcedebant cur-
rum nobiles quidam, & ſtatores
ſuccincti. Ut ingreſſi; aliquandiu in
atrio ſubſiſtimus, multum miran-
tes, cur non recta intromitteremur;
&, niſi exploratum fuiſſet, igno-
rantia id morũ, non animi perver-
ſitate ac ſtudio peccatum, indubie
cogitabamus de diſceſſu, errorem-
que ejus inopinato conſilio caſtiga-
bamus. Tandem poſt longam cun-
ctationem intromiſſi ſumus; & Ele-
ctor,

ctor, pauca quædam Italice, ſed in congrue, prolocutus, manifeſtum fecit, nulla fide mala nobiſcum ag. Mox multa interpoſita mora ac cumbere juſſi. jam enim multo ante tempore inſtructæ menſæ erant & una reliquis paulo eminentior cujus caput duæ ſericæ ſellæ claudebant. Elector Coloretum manu ſumptum ad abſtergendas manus invitabat, & accumbere in ſummo menſæ voluit. Quod ille paululum honeſtiſſima modeſtia declinans, tandem accepit; ſeque dextræ ſtatim ſuæ Elector applicuit; reliquis nobilium circum aſſiſtentibus. Statimque reliquæ menſæ omnes occupatæ. nam & familia tota, nobiles, famulique menſarum, tantum diverſitate ciborum diſtinguebantur. Omnia in iſto convivio citra ullum Principis faſtum vel apparatum peracta; niſi quod adoleſcentes quidam phalerati, ſed, quantum colligere ex moribus & vultu lice-

licebat, nobiles, miniſtrabant. Multus Electori ipſi mecũ ſermo; & me Germanice, mox Latine compellando, inuſitata familiaritate offundebat. Ita biduum peractum eſt. Poſtremo convivio, multis verborum deliciis ad me verſus, excuſabat tenuitatem ſuam; ne ex levi apparatu ejus voluntatem metiremur; illum loci injuria, & patria frugalitate, facile excuſari; hanc propenſiſſimam alibi quoque declaraturum: proinde animum, non acta, ſpectaremus. Simul Coloreto literas exhibuit, quas ad Magnum Ducem deferret. Quarum ut ille inſcriptionem inſpexit; ubi Illuſtriſſimi tantum titulo inſigniebatur: negavit, ſe ulla ratione literas illas ad Principem allaturum; illam tituli mediocritatem ejus Magnitudini non convenire; à nemine aliter quam Sereniſſimi nomine compellatum; nec eum honorem Saxoniæ vel Brandenburgi Electorem denegaſ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

ſe: mirum, cur ille ſolus tam rece-
ptum ab omnibus morem cavilla-
retur. Cum ille contra inſtaret, &
aſſeveraret, conceptiſſimis verbi
nullum Italicum Principem tre-
centis abhinc annis alio titulo
prædeceſſoribus ſuis inſignitum
tum planeColoretus refragatus eſt:
&, Literas, inquit, mittere ſi pla-
cet, alio quam me internũcio mit-
tas; ego caput meum vocare in diſ-
crimen nolo, quod imminui Prin-
cipis dignitatem facile paſſus ſim.
Poſtulavit à me, liceret inſpicere
Saxoniæ literas, quibus ut inſcri-
ptum Sereniſſimi nomen vidit, in-
duci ſe paſſus eſt. & literas ſuas ad
ſe recepit, mutaturumque ſe fidem
dedit, dummodo ſciremus, id non
judicio aut prava voluntate, ſed ex
more, factum. Movebat illum pro-
culdubio, ſe, Electorem Principem,
non alio quam Illuſtriſſimi titulo
honoratum; nec, ſi conſtitiſſet, Sa-
xoniæ Ducem ampliori honore à
Magno

Magno Duce compellatum, ulla ſe ratione ad mutationem propoſiti ſui flecti paſſus eſſet. Miſit tamen literas mane; quibus Sereniſſimi nomen inſcriptum erat. Cæterum nullo nos, ut reliqui, honore, aut munere, dignatus eſt.

Pridie nonarum Octobrium Aſchaffenburgum ad Iohannem Schvveickhardum, Archiepiſcopũ Moguntinum, Electorem, venimus. Is ſtatim domo nos excepit, & menſa uti communi voluit. Ut ad illum exhibitum literas venimus, Illuſtriſſimi titulum conſpiciens, dubitare cœpit, an reciperet. negabat literas eas ſibi ſcribi. Præſciebat offenſionis cauſam Coloretus, & præmeditata oratione argute divertit. ajebat, id ex antiqua conſuetudine, & vitio ſcribarum, propria titulorum ignorantium, eveniſſe. nec nomina in tali officio, ſed animos, ſpectari. ſe in hoc miſſum, ut, quod literis deeſſet, præ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

ſentia ſuppleret. ſcire illum, quanta ſemper Magni Ducis in Religionem, Religionis Antiſtites, & ſeorſim in Electores, officia conſtiterint. vocari in dubium non debere voluntatem ejus. nec ex ſola literarum inſpectione judicandum. Quibus verbis tempeſtive prolatis adeo mitigatus animus Electoris, ut, exceptis literis, & perlectis, nos ultra amplexus oſculo exceperit. nam ego quoque Germanice ſubinde illũ auguſtiſſimo titulò compellabam, erroremque tabularum iterata honorum appellatione eradebam. Ibatur dein in alia ſermonum, varioque colloquio hora prandii trahebatur. Ille, hilarior vultu, nos manu jam prehenſos in triclinium ducebat; & ſupra ſe Fabricium, me infra ſe ad dextrã collocavit. Imperitia ſermonis Germanici, qua laborabat Coloretus, omnis Electoris oratio ad me pertinebat. Ibi multa explorata habere

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

licuit de animo illius verſus Imperatorem, Domũ Auſtriacam, odio adverſus hæreticos & Galliæ Regem. Quem ajebat nulla ratione, & præter æqui, atque adeo humani juris leges, rebus ſe Germaniæ implicare, quæ ad illum nihil prorſus pertinerent. illum requietis publicæ perturbatorem, & plus apud illũ odium Auſtriacæ Domus, quam Religionis defenſionem valere. arbitrariumne illi, Cliviæ & Juliæ ſucceſſionem ſuis armis decernere? quis illum ad ejus rei judicium vocarit? aut qua fronte in alieno feudo alieniſſimus arbitrium agat? nimirum Catholicæ fidei & Authoritati Eccleſiæ ſatis non adhuc deceſſiſſe, niſi ope ejus in Germania quoque, auctis Neoburgenſis & Brandenburgenſis finibus, partes invaleſcant. Hæc ille libere ſatis & confidenter mihi; cui linguæ ſimilitudo fiduciam cõciliaverat. Reſpondi tamen ad omnia, qua potui mode-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

ratione, ne & incitatum ejus animum exulcerarem, &, inter initia coëuntis gratiæ, recentia ejus vulnera convellerem: nihil enim illis gravius, quam ſubſidia fidei hoſtibus præberi; quorum augmenta omnia ipſis detrimento ſunt. Neq; fere ejuſmodi ſermones ſilentio & tacita diſſimulatione inhibui. Ajebat præterea, inter Electores Catholicos conventum, Legatos ad ſummum Pontificem & Magnum Hetruriæ Ducem mittere, ſubſidium adverſus hæreticos imploraturos: inter eos ſecreto nuper conventiculo peractum, conatus hoſtium quacunq; ratione reſtinguere; quibus, collatis operis, hoc unum ſtudio, ut Catholicorum quoque memoriam cum viribus delerent. Noſque inſtantius precabatur, perſuadere Duci noſtro conaremur, ut, quæ ille arma pro Sacrorum defenſione tam glorioſe geſſiſſet, eadem ſuæ quoque tutelæ & præſidio

præ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

præſtaret. non minoris fore laudis, amicos defendere, quam hoſtes oppugnare. Poſſe illum Turcarum arma & impetus ſuis finibus depellere; quanto proclivius tam felicibus armis domeſticam peſtem cõſcindere? illis famam tantum expeditionibus & nominis gloriam quæſitam; hic famæ ſimul & ſaluti ſociorum conſultum iri. Reſpondi ego, nunquam Magnos Duces periclitantibus amicis defuiſſe, quin dignitatem eorum ſalutemque ſuis quoque armis tuerentur: ſcire hoc Gallias; ſcire Tranſylvaniam; ſcire Cæſarem quoque, qui eorum armorum ſubſidia multis ancipitibus periculorũ objectis caſibus accerſierit. in hoc laborare, quo Magni nomẽ Religionis defenſione tueatur. proinde, de animo Principis ſecuri, modum ipſi ac opportunum ſubſidii tempus per Legatos aperiant. His ſermonibus magna pars quoq; noctis trahebatur. Tandem,

 utrum-

utrumque blandiſſime complexus, cum Aulæ ſuæ toto comitatu in cubicula deduxit. Mane venatum exivimus. Pars equis, pars curribus vehebatur. Vno curru Elector, Coloretus, & ſimul ego. Et repetita rurſus pro Cæſare nonnulla adverſum Gallos & gentiles Germanos. Quorum quædam à nobis pronis auribus excepta; multa accerſitis verborum ambagibus declinata. Dum diſceſſum paramus, aderat mihi ejus aulæ Præfectus, &, nomine Electoris, torquem mihi aureum cum effigie obtulit. Detrectavi honorem; quod, ſoli mihi oblatus, carere invidia non poſſet. Rogavit ille inſtantius, ne illam injuriam Principi facerem, qui illud apud me in ſui memoriam reſtare vellet. arrhabonem nunc ejus animi acciperem; nec tenuitatem muneris, negligentiæ exprobrarem. privatis ſe & ſecretis rationibus adductum, cur ſeorſim mihi liberalitas illa fieret.

ret. acciperem modo in argumentum propenſiſſimæ voluntatis ejus, donec aliquando teſtimonia luculentiora agnoſcerem. Ita effigiem à torque deductam ſumpturum me affirmavi, ut ſciret, non illud pergratum de me Electoris teſtimonium, ſed fidei pretium, ſperni: eam me vendere nulli velle; illi quoque non debere, cum, ipſo jure dignitatis, & cum noſtro Principe ſocietatis, totus illius eſſem. Et nos quidem multo cũ honore dimiſſi.

De moribus ejus pauca licuit cognoſcere: biduum illud, quod cum illo poſuimus, ſatis non erat ad interna illius animi exploranda. Religionis ſane ſtudioſiſſimus eſt, & pertinax defenſor conditionis ſuæ. Tantum ſibi inter ſuos amoris lenitate quæſivit, ut plurimum votorum pro ſalute ejus nuncupetur. Veſtis illi plane civilis, ſine ullo conſpicuo Dignitatis ornamento: toga domeſtica, aut pallium ſuc-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

cinctum; caligæ & thorax Hiſpanicum in morem: gladio quoque accingitur ubi foras exit. Domi ſuæ temperans, hilaris, nec nimio potui indulgens. an in noſtri gratiam diſſimularetur gentile ebrietatis vitium, incertum. tum facile cum reliquis ejus moribus abſtinentia congruit. In ſummam, virum bonum facile dixeris, & in quo nihil fere reprehenderis, quam nimiam facilitatem. Ipſe, nobili & antiqua familia, magnitudinem animi operum magnificentia declarat. nam & ingentis impenſæ palatia & domos ſuperbe inſtruit. Nihil intermittit, quod probare Principes poſſint.

Bidui itinere Herbipolim venimus. Vrbs eſt in ima ac depreſſa vallis planitie ſita; quam fertiliſſimi montium colles mire ac plane aſſurgentes, velut theatrum muri, ambiunt. In excelſiori parte arx eſt Præſulis; quæ integram planiciem,

&

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

& urbis quoq; tractum, proſpectat. Mediam vallem, & oppidum quoque, Mœnus amnis dividit. Vrbs vetuſtatem ipſo nomine indicat. In qua vix quidquam admirari poſſis, præterquam quod à præſente pontifice Iulio extructum eſt. Nam & templa ædeſque Deum, magnifici operis, & collegium Muſis ſacrum, & xenodochium paupertati & ſenio afflictorum ſubſidium, pulcherrima hujus urbis ornamenta ſunt. Arx quoque ipſa, nuper incendio abſumpta, hujus beneficio auguſtiorem ſpecioſioremque formam cepit. Nam domus ipſa miro ſtructuræ artificio ſuſpicienda. In qua cameræ & atria complura, picturæ, ſculpturæ, emplaſmatum variis inventis ornata; in quibus omnibus ars cum natura certabat. Stabulum quoque equorum, inſtructiſſimum lectiſſimis equis, & hoplotheca; bombardis æneis non paucis. Tum arx ipſa Mariana, natura munita.

Sci-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Scilicet ejus ingenium ars quoque adjuvat. nam foſſa illam valloque munivit; & diſpoſitæ circum baliſtæ æneæ, defenſioni juxta ac offenſioni paratæ. Arcem illam antiquitus Dianæ ſacram fuiſſe, templũ & ara arguit. quam reverentiam antiquitatis, aliquot per annos humanæ curioſitatis vitio ſervatam, fortuitus ignis, profanæ ſuperſtitionis caſtigator, extinxit. Reſtauravit ſedem Iulius, &, damnato impio ritu, Divæ virgini ſacram eſſe voluit.

Eo nos ut venimus, ſtatim præſul omnibus nos humanitatis & benevolentiæ officiis cumulavit. Ampliſſima cubicula & domus partem nobiliorem aſſignavit. Ipſe frequenter ad nos veniebat, & alios adducere ſubinde ac reducere ad receſſus noſtros ſolebat. Multa quoque de Germaniæ Principum partibus, æmulatione, moribus, quæ iterare longum eſſet, miſcebat. Iiſ-

que

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

que ſermonibus plerumque temporis tractum eſt.

Eſt Epiſcopus ætate confectus, ſed animo integro. nam in ſeptuagenario vix canos ullos animadvertas. annos inceſſus vegetus, integra capitis cæſaries, & nec canis nec calvitie fædata, dementitur. Octo & triginta annos ajebat ſe illa dignitate potiri. Quos ille ſane ingenti cum laude & gloria nominis ſui impendit. Nam & Palatii ſtructura quatuor annos intra confecta, & reliquorum Operum magnificentia, minima pars laudum ejus. Centum & quinquaginta templa in ditione ſua excitavit, & miniſterium divinum probatæ fidei ſacerdotibus inſtruxit. Seminariũ ſuum tam amplis dotavit reditibus, ut centum Theologiæ candidatis, & viginti quinque nobilibus, qui ibi ſtudiis operentur, alendis ſufficiat. Præterea ad mille quingentos literarum ſtudioſos in urbem invexit,

qui

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

qui doctiſſimis undique conquiſiti
Doctoribus mereantur. Ipſe libro
me donavit, in quo omnia ejus O-
perum præclara, ſub titulo Panegy-
rici, celebrantur. Quicquid tamen
ibi dicitur, minus eſt; nec, etſi ex-
actiſſima Mariani facundia, & omni
laude major, laudes hujus Princi-
pis æquant.

Bambergam inde cogitabamus.
Sed illius loci Epiſcopum pauci
ante diebus ſupremi fati neceſſitas
ſuſtulerat. Succeſſerat in defuncti
locum Iohannes Gotfridus ab Aſch-
hauſen, Herbipolenſis Epiſcopi re-
gularis ſacerdos. Et adhortabatur
Iulius, iremus ad illum; fore ut o-
mni officiorum genere cumulatiſ-
ſimos dimitteret. Sed id in manda-
tis non erat; & nobis præſcripta
Principis ne puncto quidem egredi
propoſitum erat.

Ergo, mutata viæ ratione, Hey-
delbergam ad Fridericum Comi-
tem Palatinum Electorem conten-
dimus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

dimus. Ibi comperimus, podagra laborare tam infeſte Principem, ut omnes omnium admiſſiones faſtidiret. ipſum atrociſſimis & acutiſſimis doloribus cruciatum lectulo attineri; nec vel domeſticum, adeoque ipſius conjugis, aſpectum tolerare. Statim, ut in Palatium ſolito more & honore deducti fuimus, accedũt Comites Solmæ, & ſigilli Cuſtos, qui ea de ſtatu Principis exponerent; quod nos, ut fortuitum, caſui tribueremus; cætera miniſtros ſuppleturos; Et poſt multos ſermones traduntur literæ, quas, ubi integrum eſſet, Elector perlegeret. Aderat mox pranſuris Bipontinus; circumque Comitem comitatus ingens; inter quos medii aſſedimus. A prandio pro more in ambulatum educimur. Quid in ea urbe viderimus, parum intereſt referre. Vas illud vinarium portentoſum, ingens, quod centum triginta ſex vehicula capit. Et equorum ſtabulum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

bulum. Et hortus, in quo Italicæ deliciæ, arboreſque, & fructus; citrea mala, & aurea; punica quoque, quæ cum cœli aſperitate pugnabant, & invita quoque hyemis duritie durabant. nam illas ars adverſus frigoris intemperiem defendebat. Tabulis illa ligneis incluſerant, quæ pluvias & tempeſtates arcebant. quarum commiſſuræ admodum concinnæ, & ad amuſſim compactæ, ut aëris injuriam nullam pertimeſcerent. Calorem ultro adhibitis hypocauſtis fovebant: quæ, undiquaque lateribus adfixa, eleganti invento calorem innoxium & temperatum plantis præſtarent. nam incurva & retorta ex ære machina fumum ignis, & noxium vaporem, foras ejiciebat. Palatinam quoque celebrem Bibliothecam inſpeximus; & offendimus Ioannem Gruterum noſtrum, ejus cuſtodem. Plura per adverſam Principis valetudinem cognoſcere non licuit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

A Palatinatu nos VVirtembergenſis Ducatus & Stutgartum excepit. Locus eſt amœna in valle depreſſior, quem undiq; montes ambiunt, nequaquam aſperi. Nam leviter per declivia collium aſſurgentes vini non improbi culturam ferunt. Præcipuum vallis & urbis ornamentum, Domus Principis; amœna hortis; arte, ſtructura non ignobili. Stabulum quoque equorum architecturæ artificio inſigne. in quo videbatur Saxoniæ Reguli impenſas æmulatus; ſed novo more equi diverſa ſtatione per cuneos diſpoſiti aſpiciebantur. Nullus nos Principum tenuius & languidius excepit. quod tamen prorſus nobis præter expectationem fuit. à nullo enim alio plura aut ampliora officiorum genera nobis ſpondebamus; quippe cujus Patrem olim in Hetruria & ipſe quoque Magnus Dux non tralatitia humanitate excepiſſet. Ejus rei cauſſæ conjecta-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

bantur, quod nuper Orator ab eo, intellecta morte Ferdinandi, mature & celeriter miſſus, etſi præcipuo honore & liberaliſſime exceptus, nullo tamen munere cohoneſtatus erat; quod à Germaniæ Principum Legatis velut pro jure exigitur. Et VVirtembergenſis, Italicæ gravitatis inimica imitatione, credebatur eadem nos ratione velle tractare, qua ſuum eſſe Oratorem tractatum Florentiæ acceperat; noſtraſque nobis artes, veluti in aliqua paris magnitudinis æmulatione, reddidit. Stabat ipſe in medio atrii erectus, &, nihilo ſecius quam ipſe Cæſar, immotus; nec advenientibus obvius, nec comitatus abeuntes; quod à cæteris tamen Principibus factum. Nihilominus poſtridie, magis in ſui gratiam, ne intermiſſa patriæ conſuetudo ipſi vitio eſſet, quam amore noſtri, menſa nobiſcum communi uſus eſt. Et à prandio ad ſpectacula Circi educimur,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

comitante nos fratre ejus. Quæ etſi noſtro honori fieri fingerentur; intellectum tamen, ea ex neceſſitate fieri, quo equorum habilitati, eadem proximis Ducis nuptiis exhibituri, inſueſcerent. Die tertia ſignificatum, nos, modo pace Principis liceret, velle diſcedere: plures quidem dies haud gravate in ejus contubernio poſituros; ſed ingruere hyemem, cujus aſperitatem libenter maturo diſceſſu præveniremus. Reſponſum ad ea nomine Principis, & poſtulatum precibus, quibus contra ire nefas erat, unum adhuc illi diem largiremur; eſſe quæ familiarius conferre utrinque interſit. Accepta ſtatim conditio; nihilque nobis aſſeverabamus gratius, quam intelligere voluntatem Principis, cui obſequi unicum conſilium eſſet. Ita totum illius diei mane adventum ejus ad nos operiebamur; ſed nec ipſe, nec illius nomine quiſquam aderat; majorq;

ea die ſolitudo penes nos aulico-
rum & famulantium, quam ante
erat; nec illi ipſi quidem nobiles
qui ante nobiſcum aſſidui erant, ul-
tra videbantur; nec ſuſpicari cau-
ſam, etſi omnia rimantibus, lice-
bat; fraudem tamen miniſtrorum
eſſe arbitrabamur. Iamque fruſtra
per vanam cunctationem conſum-
pto die, tandem nobiles duo ad-
erant, qui pro Duce nunciarent, ſe
toto die diſtentum non potuiſſe ſi-
mul & ſuæ voluntati & noſtræ ex-
pectationi ſatisfacere. ſimul trade-
bat literas; aliaque ſubnectebat
multa, quibus irritæ moræ pudo-
rem velaret. Coloretus, etſi quam
officioſiſſime diſſimulato intelle-
ctu reſponderet, indignari tamen
aliquantum, &, irriſos nos, dolere.
Cujus ego rei cauſam ſtatim ſubje-
ci; quod ſcirem, certum eſſe, ea
fuiſſe voluntate Principem, ut nos
inviſeret. Nam & de muneribus
quibus nos donaret, cogitaverat.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Sed ille, quem antea miſſum in Hetruriam dixi, conſtantius aſſeverabat, ibi nihil tale ſibi præſtitum; deſineret immodicis honoribus imminuere faſtigium dignitatis ſuæ: plus apud exteros gravitate, quam familiaritate profici. Eadem mihi, haud multo poſt quidem, non poſtremus ejus aulæ affirmabat; cujus omnis ſermo meæ opinioni mire congruebat. Ita ſummo mane, nullo comitante aulicorum, diſceſſimus; ſatis mirati, quod ſolus ille nos, tam parvo in honore habitos, adhuc pene inani fruſtratione deluſiſſet.

Obiter & veluti παρεργικῶς Vlmam attingere juſſi eramus, ſi per itineris rationem citra ullas viæ ambages liceret. Vt Senatus de adventu noſtro certior factus, aderant Primores nobis. Quibus multis & copioſis verbis expoſitũ magnum Hetruriæ Ducis erga eam Rempubl. ſtudium; quod illis multis ar-

gumentis cognitum & exploratum eſſe deberet. Eadem ſibi de præſenti noſtro Ferdinandi filio ſponderet: Cujus teſtandi cauſa ad eos miſſi eſſemus. Et dicto literæ traduntur. Quas illi lecturos ſe in Senatu ajebant. Nam quominus in Senatum iremus, moleſtiam ipſorum, moraſque temporis prætendebamus. Miraberis forſan, nos cum tam parvi precii Republica tam officioſe egiſſe. Scias, id in mandato fuiſſe nobis, apud Reſpublicas omnes diligentiſſime curaremus, ut illis de Magni Ducis voluntate prolixe conſtaret. Plus ibi fortaſſe famæ quæritur, ubi legationis honor ad plures pertinet. A prandio rurſum Primores aderant curribus, ut nos ad inſpiciendam urbem circumducerent; quam illi ſatis diligenti cura & impenſa quoque ingenti novum in modum muniebant, ex quibus magnitudo eorum ſpectaretur.

Situm

Situm illud oppidum ad Danubii ripas nondum immenſi. Nec enim longe ejus primordia inde in ædibus Comitum Furſtenbergenſium ſcaturigine fontis prodeuntis. Trans amnem producta planiciem proſpectat: à tergo montibus imminentibus premitur. Vrbem, præter aptum loci ſitum, nitor quoque & ædificiorum atque platearum elegantia commendant, & immenſi operis turris, ſed irrito labore, non ultra mediam partem erecta.

Noribergam inde magnis itineribus contendimus. Mane, ubi intellectum, veniſſe nos, aderant Togati duo, multo publicorum ſervorum comitatu. ajebant, Magiſtrum civium, & è Senatu unum eſſe. Vt intromiſſi ſumus, multis & ſpecioſis verbis expoſitum ſtudium Ferdinandi Ducis erga eam Rempublicam perpetuo cum ejus ſubditis & mutuo mercimoniorũ commercio: Idem Coſmo Duci ani-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

mus; qui eam ob rem nos ad eos miſerit: Aliaque complura, ſenſu eadem, verbis diverſa. Quibus illi, Italici ſermonis periti, ſatis congrue & pro re reſpondebant.

Inde ad aſpiciendam urbem præclaram eximus, indubie Germaniæ primam. In qua hoc præ ceteris mireris, quod, ingenti & ſterili planitie ſita, nec abundantia rerum, nec opulentia, nec magnitudine, ulli aliarum Germaniæ urbium ſecunda ſit: Cauſam haud abſurdam reor, quod ſterilium locorum ingenia hominum ad exercitionem, virtutem, & variarum artium diſquiſitionem acuuntur, & duritie ſoli cœlique acrius animantur. Illæ, quæ ubertim & copioſe omnia promũt, terræ, fiducia locorum nimia effæminant incolas & enervant. Ἀ πενία διέφανε μόνη τέχνας ἐπεγεῖραι. Id argumento facile colligas, quod hujus oppidi cives omnium rerum ſubtiliſſimis inventis nulli cedunt,

& in maxima loci inopia omnium rerum affatim copia eſt. Contra Bohemi, in feliciſſimo & ubere terræ proventu torpentes & languidi, multis quoque ad vitæ ornamenta requiſitis deſtituuntur.

Noriberga Neoburgum diſceſſimus, ſedem Philippi Ludovici Comitis Palatini, ætate jam confecti, ſed viribus integri. Effuſis ille nos honoribus & prolixe excepit. Eadem illi, ut reliquis, expoſita; & apud bonum Principem & amicitia cognitum minus adhibendum artis fuit; ſincere cum illo omnia & ex fide pertractata. Dolebat ſubinde abeſſe domo filios, quorum nobis præſentia indubie ſolatio & voluptati eſſet; temporis quippe rationem majori cum hilaritate in eorum comitatu poſituros. Horum natu major in Belgio erat, hæreditatis Cliviæ & Iuliæ adeundæ gratia; cujus ille rationes cum Cæſare & Brandenburgenſi cavillabatur.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Alter Stutgardum ad ejus Ducis nuptias magno cum comitatu aulicorum profectus. Tertius peregrinatione detinebatur.

Situm quoque Neoburgum ad Danubium, editiori paululum loco. Nomen oppidi nulla magnitudine, ſolis portarum clauſtris, tuetur. Sed moliebatur jam Dux nova munimenta, & extendere oppidi terminos, noviſque aliunde accerſitis civibus implere parabat.

Auguſtam mox Vindelicorum appulimus. Statimque aderant Vrbis Duumviri. In quibus flos hominum Marcus Velſerus; vir, in quo nec invidia invenit quod calumnietur. Legationis officio levi oratione peracto, in alia ſermonũ itum. in quibus fere ſolus Velſerus auditus eſt; reliquis admiratione viri, & diſparitatis metu tacentibus. Nulla ea civitas benevolentiæ & humanitatis officia intermiſit; quod & illi imputandum, quem Patrem

Patriæ,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Patriæ, ſicut totius Germaniæ ornamentum, non inepte indigites.

Vrbem ipſam tacendo laudavero, ne quid noſtræ deſcriptionis tenuitate detrahatur. Dies nos aliquot in mirandorum operum admiratione & contemplatione detinuit. Fontes, ſtatuarum elegantiſſimis ornamentis decorati. Hoplotheca, vario armorum genere inſtructa. Aquæ ductus ingentes, quibus è proximo flumine hauſtam aquam per urbem variis meatibus diffundant. Et, quod inter ſeculi miracula numeres, horologii inventum, ad quod nec Memphitici labores, & illæ vaſtæ pyramidum moles, non Epheſium illud delubrum, non denique quicquid Romana manus & ſeculorum ingenia fecerunt, comparanda. Ipſa quippe natura ad imitationem ſui obſtupeſcit; nec reliquum ultra quicquam arti eſt, niſi natura altera, aut alia fiant. Quicquid in cœlo, quicquid

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

quid in perpetuo illo & æterno ſuperiorum domuum motu miramur, & in quo minimum pene, quod videtur, vides, illud uno in opere hujus expreſſum. Imitata eſt una manus, quod tot ſecula vix agnoverunt; & hujus imitatione collectum, quod ne oculis quidem colligitur. Hic, quicquid Eudoxus, quicquid Chryſippus, & alii cœleſtium motuum Magiſtri, longa ſpeculatione obſervarūt; hic omnium fixorum & errantium motus; hic Solis, hic Lunæ alterius condita & producta varie lumina; quicquid denique cœlum, quicquid natura fecit, facitque, uno opere, una machina expreſſum eſt. Cujus ſane mirandi Operis ſolus aſpectus facile longæ Legationis diſpendia mereatur.

Quod ſane ut omnium operum & artium complementum & finis, ita finis Epiſtolæ meæ erit. Reliqua præſtantiæ tuæ, aut alteri Epiſtolæ

repo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

repoſui;in qua de moribus Germanorum aliiſq; obſervatis mihi prolixe agetur. Vale. Auguſtæ Vindelicorum, Calend. Decembr. Anno ut ſupra.

FINIS.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 12